

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**ORFF ÇALGILARININ OKUL MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ
YERİ VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ
UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ŞEHNAZ SUNGURTEKİN

BURSA 2005

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**ORFF ÇALGILARININ OKUL MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ
YERİ VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ
UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**Danışman
Prof. İsmail BOZKAYA**

ŞEHNAZ SUNGURTEKİN

BURSA 2005

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Şehnaz SUNGURTEKİN'e ait "Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Uygulamalarının Değerlendirilmesi" adlı çalışma, jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan (Danışman).....

İmza

İmza

Üye.....

Üye.....

ÖZET

ORFF ÇALGILARININ OKUL MÜZİK EĞİTİMİNDEKİ YERİ VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Şehnaz SUNGURTEKİN

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

(Yüksek Lisans Tezi)

Gelişen çağ ile birlikte, insanların farklı arayış ve yaklaşımlara yönelerek çağdaş ve estetiksel beğeni düzeyleri yüksek toplumlar oluşturma çabasına girmeleri, “eğitim” kavramını daha da öne çıkarmıştır. Bireyselliğin önem kazandığı son yıllarda çocuk kendine özgü bir varlık olarak kabul edilmektedir. Özellikle eğitimin ilk basamağı olan okul öncesi dönemde, kültür düzeyi yüksek bireyler yetiştirmek adına sanatla iç içe olan bir eğitimin varlığı söz konusu olmalıdır. Bu anlamda sanat eğitimi ve onun bir uzantısı olan müzik eğitimi, çocuğun tüm duyularını harekete geçirerek kendini ifade edebildiği, yaşayarak öğrenebildiği bir içerikle düzenlenmelidir. 20. yüzyılın başlarından bu yana sürekli kendini geliştiren ve bütün dünyada kabul gören Orff-Schulwerk yaklaşımı, müzik eğitiminde çocuklara özgürce, içinden geldiğince müzik yapma fırsatını vermektedir.

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımına ilişkin bilgi düzeyleri ve okul öncesi müzik derslerine yönelik bakış açıları irdelenmeye çalışılmıştır. Orff-Schulwerk’in Orff çalgılarıyla desteklenmesi, bu çalgıların önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle araştırmada Orff çalgılarının eğitsel açıdan önemine değinilmiş ve Bursa’daki okul öncesi eğitim kurumlarında yaygınlık durumuyla müzik eğitimindeki uygulamaları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma, kaynak tarama esaslı betimleme modeline dayanmaktadır. Veriler, bu model çerçevesinde görüşme, anket ve çeşitli yazılı kaynakları (tezler, makaleler, ansiklopedi vb.) tarama sonucunda elde edilip işlenerek yorumlanmıştır. Bu bağlamda resmi ve özel olmak üzere Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım ilçelerinde ana sınıfları olan ilköğretim okulu ve anaokulu yöneticilerine, ayrıca okul öncesi eğitimde müzik derslerini yürüten öğretmenlere anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 11.5 for Windows ile (sosyal bilimler için istatistiksel paket programı) çözümlenip yorumlanmıştır. Bunun dışında Orff pedagojisi alanında uzman olan iki kişiyle görüşme yapılarak düşüncelerine yer verilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, özellikle resmi okullardaki yönetici ve öğretmenlerin büyük bir kesiminin Orff-Schulwerk yaklaşımına ve çalgılarına ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğu, hem resmi hem de özel okullardaki öğretmenlerin müzik derslerinde Orff çalgıları kapsamında yapılan etkinliklere daha az yer verdikleri görülmüştür.

Anahtar Sözcükler :Müzik eğitimi, okul öncesi eğitim, Orff-Schulwerk, Orff çalgıları

Danışman :Prof. İsmail BOZKAYA

Sayfa Adedi : 157

ABSTRACT

THE IMPORTANCE OF ORFF INSTRUMENTS IN MUSIC EDUCATION AND EVALUATION OF THEIR APPLICATION IN PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

Şehnaz SUNGURTEKİN

**Uludağ University Social Sciences Institute
Primary Education Department**

(Master Thesis)

With the developing world, people began to incline different approach and searching and tried to form societies whose level of aesthetics admiration was high, which made concept of education significant. During recent years when individualism gains importance, child is considered as an individual having his own characters. Especially in the pre-school period, the first step of education, it is essential that there be education, closely related to art in order to raise individuals with higher cultural level. In this context, it is urgent that art education and music education which is an important aspect of it be arranged in a way that child should Express his/her feelings and can learn while living. Orff-Schulwerk approach, which has been developing itself for many years, offers opportunities to children to make music freely.

In this study, tried to study the opinions of teachers and principals studying in pre-schools education institutions towards pre-school music lessons and their level of knowledge about Orff-Schulwerk. The fact that Orff-Schulwerk can be supported by Orff instruments shows the importance of those instruments. Therefore, in this study it is emphasized that the importance of Orff instruments in view of teaching and tried to determine their applications and how often they are used at pre-school education institutions in Bursa.

This study is based on the search of source describing model. Data were collected by describing various written research papers, by conversation and questionnaire, and evaluated under the light of this model. As a result, questionnaire was performed to principals of kindergarden and primary schools having kindergarden classes and to teachers teaching music lessons in pre-school institutions at both state and private schools in Nilüfer, Osmangazi and Yıldırım districts. Data obtained were evaluated and interpreted by SPSS 11.5 for Windows (statistical package program for social sciences). Moreover, we had an interview with two persons specialized in Orff pedagogies and their opinions were evaluated.

At the end of this study, finally opinion that teachers, both in private and in state schools, have little knowledge about Orff-Schulwerk approach and Orff instruments and use them less during music lessons.

Keywords : Music Education, Pre-School Education, Orff-Schulwerk, Orff Instruments

Adviser : Prof. İsmail BOZKAYA

Page Number : 157

ÖNSÖZ

Öncelikle araştırmanın konu olarak belirlenme aşamasından bugüne kadar desteğini esirgemeyen ve değerli katkılarıyla beni yönlendiren öğretmenim ve tez danışmanım Prof. İsmail Bozkaya'ya, verilerin çözümlenmesinde bana yol gösteren Araş.Gör. Gürsu Gürsakal'a, bu çalışmanın farklı periyotlarında destek veren değerli arkadaşım Araş.Gör. Yeliz Yazgan'a, Okt. Mehmet Adanur ve Araş.Gör. Hakan Okay'a, araştırmanın gelişmesine ilişkin Salzburg şehrindeki Orff Enstitüsü'nde literatür çalışmalarının bir kısmının sürdürülmesinde maddi ve manevi destek aldığım ve görüşlerinden yararlandığım Prof. Dr. Ulrike Jungmair'a, yardımlarını esirgemeyen Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi'nden Nazan Laslo'ya, görüşme sorularını içtenlikle cevaplayan Australian Catholic Üniversitesi öğretim üyesi Christoph Maubach'a ve Katja O. Koçak'a, anketlerin cevaplandırılmasında katkı sağlayan Bursa'daki anaokulu ve ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerine, bugünlere gelmemde sonsuz emekleri olan anneme ve babama, çalışma sürecinde beni yalnız bırakmayan, geniş sabrıyla desteğini esirgemeyen, çalışmanın her devresinde değerli fikirleri ve önerileriyle tezin olgunlaşmasına büyük katkılar sağlayan sevgili eşim Öğr.Gör. Dr. K. Mete Sungurtekin'e, çalışma boyunca bana moral kaynağı olan ve bana hoşgörüyle yaklaşan kızlarım Gamze ve Hande'ye içtenlikle teşekkürlerimi sunarım.

Şehnaz SUNGURTEKİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	x
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xiii
RESİMLER LİSTESİ.....	xiv
TERİMLER.....	xvi
KISALTMALAR.....	xvii
1. BÖLÜM : GİRİŞ.....	1
2. BÖLÜM : YÖNTEM.....	21
3. BÖLÜM : BULGULAR VE YORUM.....	24
3.1. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yöneticilere Uygulanan Anket Sorularının Değerlendirilmesi.....	24
3.1.1. Yöneticilere İlişkin Kişisel Bulgular.....	24
3.1.2. Yöneticilerin Müzik Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	33
3.2. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Dersi Veren Öğretmenlere İlişkin Anket Sorularının Değerlendirilmesi.....	47
3.2.1. Müzik Dersi Veren Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bulgular.....	47
3.2.2. O.Ö. Eğitimde Müzik Dersi Veren Öğretmenlerin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri.....	56
3.2.3. O.Ö. Eğitimde Müzik Dersi Veren Öğretmenlerin Müzik Dersinin Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	69
3.3. Uzman Kişiler İle Yapılan Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	74
3.3.1. Prof.Dr. Ulrike Jungmair İle Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	75
3.3.2. Christoph Maubach İle Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	77

3.3.3. Katja O. Koçak İle Görüşme Sonuçlarının	
Değerlendirilmesi.....	80
4. BÖLÜM : SONUÇ VE ÖNERİLER.....	82
KAYNAKLAR.....	90
EKLER.....	93
ÖZGEÇMİŞ.....	137

TABLolar LİSTESİ

3.1. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yöneticilere Uygulanan Anket Sorularının Değerlendirilmesi

3.1.1. Yöneticilere İlişkin Kişisel Bulgular

Tablo 3.1.1.1.	İlköğretim Okulu Ve Anaokulu Yönetici Profili.....	23
Tablo 3.1.1.2a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Resmi Ve Özel Okullara Göre Cinsiyet Dağılımı.....	25
Tablo 3.1.1.2b.	Anaokulu Yöneticilerinin Resmi Ve Özel Okullara Göre Cinsiyet Dağılımı.....	26
Tablo 3.1.1.3a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenim Durumlarına İlişkin Dağılım.....	27
Tablo 3.1.1.3b.	Anaokulu Yöneticilerinin Öğrenim Durumlarına İlişkin Dağılım.....	28
Tablo 3.1.1.4a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerin Cinsiyet Ve Hizmet Sürelerine İlişkin Dağılım.....	29
Tablo 3.1.1.4b.	Anaokulu Yöneticilerinin Cinsiyet Ve Hizmet Sürelerine İlişkin Dağılım.....	30
Tablo 3.1.1.5.	Yöneticilerin Hizmet İçi Eğitim Programlarına Katılma Durumları.....	31
Tablo 3.1.1.6.	Yöneticilerin Hizmet İçi Eğitim Programlarından Ne Ölçüde Yararlandıklarına İlişkin Görüşleri.....	31

3.1.2. Yöneticilerin Müzik Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Tablo 3.1.2.1a.	İlköğretim Okullarında Müzik Öğretmeninin Varlığına İlişkin Yönetici Görüşleri.....	32
Tablo 3.1.2.1b.	Anaokullarında Müzik Öğretmeninin Varlığına İlişkin Yönetici Görüşleri.....	33
Tablo 3.1.2.2a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Müzik Öğretmeni İhtiyacını Karşılatabilme Durumları.....	34
Tablo 3.1.2.2b.	Anaokulu Yöneticilerinin Müzik Öğretmeni İhtiyacını Karşılama Durumları.....	34
Tablo 3.1.2.3a.	Müzik Öğretmeninin İlköğretimin Ana Sınıflarında Müzik Dersine Girme Durumu.....	35
Tablo 3.1.2.3b.	Müzik Öğretmeninin Anaokullarında Müzik Dersine Girme Durumu.....	36
Tablo 3.1.2.4.	Ana Sınıflarında Ve Anaokullarında Müzik Derslerine Müzik Öğretmeninin Girmemesinin Nedenlerine İlişkin Yönetici Görüşleri.....	37

Tablo 3.1.2.5.	Yöneticilerin Müzik Dersinin Yapıldığı Ortamın Varlığına İlişkin Görüşleri.....	38
Tablo 3.1.2.6.	Müzik Dersinin Yapıldığı Ortamın Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri.....	38
Tablo 3.1.2.7.	Okullarda Müzik Eğitime Yönelik Uygulamaların Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri.....	39
Tablo 3.1.2.8.	Yöneticilerin Orff-Schulwerk Yöntemine İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo 3.1.2.9.	Okullarda Orff Çalgılarının Varlığına İlişkin Yönetici Görüşleri.....	40
Tablo 3.1.2.10.	Yöneticilerin Orff Çalgıların Sağlanmasına İlişkin Görüşleri.....	40
Tablo 3.1.2.11.	Orff Çalgılarının Müzik Etkinliklerinde Kullanılması Gerekliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri.....	41
Tablo 3.1.2.12.	Orff Çalgılarının Çocuğun Bilişsel, Duyuşsal Ve Devinişsel Gelişimine Katkısına İlişkin Yönetici Görüşleri.....	42
Tablo 3.1.2.13.	Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Dans Ve Hareket Çalışmalarının; Bireysel İfade, İletişim Ve Dikkati Yoğunlaştırma Aracı Olarak Gerekliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri.....	42
Tablo 3.1.2.14.	Yöneticilerin, Okul Öncesi Öğrencilerinin Yaratıcılıklarını Geliştirmeleri Konusunda Ana Sınıfı Ve Müzik Öğretmenlerini Ne Derece Desteklediklerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	43
Tablo 3.1.2.15.	Yöneticilerin, Okuldaki Yaratıcı Ortamı Geliştirme Kapsamında Yaptıkları Çalışmalara İlişkin Görüşleri.....	44

3.2. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Dersi Veren Öğretmenlere İlişkin Anket Sorularının Değerlendirilmesi

3.2.1. Müzik Dersi Veren Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bulgular

Tablo 3.2.1.1.	Okul Öncesi Eğitimde Müzik Dersini Yürüten Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı.....	45
Tablo 3.2.1.2.	Öğretmenlerin Okullara Göre Cinsiyet Dağılımı.....	46
Tablo 3.2.1.3.	Resmi Ve Özel Eğitim Kurumlarında Çalışmakta Olan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Kurumlara Göre Dağılımları.....	47
Tablo 3.2.1.4.	İlköğretimin Ana Sınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerin Cinsiyet Ve Hizmet Sürelerine İlişkin Dağılımı.....	49
Tablo 3.2.1.5.	Anaokulu Öğretmenlerinin Cinsiyet Ve Hizmet Sürelerine İlişkin Dağılımı.....	50
Tablo 3.2.1.6.	İlköğretimin Ana Sınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kendilerini Geliştirmeye Yönelik İmkanlara Sahip Olma Durumları.....	51
Tablo 3.2.1.7.	Anaokullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kendilerini Geliştirmeye Yönelik İmkanlara Sahip Olma Durumu.....	52
Tablo 3.2.1.8.	Öğretmenlerin Kendini Geliştirmeye Yönelik Yaptıkları Çalışmalar....	53
Tablo 3.2.1.9.	Öğretmenlerin Müzik Eğitimi İle İlgili Kurs-Seminer Ve Hizmet İçi Eğitim Programlarına Katılma Durumları.....	53

Tablo 3.2.1.10.Öğretmenlerin Müzik Eğitimi İle İlgili Ne Tür Kurs Ve Seminerlere Katıldıklarına İlişkin Dağılım.....	54
--	----

3.2.2. O.Ö. Eğitimde Müzik Dersi Veren Öğretmenlerin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri

Tablo 3.2.2.1. Müzik Dersi İçin Özel Bir Ortamın Varlığına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	55
Tablo 3.2.2.2. Müzik Dersinin Yapıldığı Ortamın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	55
Tablo 3.2.2.3. Öğretmenlerin Derste Kullandıkları Çalışma Örneklerine İlişkin Dağılım.....	56
Tablo 3.2.2.4. Öğretmenlerin, Eğitimleri Sırasında Aldıkları Okul Müzik Eğitimine İlişkin Uygulamaların Yeterlilik Durumları.....	57
Tablo 3.2.2.5. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk Yöntemini Tanıma Durumları.....	58
Tablo 3.2.2.6. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk Yöntemi İle Karşılaşma Durumları.....	58
Tablo 3.2.2.7. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk Yöntemi Hakkındaki Bilgilerinin Yeterlilik Durumu.....	59
Tablo 3.2.2.8. Öğretmenlerin Orff Çalgıları Ve Uygulamaları Konusunda Bilgilerinin Yeterlilik Durumu.....	60
Tablo 3.2.2.9. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk Yönteminden Yararlanma Durumu.....	60
Tablo 3.2.2.10.Öğretmenlerin Orff Çalgılarını Kullanma Durumları.....	61
Tablo 3.2.2.11.Öğretmenlerin Orff Çalgılarını Kullanmalarına İlişkin Görüşleri.....	62
Tablo 3.2.2.12.Öğretmenlerin Orff Çalgılarını Kullanmama Nedenlerine İlişkin Görüşleri.....	63
Tablo 3.2.2.13.Orff Çalgılarının Çocuğun Bilişsel, Duyuşsal Ve Devinişsel Gelişimine Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	64
Tablo 3.2.2.14.Okul Öncesi Eğitim Ortamlarında Dans Ve Hareket Çalışmalarının Bireysel İfade, İletişim Ve Dikkati Yoğunlaştırmadaki Gerekliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	64
Tablo 3.2.2.15.Öğrencilerin Yaratıcılıklarını Geliştirmeleri Konusunda Çalıştıkları Kurumların Kendilerini Ne Derece Desteklediklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	65
Tablo 3.2.2.16.Çalıştıkları Kurumun Orff Çalgılarını Sağlama Konusunda Kendilerine Yardımcı Olma Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	66

3.2.3. O.Ö. Eğitimde Müzik Dersi Veren Öğretmenlerin Müzik Dersinin Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Tablo 3.2.3.1. Resmi İlköğretim Ve Anaokullarında Okul Öncesi Müzik Derslerinin Uygulanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	67
Tablo 3.2.3.2. Özel İlköğretim Ve Anaokullarında Okul Öncesi Müzik Derslerinin Uygulanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	70

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1.1.1.	Yöneticilerin Okullara Göre Dağılımı.....	24
Grafik 3.1.1.2a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Cinsiyet Dağılımı.....	25
Grafik 3.1.1.2b.	Anaokulu Yöneticilerinin Cinsiyet Dağılımı.....	26
Grafik 3.1.1.3a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenim Durumu.....	27
Grafik 3.1.1.3b.	Anaokulu Yöneticilerinin Öğrenim Durumu.....	28
Grafik 3.1.1.4a.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Hizmet Süreleri.....	29
Grafik 3.1.1.4b.	Anaokulu Yöneticilerinin Hizmet Süreleri.....	30
Grafik 3.1.2.1a.	İlköğretim Okullarında Müzik Öğretmenlerinin Dağılımı.....	32
Grafik 3.1.2.1b.	Anaokullarında Müzik Öğretmenlerinin Dağılımı.....	33
Grafik 3.1.2.3a.	Müzik Öğretmeninin İlköğretimin Ana Sınıflarında Müzik Dersine Girme Durumu.....	35
Grafik 3.1.2.3b.	Anaokullarında Müzik Öğretmeninin Müzik Dersine Girme Durumuna İlişkin Dağılım.....	36
Grafik 3.2.1.1.	Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı.....	45
Grafik 3.2.1.2.	Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı.....	46
Grafik 3.2.1.3.	Öğretmenlerin Mezun Oldukları Kurumlar.....	48
Grafik 3.2.1.4.	İlköğretimin Ana Sınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerinin Hizmet Süreleri.....	49
Grafik 3.2.1.5.	Anaokulu Öğretmenlerinin Hizmet Süreleri.....	50
Grafik 3.2.1.6.	Öğretmenlerin Kendilerini Geliştirme Durumları.....	51
Grafik 3.2.1.7.	Anaokulu Öğretmenlerinin Kendilerini Geliştirme Durumları.....	52

RESİMLER LİSTESİ

Resim-1	Orff'un "Musik Für Kinder" Eserinin Dış Kapağı.....	1
Resim-2	Eserin İçinde Yer Alan Şarkı Ve Eşlik Örnekleri.....	2
Resim-3	Becker-Ehmek Ve Kromatik Ksilofonu.....	11
Resim-4	Bir Vurmalı Çalgı Olan "Konga" İle Yapılan Ritim Çalışmaları.....	114
Resim-5	Metalofon, Ksilofon Ve Glockenspiellerden Oluşan Öğrenci Orkestrası.....	114
Resim-6	Amerikalı Eğitimci Doug Goodkin'in Öğrencilerle Yaptığı Orff Çalgılarına Yönelik Uygulamalar.....	114
Resim-7	Amerikalı Eğitimci Doug Goodkin'in Öğrencilerle Yaptığı Orff Çalgılarına Yönelik Uygulamalar.....	114
Resim-8	Bir Anaokulunda Orff Çalgılarını Tanıtmaya Yönelik Ders Etkinliği.....	114
Resim-9	Bir Anaokulunda Orff Çalgılarını Tanıtmaya Yönelik Ders Etkinliği.....	114
Resim-10	Vurmalı Tahta Kasalarla Yapılan Öğrenci Çalışmaları.....	115
Resim-11	Ritim-dil bağlamında yapılan etkinliklerde kullanılan Afrika davulu.....	115
Resim-12	Müzik Etkinliklerinde Kullanılan Kongalar.....	115
Resim-13	Alman Anaokulunda Öğrencilerden Oluşan Orff Çalgıları Orkestrası.....	116
Resim-14	Almanya'daki Bir Anaokulunda Yapılan Orff-Schulwerk Etkinlikleri.....	116
Resim-15	Almanya'daki Bir Anaokulunda Yapılan Orff-Schulwerk Etkinlikleri.....	116
Resim-16	Bir İlköğretim Okulunda Sınıf İçinde Yapılan Dinleti.....	117
Resim-17	Özel Bir İlköğretim Okulunda Ezgili Vurmalı Çalgılarla Yapılan Uygulamalar Ve Sunumlar.....	117
Resim-18	Özel Bir İlköğretim Okulunda Ezgili Vurmalı Çalgılarla Yapılan Uygulamalar Ve Sunumlar.....	117
Resim-19	Resmi Bir Anaokulunda, Orff Çalgılarıyla Yapılan Yıl Sonu Gösterisi.....	118
Resim-20	Sınıf İçinde Ritim Çalgılarıyla Yapılan Uygulamalar.....	118
Resim-21	Orff Çalgıları.....	119
Resim-22	Orff Çalgıları.....	120
Resim-23	Bir Vurmalı Çalgı Olan Afrika Davulu.....	121
Resim-24	Ritim Çalgısı Olan Bongolar Çocukların Müzik Eğitimlerinde Kullanılmaktadır.....	121
Resim-25	Müzik Eğitiminde Kullanılan Tahta Kasalar.....	121
Resim-26	Vurmalı Çalgılar Atölyesi.....	122
Resim-27	Orff çalgıları atölyesi.....	122
Resim-28	Orff-Schulwerk Müzik Ve Dans Pedagojisi Yaz Kursları.....	123
Resim-29	Prof. Jungmair'in Prof. Jungmair'in Yürüttüğü Dersler.....	123
Resim-30	2004 Yazında Orff Enstitüsü'nde Christoph Maubach'ın Verdiği Dersler.....	124
Resim-31	Eğitimci Doug Goodkin'in Orff Enstitüsü'nde Verdiği Dersler.....	124
Resim-32	İstanbul'daki Orff-Schulwerk Eğitim Ve Danışmanlık Merkezi'nde Öğretim Görevlisi İnsuk Lee Tarafından Verilen Seminer.....	125
Resim-33	Kongalarla Yapılan Eşlikler.....	125
Resim-34	Müzik Ve Hareket Eğitimi Çalışmaları.....	125

Resim-35	Orff-Schulwerk Eğitim Ve Danışmanlık Merkezi'nin Müdürü Katja Ojala Koçak Tarafından Bursa'da Verilen Orff-Schulwerk Semineri.....	126
Resim-36	Orff-Schulwerk Eğitim Ve Danışmanlık Merkezi'nin Müdürü Katja Ojala Koçak Tarafından Bursa'da Verilen Orff-Schulwerk Semineri.....	126
Resim-37	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	127
Resim-38	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	127
Resim-39	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	128
Resim-40	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	128
Resim-41	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	128
Resim-42	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	129
Resim-43	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	129
Resim-44	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	130
Resim-45	Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları.....	130

TERİMLER

Orff Çalgıları	:Ezgili vurmali çalgılar yada Orff çalgıları olarak adlandırılan metalofon ve ksilofonun ilkelleri güneydoğu Asya'da ve Afrika'da görülür. Bu çalgıları Carl Orff yeniden düzenleyerek ve biçimlendirerek daha evrensel bir yapıya ulaştırmıştır. Ayrıca vurmali ezgisiz çalgılardan olan çelik üçgen, davul, def, tartım kutusu, tartım çubukları, kastanyet, marakas, çingiraklı zil, tır-tır vb. çalgılar eklenerek günümüzde okullarda Orff çalgıları adı altında kullanılmaktadırlar.
Orff-Schulwerk	:Carl Orff'un çocukların müzik eğitimine yönelik geliştirdiği, dil, hareket, ritim-ezgi, dansın bir bütünlük ifade ettiği ve çocuğun sonraki karmaşık müzik eğitimi için gerekli olan alt yapıyı hazırlayan bir öğretim biçimi. Türkiye'de özel öğretim yöntemlerinden biri olarak kabul edilen Orff-Schulwerk adını, Carl Orff'un yazmış olduğu; "Das Schulwerk: Musik Für Kinder" (Çocuklar İçin Müzik) adlı beş ciltlik bir eğitim kitabından almaktadır.
Bongo	:Tahtadan yapılmış ve pirinç tellerle çevrili kova şeklindeki vurma çalgılardan ikisi birbirine metal tellerle bağlanmış olan küçük davul.
Diyatonik	:Seslerin majör ve minör gamlardaki tam ve yarım ses aralıklarıyla dizilişi.
Gamelan Orkestrası	:Endonezya'da sayısı 40 kişiye kadar varan, Kendang adlı davul önderliğinde her türlü metal yada tahta yanında üfleme ve yaylı çalgıdan oluşan topluluk.
Glockenspiel	:Rezonans kasanın üzerine metal plakaların dizilmesiyle oluşan ve bagetle çalınan ezgili vurmali çalgı.
IQ	:Zeka Testi
Kastanyet	:Abanoz gibi sert ağaçlardan yada fildişinden yapılan parmaklarla çalınan, içi hafif oyuk İspanyol vurmali çalgı.
Konga	:Küba'da kullanılan boğuk sesli, gövdesi uzun olan davul.
Kromatik çalgılar	:Bir oktav içindeki 12 yarım sesi çıkarabilen çalgılar.

Ksilofon	:Güney Asya'dan geldiği sanılan, rezonans kasanın üstüne dizimli olan tahta çubuklara bagetlerle vurularak ses veren ezgili vurmali çalgı.
Litofon (Lithophon)	:Bir çerçeve içine 2 oktav kadar ses genişliğinde kromatik sıralanarak tutturulan küçük taş plakalara sert çubuklarla vurularak çalınan, cam sesi benzeri parlak tınılı vurmali çalgı.
Marakas	:Güney Amerika'dan gelen, içi tohumlarla doldurulmuş, sallayarak çalınan, saplı ritim çalgısı.
Metalofon	:Metalden yapılmış, rezonans kasası tahtadan olan ve bagetle çalınan ezgili vurmali çalgı.
Perküsyon	:Vurmali çalgıların tümüne verilen ad.

KISALTMALAR

A.B.D.	: Ana Bilim Dalı
A.Ş.	: Anonim Şirketi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
O.Ö.	: Okul Öncesi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
U.Ü.	: Uludağ Üniversitesi
çev.	: Çeviren
Fak.	: Fakülte
Prof.	: Profesör
Öğr.Gör.Dr.	: Öğretim Görevlisi Doktor
Arş.Gör.	: Araştırma Görevlisi
a.g.e.	: adı geçen eser
p.	: page (İng.)
s.	: sayfa
vb.	: ve benzeri
f	: frekans
%	: yüzde
CD	: Compact Disc
K	: Kadın
E	: Erkek

BÖLÜM I

Giriş

Son yıllarda bireyin gelişimsel özellikleri sadece zihinsel değil aynı zamanda bedensel, duygusal ve sosyal temellere dayandırılmaktadır. Bu nedenle okullarda öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan, öğrenciyi kendine özgü bir varlık olarak kabul eden bir eğitim anlayışı yaygınlaşmıştır. Tüm dünyada Amerikalı pedagog John Dewey'in "learning by doing" (yaparak- yaşayarak öğrenme) teorisiyle eğitimde büyük ilerlemeler kaydedilmiştir.

"Eğitim kendi içinde rehberlik, eğitim programı, temel eğitim vb. alt sistemleri olan daha geniş bir toplumsal sistem olarak düşünülmektedir. Eğitim geniş toplumsal sistem içinde bir alt sistem konumundadır."¹

Eğitim kavramının her yaklaşım ve anlayışa göre farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Topluları bilinçlendirmede ve onlara yön vermede önemli bir yere sahip olan eğitimi öz anlamıyla "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla, kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir" şeklinde tanımlamak mümkündür.² Bununla birlikte eğitimin, bireyin öğrenme gücünü geliştirdiği gibi aynı zamanda bireye önemli ölçüde özgüven, karar verme ve problem çözme becerisi kazandırdığı kabul edilmektedir.

Uçan'a göre eğitim, "bilim, teknik ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlenerek, bireyleri ve topluları biçimlendirme, yönlendirme değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanmaktadır."³

Eğitim sayesinde, bireylerin toplumsal ve kültürel anlamda bilişsel, duyuşsal ve devinişsel açıdan bir bütün olarak yetiştirilmeleri amaçlanmaktadır.

---

¹ Kâmile ÜN AÇIKGÖZ, Etkili Öğrenme ve Öğretme, Kanyılmaz Matbaası, İzmir 1996, s.13

² Selahattin ERTÜRK, Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan A.Ş., Ankara 1998, s.12

³ Ali UÇAN, Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1997, s.28

Bu anlamda daha çağdaş ve yaratıcılığı da içinde barındıran eğitim ortamları oluşturmak, bireylerin toplumda daha aktif bir konuma gelmeleri, kültürleşmeleri ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmaları açısından önemlidir.

“Eğitim, insan ve doğa sevgisine, aynı zamanda bilimsel, felsefî ve sanatsal bir temele dayandırılırsa, ülkemizin ve insanlığın kurtuluşu için çok etkili bir araç olabilir.”⁴

Bireyin yaşadığı toplumun kültürünü algılaması, kendi yetenek ve beğenilerini geliştirmesi ve dolayısıyla topluma sanatsal ve kültürel açıdan katkılar sağlaması, eğitim süreçleri içerisinde sanata ve yaratıcılığa gereken önemin verilmesiyle gerçekleştirilebilir. Bu açıdan okullara büyük yükümlülükler düşmektedir. Günümüzde eğitim-öğretim süreçleri, öğretmenler aracılığıyla resmi ve özel eğitim kurumlarında yürütülmektedir.

“Okulların ve diğer eğitim kurumlarının genel fonksiyonu, kültürü tanıtmak yoluyla öğrencilerin uyumunu sağlamak ve onlara değişmekte olan dünya ve çağ koşullarına ayak uydurabilmeleri için kültürü geliştirme yollarını öğretmektir.”⁵

Çağdaş insan modeline uygun bireylerin yetiştirilmesi ve etkili aynı zamanda kalıcı bir eğitimin gerçekleştirilmesi, okulların nitelik ve nicelik açısından yeterli konuma gelmeleriyle mümkün olabilmektedir.

Eleştirel düşünme becerisi gelişmiş ve estetik duygularla zenginleşmiş, çağa ayak uydurabilen üretken bireylerin yetiştirilmesinde sanatın ve özellikle sanat eğitiminin önemi daha da öne çıkmaktadır.

“İnsanlık tarihinin her döneminde binlerce yıldır varolan sanat, vazgeçilemez bir kavram olarak günümüze kadar gelmiştir (...) Sanatın sanat için gerekli olduğu kadar, bireysel, toplumsal, kültürel ve eğitimsel işlevselliği açısından da bir o kadar gerekli ve önemli olduğu bilinmektedir.”⁶

---

⁴ Veysel SÖNMEZ, Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Ankara 1994, s.8

⁵ Fatma VARIŞ, Eğitimde Program Geliştirme, Alkım Yayıncılık, Ankara 1994, s.15

⁶ Mete SUNGURTEKİN, K.K.T.C.'de Müzik Eğitimi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2003, s.1

Bu görüşten hareketle, sanatın etkili bir eğitim aracı aynı zamanda çok önemli bir eğitim alanı haline gelmiş olması, sanatın eğitimsel işlevselliğini gözler önüne sermektedir.

Buna göre sanat eğitimi, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma sürecidir”⁷ şeklinde tanımlanmaktadır. Sanatın eğitim yoluyla, bireyin çevresiyle etkileşimi sonucu yaşamında önemli değişiklikler oluşturduğu, bu değişikliklerin ise kendisine olumlu kazanımlar sunduğu düşünülebilir.

“Sanat eğitiminin amacı sanat için eğitim, yani belli dalda uğraşısı olan bir sanatçı yetiştirmek değildir. Amaç sanatla eğitimidir; gerek sanat uğraşısında bulunan kişide, gerek sanat eserleriyle karşılaşp onu değerlendirende harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duyu, duyum, algılama, imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi güçleri eğitmektir. Sanatı algılamaya hazır ve sanatı seven, hem eskinin, hem çağının sanat görüngülerini algılayıp değerlendirebilecek yetenekli kişiler yetiştirmektir.”⁸

Bu görüşten yola çıkılarak sanatın eğitim-öğretim süreçleri içinde yer alması gerektiği önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin sanat yoluyla duyu, düşünce ve izlenimlerini daha rahat bir biçimde ifade edebilmesi, yaratıcı gücünü geliştirebilmesi ve bu doğrultuda yaşadığı toplumu sanatsal boyutta etkilemesi, daha uygar ve kültür düzeyi yüksek bir toplumun oluşmasını sağlayacaktır.

Bilgi çağı olarak adlandırılan çağımızda insanlar, farklı arayışlara yönelerek birey merkezli kültür ve eğitim ortamları oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bu bağlamda müzik eğitimcileri de değişen zamanla birlikte her çocukta var olan potansiyeli açığa çıkartabilecek yöntemleri bulma ve geliştirme çabası içerisine girmişlerdir. Buradaki asıl amaç, çocukların yaratıcı ve duygusal açıdan doyum sağlayan bir ortamda kişisel müzik birikimlerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmaktır. Müziğin çocuklardaki duyuşsal, sosyal, bedensel gelişime önemli derecede etkisi olduğu bilinmektedir.

---

⁷ Ali UÇAN, *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara 1994, s.96

⁸ İnci SAN, “Sanatsal Yaratma, Çocukta Yaratıcılık”, *Türkiye İş Bankası Yayınları*, Ankara 1979, s.3

Çocuğun yaşamında bu denli önemli olan müzik, sanatsal boyutuyla ele alındığında, “duygu, düşünce, olgu ve olayları düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda anlatan bir bütün” şeklinde tanımlamak olasıdır.⁹ Bunun yanında müzik, çocuğun dikkatini yoğunlaştırmasında, gözlem yeteneğini güçlendirmesinde ve kişilik gelişiminde etkili bir eğitim aracı konumundadır.

“Müzik eğitimi, Türk Eğitim Sistemi içinde sanat eğitiminin bir alt boyutu olup bir amaca yönelik olarak (genel, mesleki, özengen) estetik temele dayalı müziksel davranış geliştirme ve müziksel kimlik oluşturma süreci olarak tanımlanabilir.”¹⁰

Nitelikli bir müzik eğitimi, eğitim-kültür ve sanat üçgeni içerisinde toplumları şekillendirmede önemli bir rol üstlenmektedir. Uçan’a göre müzik eğitimi, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranış kazandırma, değişiklikler oluşturma veya geliştirme sürecidir.”¹¹

Müziksel davranış ise insan varoluşunun önemli ve gerekli bir parçasını oluşturmaktadır.¹² Okullar aracılığı ile bu davranışlar bireysel yada toplu olarak kazandırılmakta ve geliştirilerek en üst noktaya getirilmektedir.

“Müzik eğitiminin, eleştirel düşünme, problem çözme ve bu amaçlara yönelik nasıl işbirlikli çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini desteklediği görülmektedir.”¹³

Bireyin bilişsel öğrenmelerinde müzik eğitiminin önemli ölçüde etkili olduğu birçok deneylerle saptanmıştır. Buna göre, Almanya’nın Berlin şehrindeki 7 İlkokulda 1992 yılından başlayıp 1998 yılına kadar 6 yıl süren deneysel bir araştırmanın sonucunda, öğrencilerin müzik eğitimi sayesinde sosyal yeterliliklerinde ve karar verme becerilerinde önemli derecede artış olduğu saptanmıştır.

---

⁹ Ali UÇAN, *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara 1994, s.13

¹⁰ İsmail BOZKAYA, *Okul Ortamında Müzik*, Özhan Matbaacılık, Bursa 2001, s.14

¹¹ Ali UÇAN, *Müzik Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1997, s.30

¹² J. David BOYLE., Rudolf E. RADOCY, *Measurement and Evaluation of Musical Experiences* Schirmer Books, New York 1987, s.3

¹³ Yılmaz ŞENDURUR., Dolunay Akgün BARIŞ, “Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, Ankara 2002, s.167

Bunun yanında düzenli bir müzik eğitimi alan deney grubundaki öğrencilerin, diğer kontrol grubunda bulunan ve kısmen müzik eğitimi alan öğrencilere göre dikkatlerini bir konuda çok daha iyi yoğunlaştırabildikleri ve IQ değerlerinde artış olduğu gözlenmiştir.¹⁴

İlgili araştırmalardan biri, Persellin'in (1999) Orff temelli müzik eğitiminin görsel-uzaysal performans üzerindeki etkilerini ortaya koymak için yaptığı deneysel çalışmadır. 5-6 yaş grubundan olan 13 çocuğa haftada üç saat olmak üzere 6 haftalık Orff yöntemiyle müzik eğitimi verilmiştir. Çalışmanın sonunda çocuklara zeka ölçeği uygulanmıştır. Ölçek sonuçlarına göre, Orff yöntemiyle gerçekleştirilen müzik eğitiminin, çocukların görsel-uzaysal performansı üzerinde anlamlı derecede etkili olduğu ortaya çıkmıştır.¹⁵

“Okullarımızda verilen genel müzik eğitimi zorunlu yada seçmeli olarak okutulan ‘genel kültür’ amacına yönelik bir eğitimidir ve yetenek ayırımı gözetmez. Eğitim programları sayesinde bireyde müziksel bir düşünce, davranış değişikliği ve müzik kültürü geliştirmeyi amaçlamaktadır.”¹⁶ Bununla birlikte müzik kültürünün toplum içerisinde geliştirilerek ileri bir seviyeye getirilmesi ve çağdaş anlamda ulusal bir müzik zevkinin oluşturulup yaygınlaştırılması, yine okul müzik eğitiminin genel amacı olarak gösterilmektedir.

Bu doğrultuda okul müzik eğitimi “okul öncesi kurumlarından yüksekokul sonuna değin, her derecedeki okulda eğitim-öğretim amacıyla yapılan müzik ders ve etkinlikleri” şeklinde tanımlanmaktadır.¹⁷

Okul müzik eğitimi çok boyutlu bir süreç olmakla birlikte genel çerçevede, ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, çalgı eğitimi, estetik ve zevk eğitimi olmak üzere bir bütün olarak yürütülmektedir.

---

¹⁴ Hans Günther BASTIAN, Musik(erziehung) und Ihre Wirkung, Verlag Schott Musik International, Mainz 2000, Seiten.108

¹⁵ Sermin BİLEN, “Öğretmen Yetiştirmede Orff Öğretisi”, Uluslar arası Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, İstanbul 2003, s.112

¹⁶ İsmail BOZKAYA, Okul Ortamında Müzik, F. Özhan Matbaacılık, Bursa 2001, s.27

¹⁷ Müzik Ansiklopedisi, Başkent Yayınevi Sanem Matbaası, Ankara 1985, s.969

Çocuğun erken yaşlarda yeteneği doğrultusunda bir çalgıya yönlendirilmesi, müzik eğitiminin alt boyutlarından biri olan çalgı eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Okullarımızda, müzik eğitiminin bir parçası olan çalgı eğitimi ile öğrencinin çalgısıyla müzik yapması ve şarkılara eşlik etmesi amaçlanmaktadır. Ancak dersler, bireysel olmamakla birlikte, çalımını kolay olan ve akort sorunu bulunmayan blok-flüt ile yürütülmektedir. Bunun dışında müzik derslerinde tartım çalgılarının kullanılması, öğrencinin ritim duygusunu geliştirmesi, büyük-küçük kaslarını harekete geçirebilmesi ve devinişsel gelişimi bakımından da büyük önem taşımaktadır.

Özellikle okul öncesi eğitimden başlanarak her kademedeki müzik eğitiminin yaygınlaştırılması, çocuğun erken yaşlarda müziğe olan ilgisinin fark edilmesinin yanında, müzikal becerilerinin geliştirilmesi ve iyi bir müzik zevkinin oluşturulması açısından da gereklidir. Bunun yanı sıra geleneksel yöntemlerden ayrılarak çocukta varolan müzik potansiyelinin, keşfederek, oyun oynayarak, deneme ve yanılma yoluyla geliştirilebildiği öğrenme ortamları sunulmalıdır. Bu yöndeki bir müzik eğitiminin, Orff pedagojisi ve yaklaşımıyla sağlanabileceği konusu ağırlık kazanmaktadır. Yabancı literatürlerde Orff-Schulwerk, Orff Öğretisi, Orff Pedagojisi, Orff Anlayışı veya Orff Yaklaşımı şeklinde adlandırmalar mevcuttur. Ancak ülkemizdeki kaynaklarda daha çok “yöntem” kelimesi olarak yerleştiği görülmektedir. Bunun yanı sıra “Okul Çalışmalığı” ifadesi de kullanılmaktadır. Wilhelm Keller’e göre (1974), “Okul Çalışmalığı” (Orff-Schulwerk) bir yöntem değil, çeşitli yöntemsel yorumlara izin veren bir öğretme anlayışıdır.¹⁸

Besteci ve eğitimci Carl Orff (1895-1982), dünyanın birçok ülkesinde çocukların üretkenliğini geliştirerek, hareket, dil ve müziği bütünleştiren bir müzik pedagojisine ön ayak olmuştur. Orff’un amacı, öğrenciyi kendiliğinden ve kendine özgü müzikal ifadesini bulmaya yetenekli kılmaktır. 1950-54 yılları arasında beş ciltten oluşan Orff-Schulwerk: Musik für Kinder (Çocuklar için Müzik) adlı eser beş yıl süreyle Gunild Keetman ile birlikte yaptığı radyo programları sonucunda yayımlanmıştır.

---

¹⁸ Wilhelm KELLER, “Orff Okul Çalışmalığı ve Uluslararası Önemi”, Çev. Serhad Durmaz, İstanbul 1992, s.52

Müzik eğitimi açısından çok büyük öneme sahip olan bu kitapların orijinal yayınlarına göz atıldığında açıklayıcı bilgilerden çok şarkılar, enstrümantal eşlikler, sadece solo çalgılar için eşlikler, kısa ezgiler, ritim örnekleri ve değişik eşlik figürleri yer almaktadır. Bu kitaplar, öğretmenlerin kendi öğrencilerine yönelik karşılaştırmalı alıştırmaların ve materyallerin geliştirilmesi için ritmik, melodik ve armonik fikirler oluşturmaları konusunda danışabilecekleri birer kaynak niteliği taşımaktadırlar.¹⁹

Resim-1

Resim-2

Orff'un "Musik für Kinder" eserinin dış kapağı.

Eserin içinde yer alan şarkı ve eşlik örnekleri

Carl Orff, Orff-Schulwerk olarak adlandırılan prensiplerini, çocukların temel müzik eğitimlerinde çok büyük öneme sahip olan ve onların kendi becerileri doğrultusunda etkin müzik yapmalarına olanak sağlayan vurmali ezgili-ezgisiz ritim çalgılarıyla desteklemiştir. Günümüzde bu çalgılar, Orff çalgıları adıyla kullanılmaktadır. Ancak ritim çalgıları olarak bilinen kastanet, def, davul, bongo, konga, marakas, çelik üçgen vb. Orff'un bizzat kendisinin yaratmış olduğu çalgılar olmamaktadır. Kendisi bu ritim çalgılarının çocuğun müzik eğitiminde kullanılabileceği fikrini benimsemiş ve bu doğrultuda değişik ülkelerde çalınmakta olan bu çalgıları düzenleyerek bugünkü şekillerine gelmelerini sağlamıştır.

Ezgili vurmali çalgılardan olan metalofon, ksilofon, glockenspielleri Carl Orff kendisine hediye edilen Afrika ksilofonundan etkilenerek geliştirmiştir. Bu ezgili vurmali çalgılar Orff'un yaratıcılığının birer ürünleridir.

¹⁹ Mary SHAMROCK, "Orff-Schulwerk An İntegrated Foundation", Music Educators Journal, May 1997, p.2

“Vurmalı çalgılarla yola çıkan Güntherschule’de (Carl Orff’un kurmuş olduğu cimnastik, müzik ve dans okulu) özellikle ritim ile melodinin yeni bir bileşimini bulma yolları araştırıldı; deney ve öğretimi gibi iki önemli temel üzerinde duruldu. Bunun için de Orff, o yıllarda piyano yapımcılarıyla işbirliği yaparak okulların müzik eğitimi ve öğretimiyle ilgili çalışmalarına yardım edecek nitelikte yeni bir aracın meydana gelmesine olanak sağladı. “Orff Instrumentarium” (Orff Çalgıları) adıyla bugün bile bazı okullarda kullanılan bu eğitim aracı, sanatçının ilk olarak 1930-35 yıllarında yayımlanan “Schulwerk” adlı kitapta yer alan eğitsel düşünce ve deneylerin okullarda uygulanabilmesine yardımcı olmaktadır.”²⁰

Ritim duygusunun geliştirilmesi, öğrencilerin kendilerinin çalıcı durumunda olmaları ve bundan zevk almaları, çalgıların kullanımını zorunlu hale getirmektedir.

Orff çalgılarıyla çocuk vurma, dokunma, sallama vb. gibi kolayca yapılabilecek hareketlerle bir müzik aletini çalmanın keyfini yaşamakta, böylece müzik yapmaktan ve müzik dersine katılmaktan mutlu olmaktadır.²¹

Bu çalgıların aslında çocuklar için basit birer ilkel oyuncak olduğu düşünülebilir. Eski çağlardan bu yana insanların müziksel yaşamlarında da çalgının önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir.

“İlkelerin dünyasında çalgıların çeşitliliği ve sayısı insanı şaşırtır. Çünkü ilkeler, ellerine geçen her uygun gereci ses çıkaran bir araç yapmışlardır: Kemik, düdük olmuştur; türlü kamışlar, yere vurularak ses çıkaran çalgılar olmuştur, ceviz kabuklarından, kabaklardan sallayarak ses veren vurmalı çalgılar yapılmıştır (...) Uygarlıkların ön basamaklarında üfleyerek, vurarak, sallayarak nasıl ses çıkarılacağını insanı biliyordu, hem de çanak-çömlekçilikten, maden işlerinden binlerce yıl önce.”²² Günümüzde çocuklar, eski yüzyıllardaki ilkel insanın yaptığı gibi çalgıları sallayarak, dokunarak, vurarak çalmaktadırlar.

“Vurmalı çalgıların temel ilkesinin sıçramakla, koşturmakla, hızlandırmakla vb. ilintisi olduğu, yani hareket özüne sahip olduğu düşünülürse insanın yaşam biçimiyle ürettikleri arasında bir bağın varlığı daha iyi anlaşılabilir.”²³

Son yıllarda çocukların müzik eğitiminde davulun çeşitli boylarının kullanılması ve özellikle ritim etkinliklerinde tercih edilen bir çalgı olması, onu önemli bir eğitim çalgısı haline getirmiştir.

²⁰ Akif SAYDAM, *Dünyaca Ünlü Müzisyenler de Çocuktu I*, Doğu Matbaacılık, Ankara 1985, s.189

²¹ Mahiye MORGÜL, “Müzik Eğitiminde Güdülemenin Önemi”

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi41/morgul.htm> , Temmuz 2003, s.3

²² Curt SACHS, *Kısa Dünya Musikisi Tarihi*, Devlet Konservatuvarı Yayınları, İstanbul 1965, s.7

²³ İsmail Lütfü EROL, *Batı Klâsik Müziği* Açık Yayıncılık, Ankara 1991, s.74,75

Prof. Keller'e göre (1974), yeni çalgılarla birlikte çağdaş ve yenilikçi öğretim yöntemlerinin kullanılması, çocukların müzikal yönlerinin gelişmesini ve kendi içlerinde gizli kalmış yeteneklerinin açığa çıkmasını sağlamaktadır.²⁴

Çocuklar Orff çalgılarını çalarak seslerin-tınların, çalış hareketlerinden bağımsız olduğunu keşfetmektedirler. Oyun oynar gibi çaldıkları bu çalgılar, onları ağır ve kaba hareketlerden, daha zarif ve kıvrak hareketlere götürmektedir. Çocuklara farklı tınlar elde ederek özgürce müzik yapma becerisi kazandırması ve şarkılara, tekerlemelere, şiir-hikâyelere ve danslara uygun kolayca eşlikler yaratması, Orff çalgılarını önemli kılmaktadır.²⁵

“Öğretinin enstrüman yelpazesi sürekli genişlemiştir. Çocuklara yeni müzik aletleri buldurmanın, imâl ettirmenin ve onlara bu enstrümanları çaldırmanın pedagojik olarak ne denli önemli olduğu deneyimlerle saptanmıştır.”²⁶

Amerika Bileşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre, Orff yöntemi doğrultusunda müzik eğitimi alarak okul orkestralarında görev alan öğrencilerin, hiç bu yöntemle karşılaşmamış olan öğrencilere göre ortama çok daha iyi adapte oldukları saptanmıştır.²⁷

Orff-Schulwerk temelli müzik eğitiminde, “bedensel perküsyon” (beden vurmaları) olarak da adlandırılan, vücudu bir çalgı gibi kullanma, vücudun değişik bölgelerine vurarak çeşitli ritim eşlikleri oluşturma etkinlikleri yurt dışında yaygın olarak kullanılmaktadır. Franz Amrhein'e göre bu durum, “müzik, ancak kişinin kendisinin müzik yaptığı ve enstrümanla onu kavradığı ölçüde gerçekten içselleştirilebilir ve kavranabilir. Ancak birçok insanın elinde başka bir enstrümanla deneyim kazanma olanağı bulunmadığından kullanabileceği tek enstrüman bedendir”²⁸ şeklinde açıklanabilir.

---

²⁴ Wilhelm KELLER, “Orff Okul Çalışmaları ve Uluslararası Önemi” Çev. Serhad Durmaz, İstanbul 1992, 44-49

²⁵ Elisabeth WAGNER, *Orff Instrumente Kennenlernen*, Don Bosco Verlag, München 2003, s.10

²⁶ Hermann REGNER, “Uyarılma ve Uygulama Sorunu Üzerine Düşünceler”, *Salzburg Sempozyumu, Orff Okul Öğretisi*, Avusturya 1980, s.13

²⁷ Mary SHAMROCK, “Orff-Schulwerk An Integrated Foundation”, *Music Educators Journal*, May 1997, p.4

²⁸ Franz AMRHEIN, “Müzik ve Dans Eğitiminin Sosyal Yönleri” İstanbul 2002, s.7

Bununla birlikte müziğin özel eğitime muhtaç çocukların eğitiminde, tüm gelişim alanlarını destekleyen en etkili ve önemli disiplinlerden biri olduğu kabul edilmektedir.

Özellikle Orff-Schulwerk yaklaşımı ile gerçekleştirilen müzik eğitimi, engelli öğrencilerle iletişim kurmada, onların dinleme ve dikkatini yoğunlaştırabilme becerilerinin gelişiminde büyük önem taşımaktadır.²⁹

Carl Orff, Orff Enstitüsü 1996 Yıllığı'nda ilk kez yayınlanan makalesinde, eğitimin müziksel yanının ağırlıklı olarak ritmik yöne kaydığını bu nedenle de ritim çalgılarını tercih ettiğini belirtmektedir. Kendisi piyano eşliğinde hareket eğitiminden ayrılarak, daha çok öğrencinin doğaçlama ve kendine özgü müziğini bestelemesi yoluyla aktifleşmesi ilkesine yönelmiştir. Bu nedenle ileri derecede gelişmiş çalgılardan ziyade, daha kolay öğrenilebilir, ritmik ağırlıklı, basit ve vücuda yakın çalınan çalgılardaki eğitimi istemekteydi. Çeşitli ülkelerin çalgılarını inceleyerek çocukları ritmik ve melodik yönden gelişmelerini olanak sağlayacak çalgılar üstünde durmaktaydı. Ona göre, melodi ve dem tutma çalgıları olmadan kendine özgü bir çalgı yelpazesinin oluşturulması olanaksızdı. İlk önce Ortaçağ'dan kalan çalgılardan yola çıkılarak, ezgili vurmali çalgılar, tahta ve metal çubuklu çalgılar, ksilofon, metalofon ve glockenspiellerin çeşitli türleri üretildi.

Afrika vurmali çalgılar ile Endonezya Gamelan Orkestrası, Orff'un diatonik ve kromatik ksilofon, metalofon ve glockenspielleri için birer esin kaynağı olmuştur.³⁰

İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, Carl Orff ve piyano üreticisi olan arkadaşı Karl Maendler, ileride Güntherschule'de öğretilecek ve Orff'un "Schulwerk" olarak adlandırdığı temel pedagojik düşüncelerini geliştirebilecek olan ilk ksilofonu üretirler. Carl Orff "Okul Öğretisi-Geçmiş ve Geleceği" adlı makalesinde bu konu hakkında şöyle bahsetmektedir :

*"Karl Maendler'in geliştirdiği ve bugün bütün dünyada tanınan yeni ksilofon ve metalofon biçimleri, bizim aletlerimize benzersiz ve yeri doldurulamaz bir tını getirdi ve glockenspiel ile birlikte onun temelini oluşturdu."*³¹

²⁹ Müzik Dersi Öğretim Programı, Mayıs 2005, s.1 <http://orgm.meb.gov.tr>

³⁰ Carl ORFF, Okul Öğretisi – Geçmiş ve Geleceği Carl Orff Vakfı, Münih 1996, s.4

³¹ a.g.e, s.5

1948'lerden sonra bir öğrencisinin tanıştırdığı Klaus Becker-Ehmck isimli genç bir mühendis Carl Orff'un istekleri ve fikirleri doğrultusunda bir lithophone (litofon), ayrıca Carl Orff'un ilk Yunan drama eseri olan "Antigon"un prömiyeri için bir kromatik ksilofon geliştirir.

Resim-3

Becker-Ehmck ve kromatik ksilofonu.

Bu olaylardan sonra kurulan ve bir çalgı yapım fabrikası olan "Studio 49" da halen günümüzde okul öncesi müzik eğitiminde kullanılan çalgılardan profesyonel orkestralarda yer alan çalgılara varana dek çok kaliteli ve teknik anlamda gelişmiş çalgılar üretilmektedir. Ezgili ve ezgisiz vurmali çalgılar olarak iki gruba ayrılan Orff çalgıları, Türkiye'de kısıtlı da olsa üretilmektedir. Birçok ülkede yaygın olarak kullanılan bu çalgılar okul öncesi dönemden başlayarak eğitim müziğinin her kademesinde çok etkili ve yararlı olmaktadır.

"Orff-Schulwerk anlayışı yarım yüzyıldan fazla bir zaman diliminde tüm dünyada yaygınlık kazanmış ve Avrupa veya Asya ülkelerinde, her ülkenin kendi kültürel özelliklerine göre uyarlanmıştır. Pedagojik temel yaklaşıma ve kurallara genel bir bakış, Orff-Schulwerk anlayışı kapsamındaki bir sanatsal-eğitsel çalışmanın, birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de ilköğretim okullarının öğretim programlarıyla ve didaktik kurallarla sadece uyum içinde olmakla kalmayıp aynı zamanda bu programlardaki talepleri karşılamaya uygun sunumları da olduğunu göstermektedir."³²

³² Ulrike JUNGMAİR, "Orff- Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler" Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, İstanbul 2003, s.51

Bu nedenle son yıllarda Türkiye’de Orff-Schulwerk anlayışı doğrultusunda yapılan seminerler giderek yaygınlaşmaktadır. Her yıl Avusturya’nın Salzburg kentinde bulunan Orff Enstitüsü’nden öğretim üyeleri Ankara, İstanbul ve İzmir’de çeşitli atölye çalışmaları ve seminerler yapmaktadırlar. İlk kez 2004 yılının Nisan ayında Bursa’da öğretim üyesi Prof. Dr. Ulrike Jungmair tarafından gerçekleştirilen ve “Hareketten Doğan Müzik” adını alan bir Orff-Schulwerk semineri yapılmıştır.*

Bunun dışında Salzburg kentinde bulunan Orff Enstitüsü’nde her yaz uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi kursları düzenlenmektedir. Böylelikle bu yaz kursları sayesinde Orff-Schulwerk geniş bir alana yayılmakla birlikte, ilgi duyan herkes için ortak bir buluşma noktası özelliği kazanmaktadır.

Müzik eğitiminde çağdaş yaklaşımlardan biri olarak kabul edilen Orff-Schulwerk’in yanında Dalcroze, Kodaly ve Suzuki yöntemleri de bulunmaktadır. Bununla birlikte nota öğretimine yönelik Fransız rakamlı müzik metodu, Alman ‘Tonika Do’ metodu ve Max Battke gibi metodların varlığı, günümüze değin farklı müzik eğitimi-öğretimi anlayışlarının geliştiğini göstermektedir.³³

Ancak Orff yaklaşımı çocuğun temel müzik eğitiminde ilk önce nota öğretilmesiyle yola çıkmadığı, sürekli çağa uygun geliştirebildiği ve her kültüre uyarlanabildiği, çocuğu hareketlerinde özgür kıldığı ve doğaçlayarak özgürce müzik yapma yeteneğini geliştirdiği, kısacası çocuğu hiçbir şekilde sınırlamadığı için halen güncelliğini korumakta ve birçok eğitimci tarafından uygulanmaktadır.

Müzik öğretim programlarının, müzik eğitiminin üst seviyede yürütülmesi çabalarının önemli unsurlarından biri olduğu söylenebilir.

---

³³ Halil Bedi YÖNETKEN, Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları, MEB Basımevi, İstanbul 1952, s.82-121

* *Seminer 27.04.2004 tarihinde Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü tarafından organize edilmiş ve Bahçeşehir Koleji’nin finanssal katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Seminerin ilk oturumu Uludağ Üniversitesi’nde öğrenci ve öğretmenlerle, ikinci oturumu ise Bahçeşehir Koleji’nde ana sınıfı ve müzik öğretmenleriyle birebir uygulamalı olarak yapılmıştır.*

“Eğitim sistemi içinde; genel müzik eğitiminin hangi amaçlara ve davranış kazandırmaya yönelik olduğu, öğretme yöntem ve teknikleri, eğitimin hangi ortamlarda ve ne tür araçlardan yararlanılarak gerçekleştirileceği, sınama-ölçme durumlarının neler olduğu programlar ile açıklanır (...) Türk eğitim sistemi içinde onunla etkileşen ve bir alt sistem olan müzik eğitiminin de değişik eğitim basamakları için hazırlanmış öğretim programları vardır.”³⁴

1948 İlkokul Programı’nda müzik dersinin amaçları içerisinde yer alan “müzik yolu ile çocuğun toplumsallaşması ile milli birliğin gelişmesi” gibi ifadelerin yanında, her çocuğu yeteneği doğrultusunda şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, bir müzik parçasını dinlemeye, ritmik çalışmalara ve yaratıcı faaliyetlere katılmaya teşvik etmek şeklinde amaca dönük ifadeler yer almaktadır.³⁵ Bunun yanı sıra ritim, oyun, hareket ve dans gibi etkinliklerin, çocukların kendi duygu ve düşüncelerini değişik yollarla anlatabilecekleri birer ifade biçimleri olduğuna dikkat çekilmektedir.

1948 müzik öğretim programı ile birlikte 1957 programında da çalgı eğitiminin önemine değinilmektedir. Şarkılara eşlik etmek, müziğin ritmini duyurup sevdirmek ve çocukların kendi kendilerine çalıcı durumuna geçmelerine olanak vermek amacı ile “çelik üçgen, çan, çingirak, davul, trampet, zil, kastanyet” gibi basit çalgılardan oluşan küçük öğrenci gruplarının oluşturulması önerilmektedir.

İlk defa 1962 İlkokul Programı Taslağı’nda müzik derslerinde kullanılmak üzere Orff çalgılarından “ksilofon” vurmali ezgi çalgısı olarak yer aldı.

“1966’da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan İlkokul Müzik Kılavuzu kitabında, Orff çalgılarından ksilofon ve metalofon, blok-flüt ile birlikte ilkokul çocuklarının kullanmaları için önerilen başlıca çalgılar arasında yer aldı (...) 1968 İlkokul Programı’nda ‘çalgılar ilkokul müzik eğitiminin ayrılmaz unsurları olmalıdır’ denildikten sonra ‘ilkokulda kullanılacak çalgılar oyun oynar gibi çalınabilen çalgılar olmalıdır’ ilkesine yer verildi.”³⁶

---

³⁴ İsmail BOZKAYA, *Okul Ortamında Müzik*, F. Özhan Matbaacılık, Bursa 2001, s.28

³⁵ İlkokul Programı, *Milli Eğitim Basımevi* İstanbul 1948, s.260

³⁶ Ali UÇAN, *Türkiye’de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisi’nin Tanımı-Uygulanımı-Uyarlanımı ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu*, Orff-Schulwerk ve Danışmanlık Merkezi Yayınları, MEB 1968, İstanbul 2003, s.19

Bu algılar “zil, trampet, def, darbuka, kastanyet, tahta çubuklar, tahta borular, tahta kutular, anlar, çıngıraklar, elik üçgen ve kk davullar vb.” olarak sıralanmaktadır. Bununla birlikte çakıl taşlarıyla, el çırparak, parmak şıklatarak, sıraya vurarak da eşlik etmenin mümkün olabileceği ve eşlik çeşitlerinin ksilofon, metalofon ve glockenspiel gibi çalgılarla zenginleştirilebileceği üzerinde durulmaktadır.

“1969’dan itibaren yeni bir anlayış ve yaklaşımla ortaya çıkmaya başlayan okul müziği kitaplarında şarkılara yazılan eşliklerde Orff yaklaşımı kısmen yer almaya, Orff çalgılarından bazıları eşlik algıları olarak kullanılmaya başlandı.”³⁷

1971 İlkokul Programı’nda özellikle ilk sınıflarda kullanılacak çalgıların, oyun oynar gibi alınabilen algılar olması gerektiğine ve yaratıcı çalışmalarda çocukların şarkıları hareketleriyle canlandırabilmelerinin yanında, vurmali çalgılarla bulmuş oldukları değişik ritimlerle şarkıya eşlik edebilmeleri konusuna değinilmektedir. Bu algılar yoksa onlara benzer çalgıların değişik malzemelerle yapılabileceği üzerinde durulmaktadır. Örneğin; mercimek, nohut, kk taşlar veya buna benzer malzemelerle doldurulmuş kutular, sert ağaçlardan yapılmış çubuklar, içine su konmuş cam bardaklar.

“Atık malzemelerle yapılan çalgıların hazırlanışı sırasında öğrenciler, evre bilinci ile ilgili düşüncelerini olgunlaştırdıkları gibi el becerileri ve yaratıcı güçlerini de geliştirme olanağı bulurlar. Böylece bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimlerine de katkı sağlanmış olur.”³⁸

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 22.4.1994 gün ve 298 sayılı kararı ile kabul edilen “İlköğretim Kurumları Müzik Dersi ğretim Programı”, 1995-1996 ğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere yürürlüğe girmiştir.

Program, müzik dersinin müziğin her boyutuyla ele alınıp işlendiği bir ders olarak gerçekleşmesini ve böylece çocuğun bilişsel, devinişsel, duyuşsal davranışlarıyla bir bütün olarak gelişmesini öngörmektedir.

---

³⁷ a.g.e., s.182

³⁸ şehnaz SUNGURTEKİN, Uygulamalı evre Eğitimi Projesi Kapsamında Ana ve İlköğretim Okullarında Müzik Yoluyla evre Eğitimi, U.. Eğitim Fakültesi Dergisi, Bursa 2001, s.178

Bu nedenle ilköğretim kurumlarında müzik eğitiminin genel amaçları, devre amaçları ve ünite amaçları ile, ünite amaçlarına ilişkin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlar belirlenmiştir.

Program, “amaçlar, öğretme-öğrenme durumları, sınama-ölçme durumları ve değerlendirme işlemleri” gibi ögelere yer veren çağdaş bir anlayışla hazırlanmıştır. Bununla birlikte özellikle birinci ve ikinci devrelerinde öğrenci için çalgı olarak “Vurmalı Ezgi Çalgısı” öngörülmektedir, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrutusunda ve çevre özellikleri de dikkate alınarak diğer çocuk çalgılarının da kullanılması beklendiği vurgulanmaktadır. Programda ayrıca çalgı müziklerinin bir bütünlük içinde ele alınması ilkesi yer almaktadır.

Bu doğrutuda seçilecek şarkıların ünitelere göre sınıf ve öğrenci düzeyine uygun eğitici niteliği yüksek, ezgi-söz uyuşumu (prozodi) doğru, ses sınırı öğrencilerin ses genişliklerine uygun, öğretmen-öğrenci çalgıları ile eşlikler yapılmaya elverişli olması gerektiği ifadesi yer almaktadır.³⁹

İlköğretim kurumları müzik dersi öğretim programının genel amaçlarında çalgı eğitimine yönelik “çalgısını temiz ve düzenli kullanabilme”, “düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru temiz ve anlamlı çalabilme” gibi ifadeler bulunmaktadır. Benzer ifadeler birinci devre (1., 2. ve 3. sınıflar) ve daha ayrıntılı olarak ikinci devre (4. ve 5. sınıflar) amaçlarında da göze çarpmaktadır.

Orff çalgıları adıyla ve bu yaklaşıma yönelik açık ifadeler programda yer almamaktadır. Ancak Orff’un fikirlerinin müzik eğitimi programının bir parçası olarak kullanıldığı görülmektedir. Programda bahsedilen çalışmaların temellerinin aslında Orff-Schulwerk’e dayandığı görülmekte, ancak bunun eğitimciler tarafından fark edilmediği söylenebilir. Bununla birlikte programda geçen “Vurmalı Ezgili-Ezgisiz Çalgılar” ifadesinden Orff çalgılarının kastedildiği anlaşılmaktadır.

---

³⁹ MEB İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara 1995

“Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan; bedensel, devinişsel, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı ailelerde ve kurumlarda verilen eğitimle kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır.”⁴⁰

Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bulunan ve okul öncesi eğitim kurumlarından biri olan anaokulları, 3-6 yaş çocukların eğitimi amacıyla açılan kurumlardır. Ana sınıfları ise 4-6 yaş çocukların eğitimleri amacıyla ilköğretim okullarının bünyesinde açılan sınıflardır.⁴¹

Okul öncesi eğitime yönelik program, 1994 yılından günümüze değin toplumun değişen ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilerek ve gerekli düzenlemeler yapılarak daha çağdaş bir yapıya kavuşturulmuştur.⁴² Program, okul öncesi kurumlarına devam eden çocukların belirlenen hedefler doğrultusunda sosyal becerilerini daha üst düzeye çıkarmanın yanında bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak gelişimlerinin desteklenmesini hedeflemektedir. Yaratıcılığın, çocuğun bütün gelişim alanları ile ilgili olduğundan planlanan tüm etkinliklerin içerisinde yer alması gerektiği üzerinde durulmaktadır.

1994 yılından itibaren kullanılan okul öncesi eğitim programında yer alan müzik etkinlikleri, programda bulunan tüm etkinliklerin içerisinde kullanılan bir etkinlik olarak görülmektedir. Bu etkinliklerin, çocukların yaratıcılıklarını ortaya çıkartabilecek ve onları motive edebilecek nitelikte düzenlenip ortaya konulması gerektiği ifade edilmektedir. Anaokulu ve ana sınıflarında müzik etkinlikleri sırasında; ses dinleme ve ayırt etme, şarkı söyleme, yaratıcı hareket ve dans, ritim çalışmaları ve müzikli öykü oluşturma gibi tekniklerin kullanılması gerektiği belirtilmektedir. Bununla birlikte çocukların müziğe olan ilgilerini canlı tutabilmek ve yaratıcılıklarını geliştirmek amacıyla sınıfta müzik köşeleri hazırlanmaktadır.

---

⁴⁰ Neriman ARAL., Adalet KANDIR., Münevver Can YAŞAR, Okul Öncesi Eğitim ve Ana Sınıfı Programları Öğretmen Rehber Kitabı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2000

⁴¹ Handan Asude BAŞAL, Okul Öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri, Morpa Yayınları, İstanbul 2005, s. 14

⁴² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı, Ya-Pa yayınları, İstanbul 1981, s.11

Okul öncesi eğitim programında müzik köşelerinde ritim sopalarının, çelik üçgen, davul, tef, çingirak, zil, kastanet, marakas, çanlar vb. müzik aletlerinin bulundurulabileceği, gerekirse bu çalgıların çocuklarla yapılabileceği üzerinde durulmaktadır.

Ayrıca müzik etkinlikleri içerisinde yer alan müzikli öykü çalışmaları sırasında tartım çalgılarının yanında metalofon-ksilofon gibi vürmalı ezgi çalgılarının; diğer adıyla Orff çalgılarının kullanılabilceği belirtilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Türkiye'ye 20. yüzyılın ikinci çeyreğinde giren Orff çalgıları tüm okullarda yaygınlık kazanamamış olmasına karşın, yaygınlaşma çabalarının sürdürülmekte olduğu görülmektedir. Bu görüşten hareket edilerek, Bursa'daki okul öncesi eğitim kurumlarında Orff çalgılarının eğitsel açıdan öneminin ve yaygınlık durumunun belirlenmesi ve bu okullardaki müzik eğitime yönelik uygulamaların ortaya konulup değerlendirilmesi, üzerinde çalışılmaya değer bir problem olarak görülmüştür.

1.2. Problem Cümlesi

Yukarıdaki görüş doğrultusunda problem durumunu ortaya koymak amacıyla problem cümlesi şu şekilde tanımlanmıştır: "Bursa ili okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik eğitime yönelik uygulamaların, Orff çalgılarının kullanımı açısından durumu nedir?"

Bu görüşten hareket edilerek alt problemleri oluşturmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki yeri ve önemi nedir?
2. Bursa ili okul öncesi eğitim kurumlarında Orff çalgılarının eğitsel açıdan önemi nedir?
3. Bursa ili okul öncesi eğitim kurumlarında Orff çalgılarının yaygınlık durumu nedir?

4. Yöneticilerin, Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki önemine ve müzik derslerindeki uygulamalara yönelik tutum ve görüşleri nelerdir?
5. Öğretmenlerin, Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki önemine ve müzik derslerindeki uygulamalara yönelik tutum ve görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın ana amacı, Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki önemini vurgulamak, okul öncesi eğitimdeki yaygınlık durumunu çeşitli açılardan inceleyip ortaya koymak ve müzik eğitime yönelik uygulamaları tespit etmektir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda sunulan önerilerin, bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağı ve okul öncesi dönemde müzik eğitiminin geliştirilmesine yönelik güvenilir bir zemin oluşturacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın ana amacı doğrultusunda geliştirilen alt amaçlar aşağıda sıralanmaktadır:

1. Araştırmaya katılan yöneticilerin okul öncesindeki müzik eğitime yönelik görüşlerini ortaya koymak.
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesindeki müzik eğitime yönelik görüşlerini belirlemek.
3. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik derslerinde, öğrencilerin müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmek için kullanılan çalışma örneklerini tespit etmek.
4. Okul öncesi eğitimde müzik dersinin, müzik odası, araç-gereç ve çalgılar bakımından yeterlilik durumunu tespit etmek.
5. Okul öncesi eğitimde Orff çalgılarının yaygınlık durumunu ve kullanım derecelerini ortaya koymak.

Yukarıda belirtilen alt amaçların gerçekleştirilmesinde şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Araştırmaya katılan özel ve resmi okul yöneticilerinin, okul öncesi müzik eğitimine yönelik görüşleri nelerdir?
2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi müzik eğitimine yönelik görüşleri nelerdir?
3. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik derslerinde, öğrencilerin müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmek için kullanılan çalışma örnekleri nelerdir?
4. Okul öncesi eğitimde müzik dersinin, müzik odası, araç-gereç ve çalgılar bakımından yeterlilik durumu nedir?
5. Okul öncesi eğitimde Orff çalgılarının yaygınlık durumunu ve kullanım dereceleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönemdeki çocukların müzik eğitiminde, Orff çalgıları ile öğrenci merkezli yaklaşım ve yöntemlerin kullanılması, çocukların müziksel gelişimlerine, derste daha yaratıcı ve aktif olmalarına olanak vermektedir. Bu nedenle okul öncesi müzik eğitiminin durumunun belirlenmesi, var olan eksiklerin ve aksaklıkların ortaya konulması, araştırmanın sonucunda geliştirilecek önerilerin, okul öncesi eğitimdeki müzik derslerine yönelik uygulamalara katkı sağlaması ve bundan sonraki uygulamaların geliştirilmesine ışık tutması açısından önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmada;

1. Kullanılan yöntemin, araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu,
2. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil ettiği,
3. Veri toplama aracının, gerekli verileri sağlayabilir nitelikte olduğu,

4. Anketlerin uygulandığı kişilerin verdikleri yanıtın gerçeği yansıttığı,
5. Orff algılarının okul müzik eğitimindeki yeri, okul öncesi eğitimi kurumlarındaki uygulamaların durumuna ve geliştirilmesine ilişkin ilgililerin görüşlerinin içtenlikle ifade edildiği, sayıtlılarından hareket edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Bursa'daki MEB'na bağlı kurumlarda 2003-2004 eğitim ğretim yılında uygulanmakta olan müzik eğitimi ile,
2. Bursa'da özel ve resmi ilköğretim okulları kapsamındaki ana sınıflar ve anaokulları ile,
3. Okul ncesi eğitim kurumlarında görevli yöneticiler ve okul öncesi eğitimde müzik dersini yürüten öğretmenler ile,
4. Gerçekleştirildiği süre, konum ve ulaşılabilen kaynaklarla birlikte araştırmacının sağlayabildiği maddi imkanlarla sınırlıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren örneklem ve veri toplama araçları açıklanmış, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Bu yolla özel ve resmi okul öncesi eğitim kurumlarında verilen müzik derslerine ilişkin yönetici tutumları, müzik dersini yürüten öğretmenlerin görüşleri ve Orff çalgılarının yaygınlık durumu ve kullanılma dereceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca çeşitli yazılı kaynaklar (kitap, tez, makale, ansiklopedi vb.) taranmış ve bu yolla elde edilen veriler işlenerek yorumlanmıştır. Literatür çalışmalarının bir bölümü Avusturya'nın Salzburg kentinde yapılmıştır. Araştırmacının bizzat kendisi Salzburg'a giderek Orff Enstitüsü'nün kütüphanesinde kaynak tarama çalışmalarını sürdürmüştür. Ayrıca görüşme verilerini elde etmek, görüşülen kişilerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmak amacıyla yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır.⁴³

2.2. Evren ve Örneklem

2004-2005 eğitim öğretim yılında Bursa'nın Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer ilçelerinde bulunan resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında (ana sınıf ve anaokullarında) çalışan yöneticiler ve müzik dersini yürüten öğretmenler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Yöneticilerin araştırma kapsamına alınmasının nedeni, Orff-Schulwerk alanında ilgi ve katkılarını ortaya koymak amacıyla görüş ve önerilerine, bunun yanı sıra Orff çalgılarının sağlanmasında belli bir maddi desteğe ihtiyaç duyulacağı düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

---

⁴³ Ali YILDIRIM, Hasan ŞİMŞEK, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2000, s.93

Evrenden yansızlık (random) kuralına göre seçilen 47 resmi ve 17 özel ana sınıfı ve anaokullarında çalışan 64 yönetici ve 154 öğretmen bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anketler araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Anket, “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Verilen Müzik Derslerine Yönelik Yönetici Tutumlarını Belirleme Anketi” ve “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Dersini Yürüten Öğretmenlere Yönelik Anket” olmak üzere A ve B formlarından oluşmaktadır.

A formu, okul yöneticilerinin müzik dersine ilişkin tutum ve görüşlerini saptamak amacıyla iki bölüm şeklinde hazırlanmış olup, formda kişisel bilgilere ait 10, müzik dersine ilişkin ise 19 soru bulunmaktadır. B formu üç bölümden oluşarak, müzik dersini yürüten öğretmenlerin kişisel bilgilerine yönelik 11, müzik dersine ilişkin 24 ve dersin uygulanmasına yönelik 17 soru bulunmaktadır. Ankette açık uçlu soruların yanında likert tipi, “Evet-Kısmen-Hayır” gibi 3 seçenekli ve “Tamamen-Büyük Ölçüde-Kısmen-Çok Az-Hiç” gibi 5 seçenekli düzenlemeler yer almaktadır. Form B’nin üçüncü bölümünde yer alan müzik dersinin uygulanmasına ilişkin 9 maddelik görüşlerde yine likert tipi beş bölmeli dereceleme ölçeği kullanılmış, ölçek değerleri; “Her zaman”, “Genellikle”, “Bazen”, “Nadiren” ve “Hiçbir zaman” seçenekleriyle ifade edilmiştir.

Ayrıca Orff Enstitüsü’nde ve Avustralya’nın Melbourne şehrinde bulunan iki öğretim üyesine ve bir Orff eğitimcisine yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun Orff-Schulwerk ve Orff çalgılarına yönelik 6 adet soru sorulmuştur. İlk görüşme Avusturya’nın Salzburg şehrinde bulunan Orff Enstitüsü’nden öğretim üyesi Prof. Dr. Ulrike Jungmair ile birebir görüşülerek, ikinci görüşme Melbourne’deki Australian Catholic Üniversitesi’nde öğretim üyesi olan Christoph Maubach ve üçüncü görüşme İstanbul’daki Orff merkezinin ilk müdürü Katja O. Koçak ile e-posta yoluyla gerçekleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Anketler çoğaltılarak araştırmacı tarafından Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden ve Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izin ile 2004-2005 eğitim öğretim yılı Mayıs ayında Yıldırım, Osmangazi ve Nilüfer ilçelerinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yönetici ve öğretmenlere dağıtılmıştır. Daha sonraki haftalarda 64 okuldan toplam 218 anket geri toplanmıştır.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada örneklem grubuna ait verilerin çözümlemesinde Sosyal Bilimler için İstatistiksel Paket Program (SPSS 11.5 for Windows) kullanılmıştır. Veriler frekans (f) ve yüzde (%) olarak betimlenerek tablolaştırılmıştır. Ayrıca verilerin resmi ve özel olmak üzere iki kategorik değişkene göre frekans ve yüzde dağılımını ortaya koymak amacıyla çapraz tablo oluşturulmuştur. Böylece gözenekler için yüzde değerleri incelenerek değişkenler arasında ilişki olup olmadığı konusunda fikir edinme yoluna gidilmiştir. Verileri görsel hale getirmek için sütun grafiklerinden yararlanılmıştır. Verilerin ana sınıfı ve anaokulu olarak ayrıştırılması, anaokulları ile ana sınıfları yönetici profillerinin, ayrıca okulların fiziki ve maddi koşullarının birbirinden farklı olabileceği beklentisinden kaynaklanmaktadır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki önemini vurgulamak ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik dersine yönelik uygulamaları ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular, betimsel istatistik yöntemleri yardımıyla çözümlenerek yorumlanmıştır. Bu bölüm, “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yöneticilere Uygulanan Anket Sorularının Değerlendirilmesi”, “O.Ö.Eğitim Kurumlarında Müzik Dersi Veren Öğretmenlere Uygulanan Anket Sorularının Değerlendirilmesi” ve “Uzman Kişiler İle Yapılan Görüşme Sorularının Değerlendirilmesi” olmak üzere üç alt başlık biçiminde düzenlenmiştir.

3.1. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yöneticilere Uygulanan Anket Sorularının Değerlendirilmesi

3.1.1. Yöneticilere İlişkin Kişisel Bulgular

Araştırma kapsamına giren ilköğretim okulu ve anaokulu yöneticilerinin, resmi ve özel okullara göre dağılımı Tablo 3.1.1.1’de yer almaktadır.

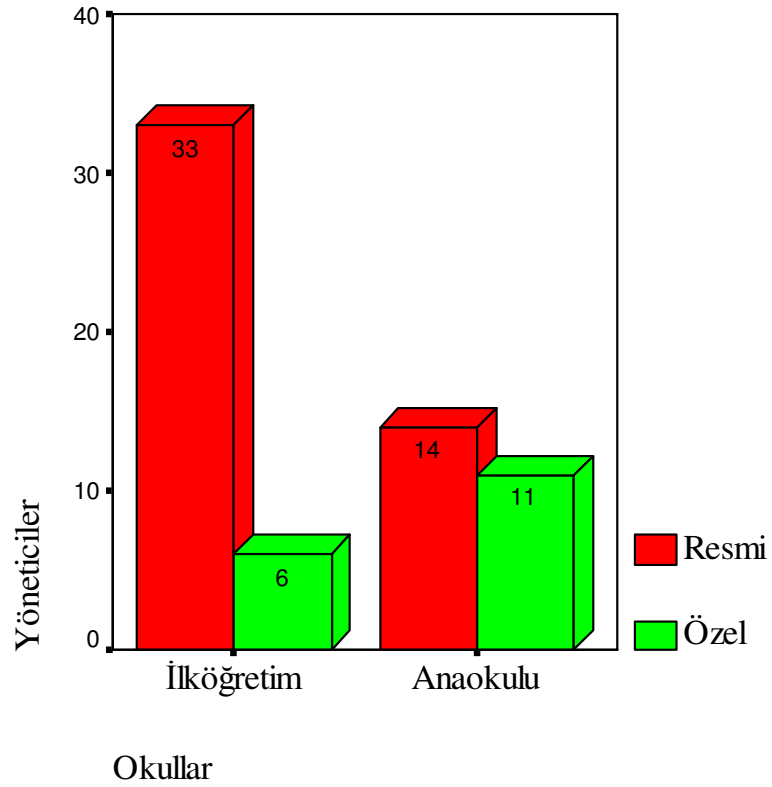
Tablo 3.1.1.1. Yöneticilerin okullara göre dağılımı

Okul	Okul Türü		Toplam
	Resmi	Özel	
İlköğretim okulu	33	6	39
Anaokulu	14	11	25
Toplam	47	17	64

Tablo 3.1.1.1’de görüldüğü üzere, ilköğretim okullarından 39, anaokullarından ise 25 yönetici ankete katılmıştır. Tabloya ilişkin sütun grafikten (Grafik 3.1.1.1), resmi ilköğretim okullarındaki yöneticilerin sayıca fazla oldukları görülmektedir. Bu durum ilköğretim okullarının anaokullarına göre sayı itibarıyla daha çok oldukları biçiminde açıklanabilir.

Grafik 3.1.1.1'den araştırmaya katılan yöneticilerden 47 kişinin resmi ve 17 kişinin özel okullarda görev yaptıkları anlaşılmaktadır. İlköğretim yöneticilerinden 33 kişi resmi, 6 kişi özel okullarda bulunmaktadır. Anaokulu yöneticilerinden ise 14 kişi resmi ve 11 kişi özel kurumlarda görevlerini yürütmektedir. Araştırmaya katılan toplam yönetici sayısı ise 64'tür.

Grafik 3.1.1.1 : Yöneticilerin okullara göre dağılımı

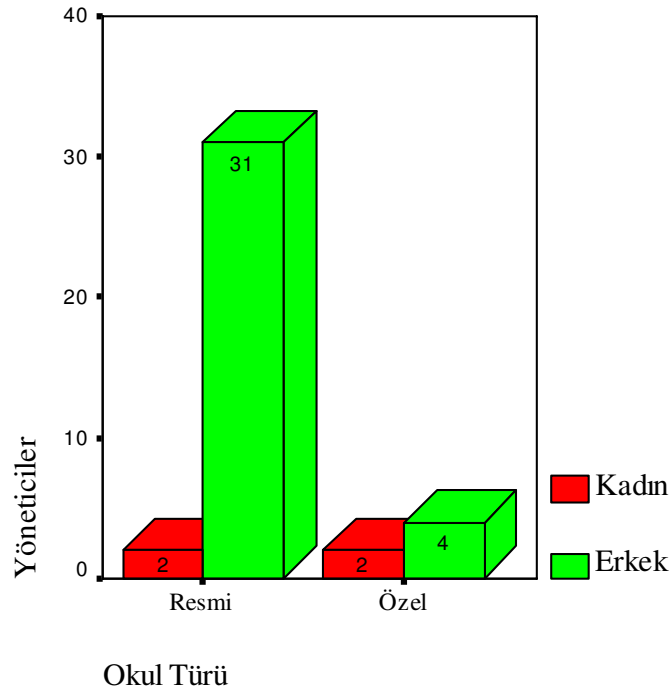
Araştırma grubuna alınan ilköğretim yöneticilerinin cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımı Tablo 3.1.1.2a’da gösterilmiştir.

Tablo 3.1.1.2a. İlköğretim okulu yöneticilerinin resmi ve özel okullara göre cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	İlköğretim Okulu			
	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
K	2	6,1	2	33,3
E	31	93,9	4	66,7
Toplam	33	100	6	100

Tablo 3.1.1.2a’da görüldüğü gibi, ankete katılan resmi ilköğretim okulu yöneticilerinin %93,9’unu erkekler, %6,1 gibi çok düşük bir oranı da kadınlar oluşturmaktadır. Özel ilköğretim yöneticilerinin çoğunluğunun yine erkek olduğu aşağıdaki sütun grafiğinde (Grafik 3.1.1.2a) görülmektedir.

Grafik 3.1.1.2a. İlköğretim okulu yöneticilerinin cinsiyet dağılımı

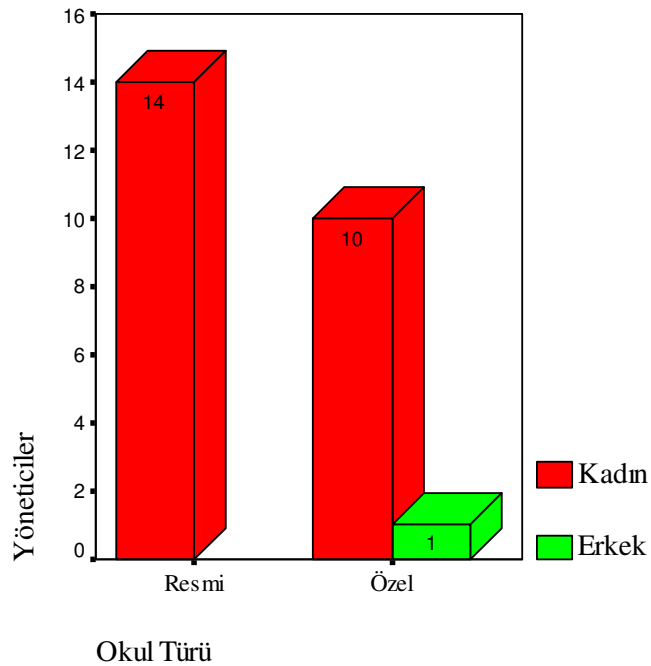
Tablo 3.1.1.2b’de, araştırma grubuna alınan anaokulu yöneticilerinin cinsiyet değişkenine ilişkin cinsiyet dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.1.1.2b. Anaokulu yöneticilerinin resmi ve özel okullara göre cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Anaokulu			
	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
K	14	100	10	90,9
E	-	-	1	9,1
Toplam	14	100	11	100

Tablo 3.1.1.2b’de, anaokulu yöneticilerinin okullara göre cinsiyet dağılımı görülmektedir. Tablodan anlaşılacağı üzere, resmi anaokullarında hiç erkek yönetici bulunmadığı, bununla birlikte yine özel anaokullarında kadın yöneticilerin erkek yöneticilere oranla daha yüksek dağılım gösterdiği dikkati çekmektedir. Grafik 3.1.1.2b’ye bakıldığında, ilköğretim okullarında daha çok erkek yöneticilerin, buna karşılık anaokullarında ise kadın yöneticilerin ağırlıkta olduğu anlaşılmaktadır.

Grafik 3.1.1.2b. Anaokulu yöneticilerinin cinsiyet dağılımı

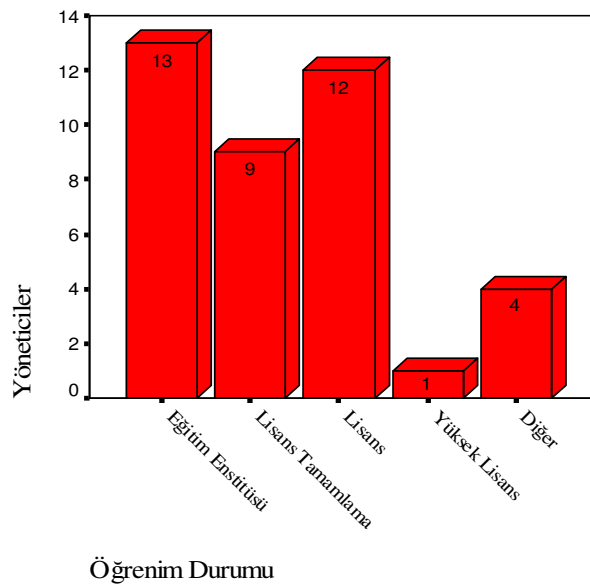
Tablo 3.1.1.3a'da ilköğretim yöneticilerinin öğrenim durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.1.1.3a. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenim durumlarına ilişkin dağılım

Öğrenim Durumu	f	%
Eğitim Enstitüsü	13	33,3
Ön lisans	4	10,3
Lisans Tamamlama	9	23,1
Lisans	12	30,8
Yüksek Lisans	1	2,6
Doktora	-	-
Toplam	39	100

İlköğretim okulu yöneticilerin %33,3'ünün Eğitim Enstitüsü, %30,8'inin lisans ve %23,1'inin lisans tamamlama mezunu olduğu Tablo 3.1.1.3a'dan anlaşılmaktadır. Lisans üstü öğrenime sahip sadece 1 kişi bulunmaktadır. %10,3'lük dilimde ise ön lisans mezunları ifade edilmektedir. Aşağıdaki sütun grafikte (Grafik 3.1.1.3a), yöneticilerin öğrenim durumlarına ilişkin bulgular görüntülenmektedir. Grafikten görsel olarak Eğitim Enstitüsü mezunu yöneticilerin çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Buradan ilköğretim okulu yöneticilerinin büyük bir bölümünün yüksek öğrenim kurumlarından mezun oldukları sonucuna varılabilir.

Grafik 3.1.1.3a. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenim durumu

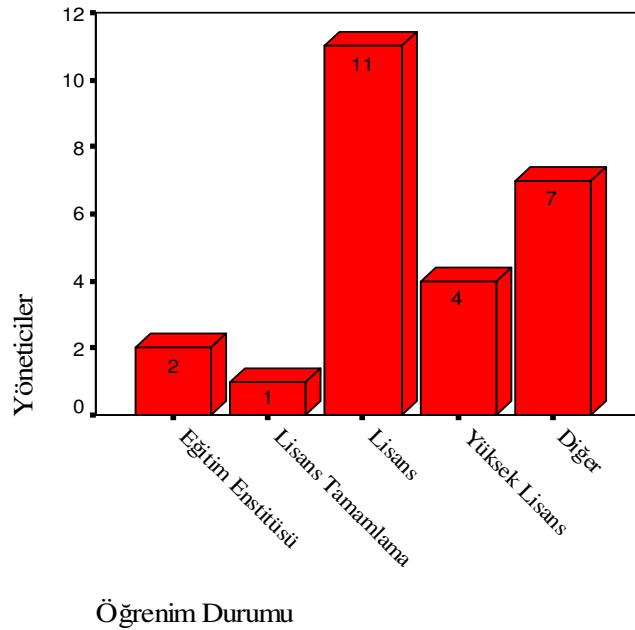
Araştırmaya katılan anaokulu yöneticilerinin öğrenim durumlarına ilişkin dağılım Tablo 3.1.1.3b’de gösterilmiştir.

Tablo 3.1.1.3b. Anaokulu yöneticilerinin öğrenim durumlarına ilişkin dağılım

Öğrenim Durumu	f	%
Eğitim Enstitüsü	2	8
Ön lisans	6	24
Lisans Tamamlama	1	4
Lisans	11	44
Yüksek Lisans	5	20
Doktora	-	-
Toplam	25	100

Tablo 3.1.1.3b’ye göre, anaokulu yöneticilerinin %44 gibi bir çoğunluğu lisans, %24’i ise ön lisans mezunudur. %20’lik dilime denk gelen 5 kişi yüksek öğrenime sahiptir, %8’lik oran ise Eğitim Enstitüsü’nden mezundur. Tabloya ait bulguların yer aldığı Grafik 3.1.1.3b’den izleneceği gibi, lisans mezunu yöneticilerin anaokullarında çoğunlukta olduğu görülmektedir. Farklı düzeyde eğitim alan okul yöneticilerinin varlığı göz önüne alındığında, lisans ve lisans üstü düzeyde eğitim alan yöneticilerin büyük çoğunluğu oluşturması (%88) eğitim düzeyi açısından anlamlı görülmektedir.

Grafik 3.1.1.3b : Anaokulu yöneticilerinin öğrenim durumu

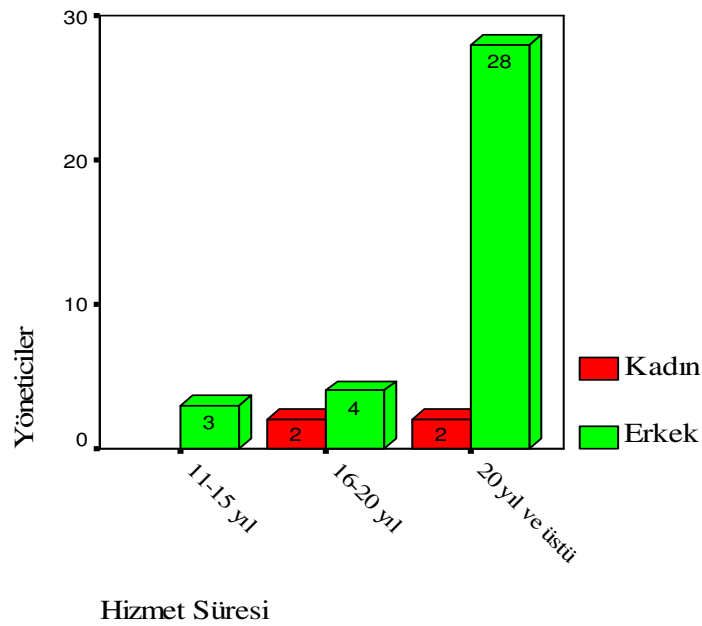
İlköğretim yöneticilerinin, cinsiyet ve hizmet süreleri değişkenlerine yönelik elde edilen veriler Tablo 3.1.1.4a'da yer almaktadır.

Tablo 3.1.1.4a. İlköğretim okulu yöneticilerinin cinsiyet ve hizmet sürelerine ilişkin dağılım

Hizmet Süresi (yıl)	Cinsiyet		Toplam
	K	E	
1 – 5	-	-	-
6 – 10	-	-	-
11 - 15	-	3	3
16 - 20	2	4	6
20 ve üstü	2	28	30
Toplam	4	35	39

Tablo 3.1.1.4a'da görüldüğü üzere, ilköğretim okulu yöneticilerinin büyük bir çoğunluğunun hizmet sürelerinin 20 yıl ve üstü olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre ilköğretimde görev yapan yöneticilerin, hizmet süresi 20 yıl ve üstü olanların daha deneyimli bir kesimi oluşturduğu sonucuna varılabilir. Hizmet sürelerinin en az olduğu dönem ise 11-15 yıl arasındadır. Sütun grafikte (Grafik 3.1.1.4a) 20 yıl ve üstü hizmet yılına sahip erkek yöneticilerin dağılımı dikkati çekmektedir. Buna karşın ilköğretimde 11-15 yıl hizmet süresine sahip hiçbir kadın yönetici, ayrıca 1-5 yıl ve 6-10 yıl hizmet sürelerinde hiçbir yöneticinin bulunmadığı tablodan görülmektedir.

Grafik 3.1.1.4a. İlköğretim okulu yöneticilerinin hizmet süreleri

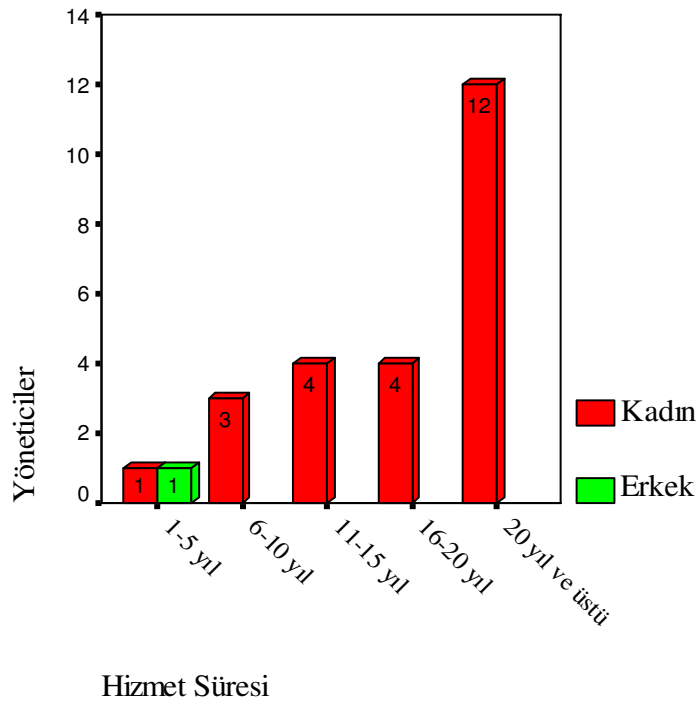
Anaokulu yöneticilerinin, cinsiyet ve hizmet sürelerine ilişkin oluşturulan çapraz tablo aşağıda sunulmaktadır (Tablo 3.1.1.4b).

Tablo 3.1.1.4b. Anaokulu yöneticilerinin cinsiyet ve hizmet sürelerine ilişkin dağılım

Hizmet Süresi (yıl)	Cinsiyet		Toplam
	K	E	
1 – 5	1	1	2
6 – 10	3	-	3
11 - 15	4	-	4
16 - 20	4	-	4
20 ve üstü	12	-	12
Toplam	24	1	25

Tablo 3.1.1.4b'ye bakıldığında, anaokulunda görev yapan kadın yöneticilerin en çok yığılma gösterdikleri dönemin 20 yıl ve üstü olduğu görülmektedir. Bu durum, anaokulu yöneticilerinin çoğunluğunun ilköğretimdeki yöneticiler gibi deneyimli bir kesimi oluşturdukları biçiminde yorumlanabilir. Aşağıdaki sütun grafikte görüldüğü üzere, 1-5 yıl hizmet süresine sahip sadece bir erkek yönetici bulunmaktadır.

Grafik 3.1.1.4b. Anaokulu yöneticilerinin hizmet süreleri

İlköğretim ve anaokulu yöneticilerinin hizmet içi eğitim programlarına katılımlarına ilişkin dağılım Tablo 3.1.1.5’de görülmektedir.

Tablo 3.1.1.5. Yöneticilerin hizmet içi eğitim programlarına katılma durumları

Katılma Durumu	İlköğretim Okulu		Anaokulu	
	f	%	f	%
Evet	36	90	23	95,8
Hayır	4	10	1	4,2
Toplam	40	100	24	100

Tablo 3.1.1.5’e göre, hem ilköğretim hem de anaokullarında görev yapan yöneticilerin büyük bir çoğunluğu hizmet içi eğitim programlarına katıldıklarını ifade etmektedirler. Çok düşük bir oran katılmadıkları doğrultusunda görüş bildirmiştir. Tablodaki dağılımdan, yöneticilerin hizmet içi eğitim programlarını önemstedikleri ve sürekli kendilerini geliştirme çabası içinde oldukları söylenebilir.

Yöneticilerin hizmet içi eğitim programlarından ne ölçüde yararlandıklarını ortaya koymak amacıyla Tablo 3.1.1.6’da görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 3.1.1.6. Yöneticilerin hizmet içi eğitim programlarından ne ölçüde yararlandıklarına ilişkin görüşleri

Yararlanma Durumu	İlköğretim Okulu		Anaokulu	
	f	%	f	%
Tamamen	5	12,8	4	16
Büyük Ölçüde	20	51,3	19	76
Kısmen	11	28,2	2	8
Çok Az	2	5,1	-	-
Hiç	1	2,6	-	-
Toplam	39	100	25	100

Tablo 3.1.1.6’da görüldüğü üzere, ilköğretim okulu yöneticileri %51,3’lük ve anaokulu yöneticileri %76’lık bir oranla hizmet içi eğitimden “Büyük Ölçüde” yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Her iki kesimde “Tamamen” diyenler %12,8’lik ve %16’lık dilimi oluşturmaktadır. Hizmet içi eğitim programlarından “Çok Az” yararlanan ve “Hiç” yararlanmayanları, ilköğretimde görev yapan yöneticilerden %7,7’lik gibi düşük bir oran oluşturmaktadır. Tablodaki veriler, programların yöneticiler için gerekli ve yararlı olduğu düşüncesini ortaya koymaktadır.

Hizmet içi eğitim programları, çağdaş eğitimin bir parçası olarak yöneticilerin meslek yaşamlarına önemli ölçüde katkı sağladıkları için büyük önem taşımaktadır.

3.1.2. Yöneticilerin Müzik Dersinin Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında yöneticilerin müzik dersinin uygulamalarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

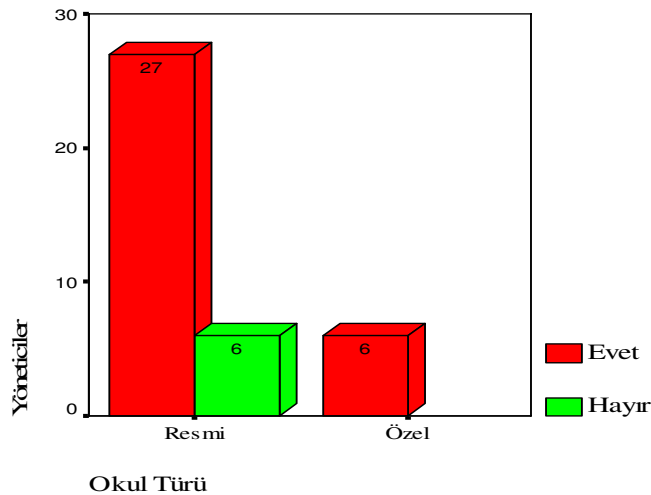
Tablo 3.1.2.1a'da, ilköğretim okullarında müzik öğretmenin varlığına ilişkin yönetici görüşlerinin dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.1.2.1a. İlköğretim okullarında müzik öğretmenin varlığına ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Evet	27	81,8	6	100
Hayır	6	18,2	0	0
Toplam	33	100	6	100

Tablo 3.1.2.1a'da yöneticilerin büyük bir bölümü okullarında müzik öğretmenin olduğunu bildirmişlerdir. Ancak resmi ilköğretim okullarında %18,2'lik orana denk gelen 6 kişi, kadrolu müzik öğretmenlerinin olmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte özel okul yöneticilerinin tamamı olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Aşağıdaki grafikten (Grafik 3.1.2.1a) anlaşılacağı gibi, okulların büyük bir bölümünde müzik öğretmeni bulunmaktadır. Bu durum okullardaki müzik eğitiminin niteliği açısından önem taşımaktadır.

Grafik 3.1.2.1a. İlköğretim okullarında müzik öğretmenlerinin dağılımı

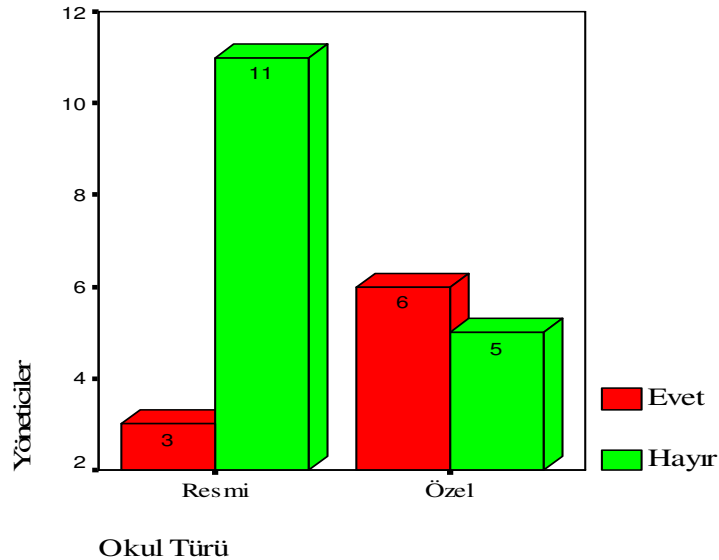
Tablo 3.1.2.1b’de, “Okulunuzda müzik öğretmeni var mı?” sorusuna yönelik anaokulu yöneticilerinin verdikleri cevapların dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.1b. Anaokullarında müzik öğretmenin varlığına ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Evet	3	21,4	6	54,5
Hayır	11	78,6	5	45,5
Toplam	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.1b’de görüldüğü üzere, resmi anaokulu yöneticilerinin %78,6’lık gibi bir çoğunluğu, kadrolu müzik öğretmenlerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Özel anaokullarında görev yapan yöneticilerin verdikleri cevapların yüzdelerinin birbirine yakın olması dikkat çekicidir. Buna göre, 11 okulun 5’inde müzik öğretmeni bulunmamaktadır. Müzik öğretmeni bulunmayan okullarda yöneticilerin, ücretli müzik öğretmeni yada kendi kadrolu öğretmenleriyle müzik dersini yürütme durumunda oldukları söylenebilir. Başka açıdan da bu eksiklik, okul öncesi eğitimi kadrolarına müzik öğretmeni atanmaması biçiminde yorumlanabilir. Ancak müzik eğitiminin, temel eğitimin basamağı olan okul öncesi eğitim döneminden başlayarak müzik öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiği görüşü yaygındır ve bunun sağlanması yönünde çabaların sürdürüldüğü söylenebilir.

Grafik 3.1.2.1b. Anaokullarında müzik öğretmenlerinin dağılımı

Okulunda müzik öğretmeni bulunmayan ilköğretim okulu yöneticilerinin, müzik öğretmeni ihtiyacını ne şekilde karşıladıklarına ilişkin görüşleri Tablo 3.1.2.2a'da gösterilmektedir.

Tablo 3.1.2.2a. Yöneticilerin müzik öğretmeni ihtiyacını karşılayabilme durumları

Yöneticilerin Müzik Öğretmeni Karşılayabilme Durumları	Resmi*		Özel**	
	f	%	f	%
Ücretli müzik öğretmeni çalıştırıyorum	1	3	-	-
Başka branş öğretmeni ile müzik dersini yürütüyorum	3	9,1	-	-
Diğer	2	6,1	-	-
Toplam	6	18,2	-	-

* Yöneticilerin %81,8'i okullarında müzik öğretmeni olduğu için görüş bildirmemişlerdir.

**Özel okul yöneticilerinin tümü okullarında müzik öğretmeni olduğunu belirttikleri için görüş bildirmemişlerdir.

Tablo 3.1.2.2a'da, resmi ilköğretim okulu yöneticilerinin %18,2'inin okullarında müzik öğretmeni bulunmadığından dolayı bu ihtiyacı karşılayabilmek için farklı yollar denedikleri görülmektedir. Çoğunlukla başka branş öğretmeni ve "Diğer" seçeneğinde belirtilen başka okuldan görevlendirme sonucu gelen müzik öğretmeni ile bu açığı kapatmaya çalışmaktadırlar.

Anaokulu yöneticilerinin, müzik öğretmeni ihtiyacını ne şekilde karşıladıklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3.1.2.2b'de yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.2b. Anaokulu yöneticilerinin müzik öğretmeni ihtiyacını karşılayabilme durumları

Yöneticilerin Müzik Öğretmeni Karşılayabilme Durumları	Resmi*		Özel**	
	f	%	f	%
Ücretli müzik öğretmeni çalıştırıyorum	4	28,6	4	36,4
Ana sınıfı öğretmeni ile müzik dersini yürütüyorum	8	57,1	2	18,2
Toplam	12	85,7	6	54,6

* Yöneticilerin % 14,3'i okullarında müzik öğretmeni olduğu için görüş bildirmemişlerdir.

** Yöneticilerin % 45,4'ü okullarında müzik öğretmeni olduğu için görüş bildirmemişlerdir.

Tablo 3.1.2.2b'den, resmi okul yöneticilerinin büyük bir kısmının ana sınıfı öğretmeni ile müzik dersini yürüttükleri anlaşılmaktadır. Oysa daha önce belirtildiği gibi, nitelikli ve kalıcı bir müzik eğitimi başka branş öğretmenleriyle değil ancak müzik öğretmenlerinin derslere girmeleriyle sağlanabilir.

Bu konuda yöneticilerin çok daha duyarlı yaklaşımları gerektiği düşünülmektedir. Özel okul yöneticilerin %36,4'ünün ücretli müzik öğretmeni çalıştırma yoluna başvurmaları, derslerin kendi branş öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiği düşüncesine sahip olduklarını göstermektedir.

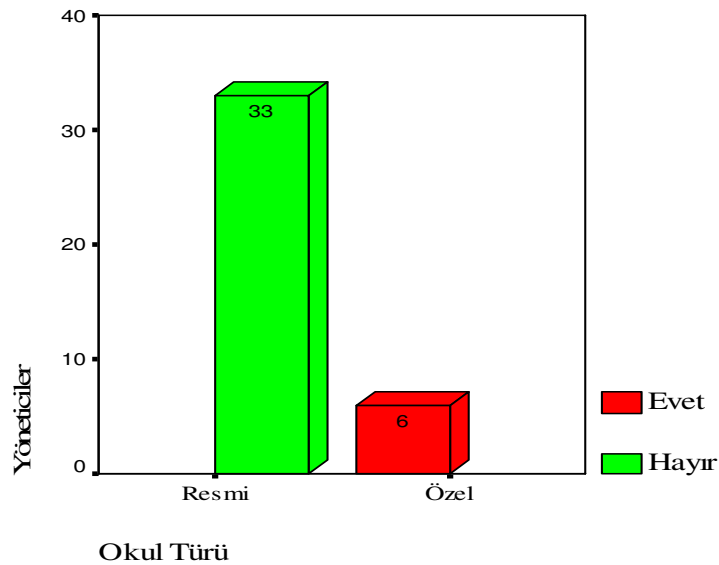
İlköğretim okulu yöneticilerinin, müzik öğretmenin ana sınıflarında müzik dersine girmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3.1.2.3a'da gösterilmektedir.

Tablo 3.1.2.3a. Müzik öğretmenin ilköğretimin ana sınıflarında müzik dersine girme durumu

Görüşler	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Evet	0	0	6	100
Hayır	33	100	0	0
Toplam	33	100	6	100

Tablo 3.1.2.3a'da görüldüğü üzere, resmi ilköğretim okulu yöneticilerinin tamamı ana sınıflarında müzik öğretmenlerinin girmediğini bildirmişlerdir. Bu durum, resmi ilköğretim okullarının ana sınıflarında branşlaşmanın olmadığını göstermektedir. Özel okulların konumu gereği, bu konuda daha özgür davrandıkları ve ana sınıflarında müzik dersinin müzik öğretmeni tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Yukarıdaki tabloya ait bulgular Grafik 3.1.2.3a'da belirgin bir şekilde görülmektedir.

Grafik 3.1.2.3a. Müzik öğretmenin ana sınıflarında müzik dersine girme durumu

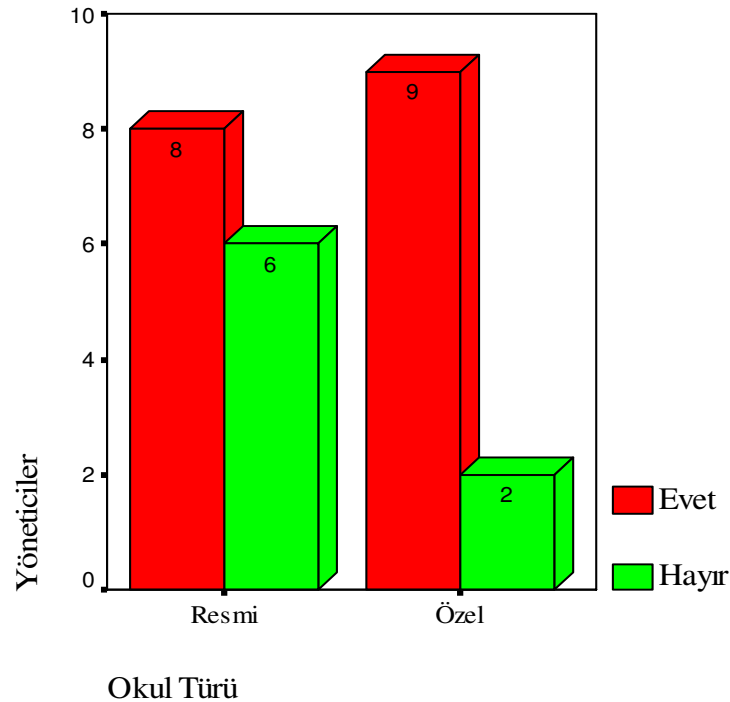
Anaokulu yöneticilerinin, müzik öğretmeninin anaokullarında müzik dersine girmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3.1.2.3a'da gösterilmektedir.

Tablo 3.1.2.3b. Müzik öğretmeninin anaokullarında müzik dersine girme durumu

Görüşler	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Evet	8	51,1	9	81,8
Hayır	6	42,9	2	18,2
Toplam	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.3b'de görüldüğü gibi, resmi anaokulu yöneticilerinin %51,1'i müzik öğretmeninin derslere girdiğini, buna karşın %42,9'u girmedeğini belirtmiştir. Müzik öğretmeninin dersleri yürütmemesi, okullardaki müzik eğitiminin niteliği açısından olumsuz bir durum olarak değerlendirilmektedir. Özel anaokullarındaki yöneticilerin %18,2'lik çok düşük bir oranı, müzik öğretmeninin derslere girmedeğini ifade etmiştir. Grafik 3.1.2.3b'de tablodaki veriler görsel olarak izlenebilmektedir.

Grafik 3.1.2.3b. Anaokullarında müzik öğretmeninin müzik dersine girme durumuna ilişkin dağılım

Tablo 3.1.2.4’de, ana sınıflarında ve anaokullarında müzik derslerine müzik öğretmenin girmemesinin nedenlerine ilişkin yönetici görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.4. Müzik öğretmenin okul öncesi müzik derslerine girmemesinin nedenlerine ilişkin yönetici görüşleri*

Nedenler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Okul öncesine müzik öğretmeni atanmıyor.	13	39,4	-	-	4	28,5	-	-
Müzik öğretmenin dersi çok.	4	12,1	-	-	-	-	-	-
Yönetmelik gereği.	14	42,4	-	-	2	14,3	-	-
Müzik öğretmeni başka okulda görevli.	3	9,1	-	-	-	-	-	-
Maddi imkânsızlık.	1	3	-	-	1	7,1	-	-
Okul öncesinde branşlaşma yoktur.	-	-	-	-	1	7,1	-	-
Ana sınıfı öğretmeni yeterli müziksel bilgiye sahiptir.	1	3	1	14,3	2	14,2	3	30

* Yöneticiler birden fazla görüş bildirmişlerdir. Her maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdeler ise görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Yöneticilerin %39,4’ü müzik dersine müzik öğretmenin girmemesine neden olarak “okul öncesine müzik öğretmeni atanmıyor” görüşünü ileri sürmüşlerdir. Bunun dışında “yönetmelik gereği” diyen resmi ilköğretim okulu yöneticileri çoğunluktadır. İlgili yönetmelikler doğrultusunda resmi ana sınıflarına ve anaokullarına müzik öğretmeni atanmamaktadır. Bu nedenle, okul öncesinde müzik derslerinin daha verimli işlenebilmesine engel bir durum oluşmaktadır. “Anasınıfı öğretmeni yeterli müziksel bilgiye sahiptir” diyen resmi ve özel ilköğretim okulu ve anaokulu yöneticileri de bulunmaktadır. Bu ifadeye yönelik oranın, özel anaokullarında daha belirgin olduğu Tablo 3.1.2.4’de görülmektedir.

Müzik eğitiminin alan eğitimi almış öğretmenler tarafından verilmesi gerektiği düşüncesi yaygınlık kazanmakla birlikte, yöneticilerin ve MEB’na bağlı ilgili kişilerin de bu konuya daha duyarlı yaklaşmaları beklenmektedir.

Yöneticilerin, “okulunuzda müzik dersinin yapıldığı özel bir ortam var mı?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 3.1.2.5’de yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.5. Yöneticilerin müzik dersinin yapıldığı ortamın varlığına ilişkin görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	8	24,2	6	100	3	21,4	6	54,5
Hayır	25	75,8	0	0	11	78,6	5	45,5
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.5’e bakıldığında, resmi okulların yöneticileri (ilköğretim %75,8- anaokulu %78,6) kendi okullarında müzik dersinin yapıldığı özel bir ortamın bulunmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Özel ilköğretim okulu yöneticilerinin tamamı olumlu yönde görüş bildirirken, özel anaokulu yöneticilerinin %45,5’i olumsuz ifade kullanmıştır. Buradan hareketle, anaokullarının hepsinde müzik dersi için özel bir ortam olmadığı sonucu çıkarılabilir.

Müzik dersinin yapıldığı ortamın ne derece yeterli olduğuna ilişkin yönetici görüşleri Tablo 3.1.2.6’da gösterilmektedir.

Tablo 3.1.2.6. Müzik dersinin yapıldığı ortamın yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	1	3	4	66,7	1	7,1	-	-
Büyük Ölçüde	5	15,2	2	33,3	2	14,3	6	54,5
Kısmen	7	21,2	-	-	8	57,1	4	36,4
Çok Az	14	42,4	-	-	2	14,3	-	-
Hiç	6	18,2	-	-	1	7,1	1	9,1
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.6’ya göre, özel okul yöneticileri müzik dersinin yapıldığı ortamı “Tamamen” ve “Büyük Ölçüde” yeterli bulurken, resmi okullardaki yöneticiler “Kısmen” ve “Çok Az” yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. “Hiç” yeterli bulmayanlar resmi ilköğretim okullarında çoğunluktadır.

Resmi anaokullarında %57,1'lik gibi yüksek bir oran, müzik dersinin yapıldığı ortamın “Kısmen” yeterli olduğu görüşünü taşımaktadır. Bu durum, resmi okullardaki maddi kaynakların yetersiz oluşu nedeniyle müzik dersliklerin donanımının istenilen nitelikte yapılamaması sonucunu doğurduğu biçiminde açıklanabilir.

Tablo 3.1.2.7’de, yöneticilerin okullarındaki müzik eğitime yönelik uygulamalarının ne derece yeterli olduğuna ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.7. Okullarda müzik eğitime yönelik uygulamaların yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	2	6,1	1	16,7	-	-	2	18,2
Büyük Ölçüde	8	24,2	5	83,3	4	28,6	7	63,6
Kısmen	12	36,4	-	-	6	42,9	1	9,1
Çok Az	9	27,3	-	-	3	21,4	1	9,1
Hiç	2	6,1	-	-	1	7,1	-	-
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.7’ye göre, özel okul yöneticileri müzik eğitime yönelik uygulamaları “Büyük Ölçüde” yeterli bulurken, resmi okulların yöneticileri “Kısmen” ve hatta “Çok Az” yeterli bulmaktadırlar. Müzik öğretmenin okul öncesi eğitimde müzik dersine girmemesi, müzik dersinin yapıldığı ortamın yetersiz oluşu ve çalgıların bulunmaması veya kısmen bulunması, müzik eğitime yönelik uygulamaları olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Tablo 3.1.2.8’de yöneticilerin Orff-Schulwerk yaklaşımına ilişkin görüşlerinin dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.1.2.8. Yöneticilerin Orff-Schulwerk yaklaşımına ilişkin görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	-	-	-	-	-	-	1	9,1
Büyük Ölçüde	2	6,1	2	33,3	2	14,3	4	36,4
Kısmen	3	9,1	2	33,3	3	21,4	4	36,4
Çok Az	6	18,2	-	-	4	28,6	1	9,1
Hiç	22	66,7	2	33,3	5	35,7	1	9,1
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.8’de görüldüğü üzere, yöneticilerin Orff-Schulwerk yaklaşımına yönelik bilgi düzeyleri yüzdeler oran olarak düşünüldüğünde düşük kalmaktadır. Resmi ilköğretim ve anaokullarında olumsuz ifadelerde yığılmalar dikkati çekmektedir.

Orff-Schulwerk, müzik eğitiminde çağdaş yaklaşımlardan biri olarak kabul edilmekte ve yaygınlaştırma çabaları uluslararası düzeyde sürdürülmektedir. Yöneticilerin bu konuda bilgili olmamaları doğal karşılanmakla birlikte, Orff-Schulwerk’in okul öncesi çocuğun tüm gelişim alanlarına hitap etmesi ve müzik eğitiminin yanında insan eğitimi ilkesiyle çağdaş insan yetiştirme modeline uyması bakımından, okul yöneticilerinin Orff-Schulwerk alanındaki bilgi düzeylerini geliştirmeleri için çaba göstermeleri gerekmektedir.

Tablo 3.1.2.9’da, “okulunuzda Orff çalgıları var mı?” sorusuna ilişkin yöneticilerin verdikleri cevapların dağılımı görülmektedir..

Tablo 3.1.2.9. Okullarda Orff çalgılarının varlığına ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	13	39,4	5	83,3	11	78,6	10	90,9
Hayır	20	60,6	1	16,7	3	21,4	1	9,1
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Ankete katılan yöneticilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda özel okullarda Orff çalgılarının bulunduğu söylenebilir (Tablo 3.1.2.9). Resmi anaokullarında bile bu oran yüksektir. Ancak Orff çalgılarının bir takım halinde varlığı yerine, daha çok ritim çalgılarının bulunduğu gözlenmiştir. Resmi ilköğretim okullarında yöneticilerin %60,6’sı bu çalgıların okullarında bulunmadığı doğrultusunda görüş bildirmiştir. Orff çalgılarının maliyetinin yüksek ve resmi okullardaki maddi kaynakların kısıtlı olduğu düşünülürse bu sonuç doğal karşılanabilir.

Tablo 3.1.2.10’da, yöneticilerin Orff çalgılarının sağlanmasına ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.10. Yöneticilerin Orff çalgıların sağlanmasına ilişkin görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	18	54,5	6	100	11	78,6	10	90,9
Hayır	15	45,5	-	-	3	21,4	1	9,1
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.10’den anlaşılacağı üzere, anaokulu yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu öğretmenlerine Orff çalgılarını sağlama konusunda yardımcı olduklarını belirtirken, resmi ilköğretim okulu yöneticilerinin % 45,5’i “Hayır” şeklinde görüş bildirmiştir. % 54,5’lik dilime denk gelen 18 kişi ise yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir. Bu sonucun, okulların maddi olanaklarıyla doğru orantılı olmasının yanında, yöneticilerin Orff-Schulwerk ve bu yaklaşımı destekleyen Orff çalgılarının eğitsel değerinin önemi konusundaki bilgi eksiklikleri ile ilgili olduğu da söylenebilir.

Tablo 3.1.2.11’de Orff çalgılarının müzik etkinliklerinde kullanılması gerekliliğine ilişkin yönetici görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.11. Orff çalgılarının müzik etkinliklerinde kullanılması gerekliliğine ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	25	75,8	6	100	13	92,9	10	90,9
Kısmen	5	15,2	-	-	1	7,1	1	9,1
Hayır	3	9,1	-	-	-	-	-	-
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.11’e göre, resmi okulların yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu (%75,8 - %92,9) müzik etkinliklerinde Orff çalgılarının kullanılması gerektiğine inanmaktadırlar. Ancak bu çalgıların sağlanması konusunda bu kadar yüksek bir oran görülmemektedir (Tablo 3.1.2.10).

Bu durumun maddi nedenlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Orff çalgıların kullanımının gerekli olmadığı yönünde düşünenlerin oranı ise düşük kalmaktadır. Tablodaki verilere göre, Orff çalgılarının yöneticiler tarafından bilindiği ancak önceki tablolardaki verilere bakıldığında, özellikle resmi ilköğretim okullarında çalgıların sağlanması konusunda eksikliklerin olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 3.1.2.12’de, yöneticilerin Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine ne derece katkısı olduğuna ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.12. Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine katkısına ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	6	18,2	3	50	3	21,4	4	36,4
Büyük Ölçüde	13	39,4	3	50	10	71,4	7	63,6
Kısmen	11	33,3	-	-	1	7,1	-	-
Çok Az	-	-	-	-	-	-	-	-
Hiç	3	9,1	-	-	-	-	-	-
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.12’de görüldüğü üzere, ankete katılan yöneticilerin büyük bir kesimi Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine “Büyük Ölçüde” katkısı olduğunu düşünmektedirler. Bu oran özel okullarda daha çok öne çıkmaktadır. Tamamen katkısı olduğunu düşünenler ilköğretim ve anaokullarında toplam 16 kişidir. “Hiç” katkı sağlamadığını düşünenlerin oranı ise resmi ilköğretim okullarında % 9,1’lik bir dilimi kapsamakta, anaokullarında ise olumsuz görüş bildiren yöneticiler bulunmamaktadır. Bu durum, anaokulu ve özel ilköğretim okulu yöneticilerinin konuya daha duyarlı yaklaşımları biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 3.1.2.13’de, okul öncesi eğitim ortamlarında dans ve hareket çalışmalarının; bireysel ifade, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak gerekliliğine ilişkin yönetici görüşleri bulunmaktadır.

Tablo 3.1.2.13. Dans ve hareket çalışmalarının; bireysel ifade, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak gerekliliğine ilişkin yönetici görüşleri

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	12	36,4	5	83,3	10	71,4	8	72,7
Büyük Ölçüde	18	54,5	1	16,7	4	28,6	3	27,3
Kısmen	3	9,1	-	-	-	-	-	-
Çok Az	-	-	-	-	-	-	-	-
Hiç	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablo 3.1.2.13’e göre, anaokulu yöneticilerinin çoğunluğu, okul öncesi eğitim ortamlarında dans ve hareket çalışmalarının; bireysel ifade, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak gerekliliğine “Tamamen” ve “Büyük Ölçüde” inanmaktadırlar. Her iki kesimdeki yöneticilerin, dans ve hareket çalışmalarının okul öncesi eğitimde önemli bir yer tuttuğu düşüncesinde birleştikleri söylenebilir. Orff-Schulwerk temelli müzik eğitiminde, Orff çalgılarını kullanmanın yanı sıra hareket ve dans öğeleri ayrılmaz bir bütün olarak düşünülmektedir. Çocuğun kendini değişik yollarla ifade edebilmeyi öğrendiği, dans yoluyla diğer arkadaşlarıyla iletişim kurabildiği ve dikkatini böylelikle çok daha yoğunlaştırabildiği bu çalışmalar eğitsel açıdan çok büyük öneme sahiptir. Yöneticilerin de bu yönde olumlu düşünceleri oldukça anlamlıdır.

Tablo 3.1.2.14’de, yöneticilerin öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda ana sınıfı ve müzik öğretmenlerini ne derece desteklediklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.1.2.14. Yöneticilerin, öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda öğretmenlerine destek olma durumları

Görüşler	İlköğretim				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	15	45,5	4	66,7	7	50	6	54,5
Büyük Ölçüde	10	30,3	2	33,3	6	42,9	5	45,5
Kısmen	6	18,2	-	-	-	-	-	-
Çok Az	1	3	-	-	1	7,1	-	-
Hiç	1	3	-	-	-	-	-	-
Toplam	33	100	6	100	14	100	11	100

Tablodan anlaşıldığı üzere, yöneticilerin çoğunluğu Tablo 3.1.2.13’deki düşünceleri doğrultusunda öğretmenlerini, öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda “Tamamen” ve “Büyük Ölçüde” desteklediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerini bu konuda çok az destekleyen ve hiç desteklemeyen yöneticilerden 3’ü, neden olarak okulun kaynaklarının kısıtlı olduğunu, 1 kişi ise müfredatın buna olanak vermediği şeklinde görüş belirtmektedirler. Olumsuz görüş bildirenlerin oranının çok düşük olması dikkate değer bir durum olarak görülmemektedir.

Okullardaki yaratıcı ortamı geliştirmek adına yapılan çalışmalar Tablo 3.1.2.15’de gösterilmektedir.

Tablo 3.1.2.15. Yöneticilerin, okuldaki yaratıcı ortamı geliştirme kapsamında yaptıkları çalışmalara ilişkin görüşleri *

Yapılan çalışmalar	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Okulda müzik eğitimi ile ilgili kurs düzenliyorum	7	14,9	2	11,8
Okulda Orff-Schulwerk seminerleri düzenliyorum	-	-	4	23,5
Öğretmenlerimin drama kurslarına katılmalarını sağlıyorum	17	36,2	11	64,7
Gerekli araç-gereç ve çalgıların okula alınmasını sağlıyorum	28	59,6	16	94,1
Müzik etkinlikleri için gerekli ortamı sağlıyorum	32	68,1	14	82,4
Diğer	4	10,6	1	5,9

*Yöneticiler anket sorusunda birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir. Her maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdeler ise görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Tablo 3.1.2.15’e göre, özel okul yöneticilerinin % 94,1’lik gibi büyük bir oranı, okula gerekli araç-gereç ve çalgıların alınmasını sağlamaktadır. Bunu “müzik etkinlikleri için gerekli ortamı sağlıyorum” ve “öğretmenlerimin drama kurslarına katılmalarını sağlıyorum” biçimindeki ifadeler izlemektedir. Resmi okul yöneticilerinin çoğunluğu, yaratıcı ortamı geliştirme adına daha çok müzik etkinlikleri için gerekli ortamı sağladıklarını, okula çalgı ve araç-gereçleri temin ettiklerini belirtmişlerdir. Ankete katılan özel okul yöneticilerden sadece 4’ünün Orff-Schulwerk seminerleri düzenledikleri görülmektedir. Bu çabaların genel olarak müzik eğitimi, özel olarak da Orff-Schulwerk yaklaşımıyla ilgili olumlu etkiler yaratacağı söylenebilir.

3.2. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Dersi Veren Öğretmenlere İlişkin Anket Sorularının Değerlendirilmesi

3.2.1. Müzik Dersi Veren Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bulgular

Bu bölümde ilköğretim okullarının ana sınıflarında ve anaokullarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin kişisel bulgularına ve müzik dersine yönelik görüşlerine yer verilmiş, ayrıca müzik dersinin uygulanmasında kullanılan çalışma örnekleriyle birlikte Orff çalgılarının yaygınlık durumu ve kullanım dereceleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

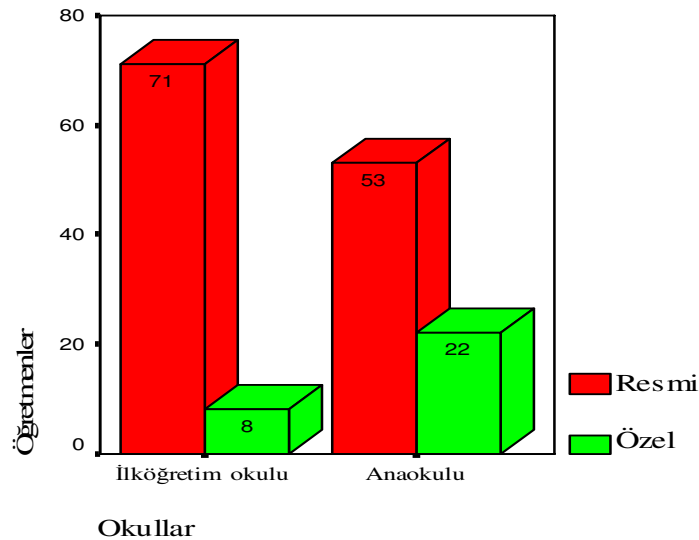
Okul öncesi eğitimde müzik dersini yürüten öğretmenlerin okullara göre dağılımı Tablo 3.2.1.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.1.1. Öğretmenlerin okullara göre dağılımı

Okul	Okul Türü		Toplam
	Resmi	Özel	
Ana sınıfları	71	8	79
Anaokulları	53	22	75
Toplam	124	30	154

Tablo 3.2.1.1'de görüldüğü üzere, resmi ve özel ilköğretim okullarının bünyesindeki ana sınıflarında müzik dersini yürüten toplam 79 öğretmen bulunmaktadır. Anaokullarında bu sayı ise 75'tir. Aşağıdaki sütun grafikten (Grafik 3.2.1.1) ana sınıflarında öğretmenlerin sayıca fazla oldukları görülmektedir.

Grafik 3.2.1.1. Öğretmenlerin okullara göre dağılımı

Tablo 3.2.1.2’de, ilköğretimin ana sınıflarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin cinsiyet dağılımı görülmektedir.

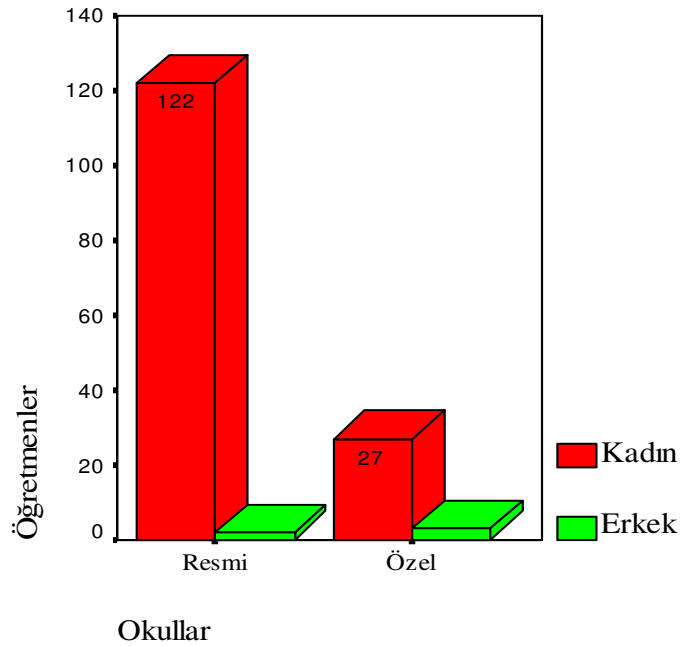
Tablo 3.2.1.2. Öğretmenlerin okullara göre cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	F	%	f	%
K	70	98,6	6	75	52	98,1	21	95,5
E	1	1,4	2	25	1	1,9	1	4,5
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.1.2’ye göre, ana sınıflarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin %98,6’sını kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Özel ilköğretim okullarındaki ana sınıflarında ve anaokullarında kadın öğretmenlerin yine sayıca fazla oldukları görülmektedir. Tablodaki verilere bakıldığında, genelde bayan öğretmenlerin okul öncesi eğitim kurumlarında çalışmayı daha çok tercih ettikleri sonucuna varılabilir.

Aşağıdaki sütun grafikte, öğretmenlerin resmi ve özel okullara göre cinsiyet dağılımı görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin 149’u kadın, 5’i erkektir. Araştırmaya toplam 154 öğretmen katılmıştır.

Grafik 3.2.1.2. Öğretmenlerin cinsiyet dağılımı

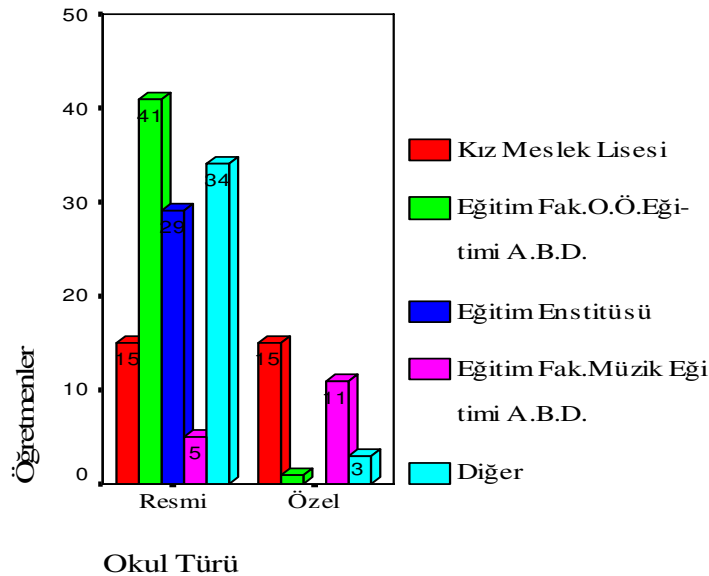
Tablo 3.2.1.3’de, resmi ve özel o.ö. eğitim kurumlarında müzik dersi veren öğretmenlerin mezun oldukları kurumlara göre dağılımları görülmektedir.

Tablo 3.2.1.3. Öğretmenlerin mezun oldukları kurumlara göre dağılım

Mezun Olunan Kurum	Resmi Okullar		Özel Okullar	
	f	%	f	%
Kız Meslek Lisesi	15	12,1	15	50
Eğitim Enstitüsü	29	23,4	-	-
Eğitim Fak. Okul Öncesi A.B.D.	41	33,1	1	3,3
Eğitim Fak. Müzik Eğitimi A.B.D.	5	4	11	36,7
Diğer (Ön lisans)	34	27,4	3	10
Toplam	124	100	30	100

Tablo 3.2.1.3’den anlaşılacağı gibi, resmi okullardaki öğretmenlerin %33,1’i Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalından, %23,4’ü Eğitim Enstitüsü’nden mezundur. Diğer seçeneğinde belirtilen % 27,4’lük dilimi ise çoğunlukla Bulgaristan’dan zorunlu göç nedeniyle gelen ön lisans mezunu öğretmenler oluşturmaktadır. Özel okullarda lise mezunu öğretmenlerin çoğunlukta olduğu dikkati çekmektedir (resmi %12,1-özel %50). Resmi ana sınıflarında ve anaokullarında ise müzik dersini yürüten öğretmenlerin sadece %4’ü müzik branşına sahiptir. Bu durum müzik dersini çoğunlukla branş öğretmenlerinin değil, ana sınıfı öğretmenlerinin yürüttüğünü göstermektedir. Grafikten özel okullarda 30 kişiden sadece 11 kişinin müzik branşına sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 3.2.1.3. Öğretmenlerin mezun oldukları kurumlar

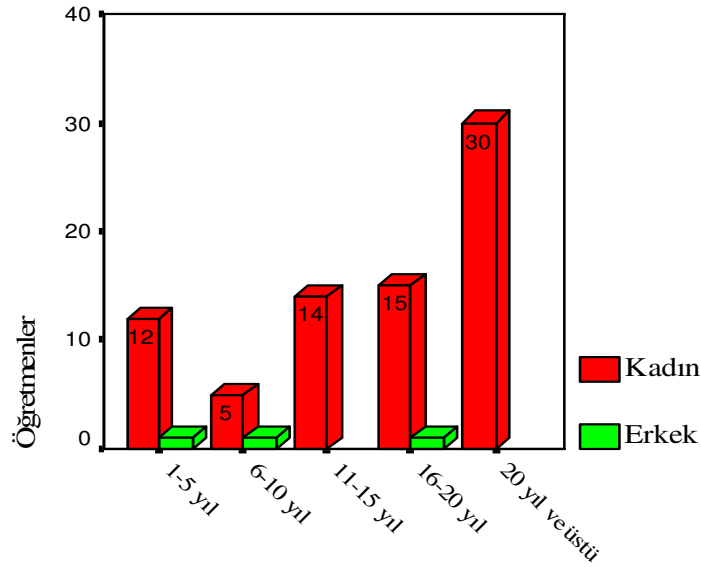
Tablo 3.2.1.4’de ilköğretimin ana sınıflarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin cinsiyet ve hizmet sürelerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.2.1.4. Öğretmenlerin cinsiyet ve hizmet sürelerine ilişkin dağılımı

Hizmet Süresi (yıl)	Cinsiyet				Toplam	
	K		E		f	%
	f	%	f	%		
1 - 5	12	15,8	1	33,3	13	16,5
6 -10	5	6,6	1	33,3	6	7,6
11-15	14	18,4	-	-	14	17,7
16 -20	15	19,7	1	33,3	16	20,3
20 ve üstü	30	39,5	-	-	30	38
Toplam	76	100	3	100	79	100

Tablo 3.2.1.4’de 20 yıl ve üstü hizmet süresine sahip kadın öğretmenlerin çoğunlukta oldukları görülmektedir. Kadın öğretmenlerinin %19,7’lik bir dilimi 16-20 yıl, %18,4’lük dilimi ise 11-15 yıl hizmet süresine sahiptir. Buna göre, deneyimli kesimin daha çok kadın öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna varılabilir. Grafik 3.2.1.4’de erkek öğretmenlerin 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 16-20 yıl gibi hizmet sürelerinde eşit dağılım gösterdikleri dikkati çekmektedir.

Grafik 3.2.1.4. Öğretmenlerin cinsiyet ve hizmet sürelerine göre dağılım

Hizmet Süreleri

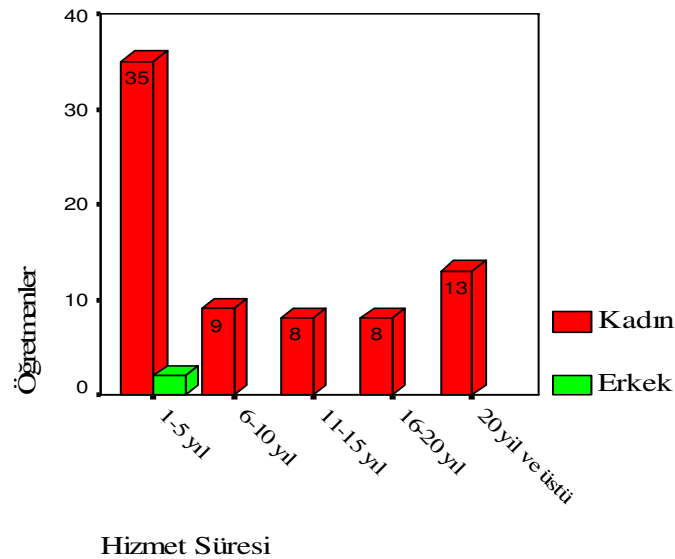
Araştırma kapsamına alınan anaokulu öğretmenlerinin, cinsiyet ve hizmet süresi değişkenlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı Tablo 3.2.1.5'te görülmektedir.

Tablo 3.2.1.5. Anaokulu öğretmenlerinin cinsiyet ve hizmet sürelerine ilişkin dağılımı

Hizmet Süresi (yıl)	Cinsiyet				Toplam	
	K		E		f	%
	f	%	f	%		
1 - 5	35	47,9	2	100	37	49,3
6 -10	9	12,3	-	-	9	12
11-15	8	11	-	-	8	10,7
16-20	8	11	-	-	8	10,7
20 ve üstü	13	17,8	-	-	13	17,3
Toplam	73	100	2	100	75	100

Tablo 3.2.1.5'de anaokulunda görev yapan kadın öğretmenlerin, ilköğretimdeki öğretmenlerin aksine daha çok 1-5 yıl hizmet sürelerine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bunu %17,8'lik oranla 20 yıl ve üstü hizmet süresine sahip öğretmenler izlemektedir. Bayan öğretmenlerin eşit dağılım gösterdikleri dönemler ise 11-15 ve 16-20 yılları arasındadır. Aşağıdaki sütun grafikte, 1-5 yıl hizmet süresine sahip sadece iki erkek öğretmenin bulunduğu görülmektedir. Bu verilerden hareketle, anaokullarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin genellikle kadın oldukları, erkek öğretmenlerin bu kurumlarda çalışmayı pek tercih etmedikleri sonucuna varılabilir.

Grafik 3.2.1.5. Anaokulu öğretmenlerinin hizmet süreleri

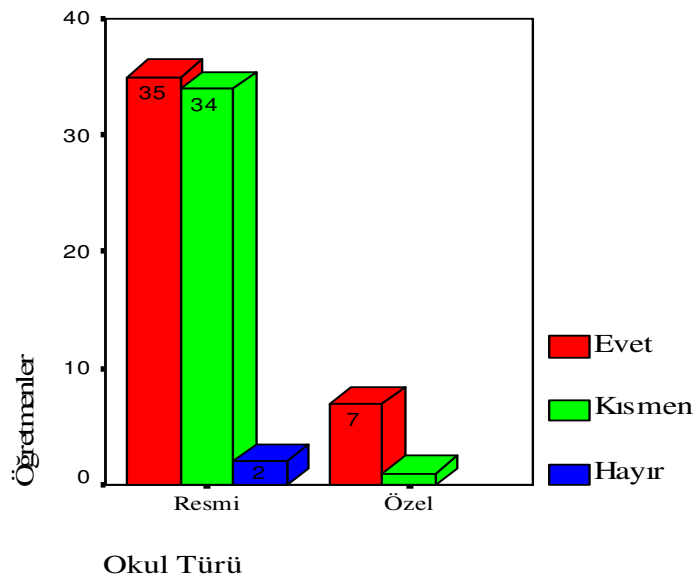
İlköğretimin ana sınıflarında görev yapan öğretmenlerin, kendilerini mesleki açıdan geliştirmeye yönelik imkânlar ne derece sahip olduklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3.2.1.6’da yer almaktadır.

Tablo 3.2.1.6. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik imkânlar ne derece sahip olma durumları

Görüşler	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Evet	35	49,3	7	87,5
Kısmen	34	47,9	1	12,5
Hayır	2	2,8	-	-
Toplam	71	100	8	100

Resmi okullardaki öğretmenlerin %49,3’ü mesleki açıdan kendilerini geliştirmeye yönelik imkanlara sahip olduklarını, %47,9’u ise “Kısmen” sahip olduklarını belirtmişlerdir. %2,8’lik bir oran “Hayır” şeklinde görüş bildirmiştir. Özel okullarda ise %87,5’lik gibi bir çoğunluk, kendilerini geliştirmeye yönelik imkânlar ne derece sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Aşağıdaki grafikten de görüleceği gibi (Grafik 3.2.1.6), özel okullarda olumsuz yönde görüş bildiren öğretmenler bulunmamaktadır. Özel okulların maddi imkân ve kaynaklarının çok iyi olması, öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir.

Grafik 3.2.1.6. Öğretmenlerin kendilerini geliştirme durumları

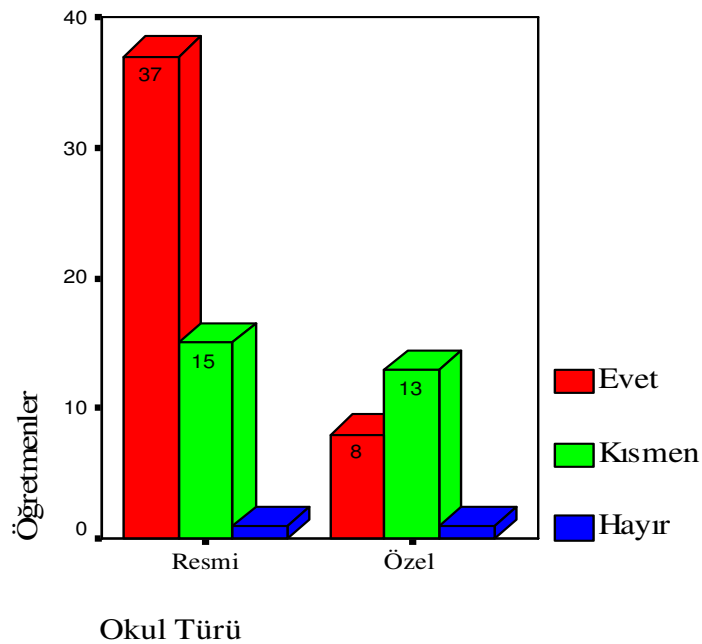
Anaokullarında görev yapan öğretmenlerin, kendilerini mesleki açıdan geliştirmeye yönelik imkânlara ne derece sahip olduklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3.2.1.6’da yer almaktadır.

Tablo 3.2.1.7. Anaokullarında görev yapan öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik imkanlara sahip olma durumu

Görüşler	Resmi		Özel	
	f	%	f	%
Evet	37	69,8	8	36,4
Kısmen	15	28,3	13	59,1
Hayır	1	1,9	1	4,5
Toplam	53	100	22	100

Tablo 3.2.1.7’de resmi anaokullarındaki öğretmenlerin %69,8’i mesleki açıdan kendilerini geliştirmeye yönelik imkanlara sahip olduklarını belirtirken, %28,3’ü “Kısmen” şeklinde görüş bildirmiştir. Özel anaokullarında ise %59,1’lik bir oranla öğretmenler, kendilerini geliştirebilecek imkanlara “Kısmen” sahip olduklarını belirtmişlerdir. Özel okulların öğretmenlerine daha çok imkanlar sunmaları beklenirken, öğretmenlerin çoğunlukla “Kısmen” şeklinde cevap vermeleri anlamlı bir sonuç olarak görülmektedir.

Grafik 3.2.1.7. Anaokulu öğretmenlerinin kendilerini geliştirme durumları

Tablo 3.2.1.8’de, öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik yaptıkları çalışmaların dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.2.1.8. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik yaptıkları çalışmalar *

Yapılan çalışmalar	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yeni çıkan yayınları takip ediyorum.	53	74,6	4	50	37	69,8	14	63,6
İnternette yeni bilgilere ulaşıyorum.	12	16,9	5	62,5	17	32,1	7	31,8
Kurs-seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katılıyorum.	49	69	7	87,5	40	75,5	17	77,3

* Öğretmenler anket sorusunda birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir. Her bir maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdeler ise görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Tablo 3.2.1.8’e bakıldığında öğretmenler, mesleki açıdan kendilerini geliştirmeye yönelik olarak çoğunlukla yeni yayınları takip ettiklerini, kurs-seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katıldıklarını ifade etmişlerdir. Özel ilköğretimin ana sınıflarında görev yapan öğretmenlerin %62,5’i çoğunlukla “internet ile yeni bilgilere ulaşıyorum” ifâdesinde birleşmektedirler. Bu doğrultuda cevap veren diğer okullardaki öğretmenlerin oranı ise düşük kalmaktadır. Bu durum, özel ilköğretim okullarında bilgisayarla ilgili donanımın ve ilginin diğer okullara göre daha çok olduğu biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, müzik eğitimi ile ilgili kurs-seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katılma durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 3.2.1.9’da görülmektedir.

Tablo 3.2.1.9. Öğretmenlerin müzik eğitimi ile ilgili kurs-seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katılma durumları

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	11	15,5	6	75	12	22,6	9	40,9
Hayır	60	84,5	2	25	41	77,4	13	59,1
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.1.9'dan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun müzik eğitimi ile ilgili kurs-seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katılmadıkları anlaşılmaktadır. Ancak özel ilköğretim okullarının ana sınıflarında görev yapan öğretmenlerin %75'i katıldıkları yönünde görüş bildirmelerine karşın, özel anaokullarında olumlu görüş bildirenlerin oranı daha düşük kalmaktadır. Müziğin, çocuğun tüm gelişim basamaklarında önemli bir yere sahip olduğu düşünülürse, öğretmenlerin bu konuya daha duyarlı yaklaşımları, kendilerini sürekli geliştirmeleri ve eğitim-öğretim sürecindeki yeni yaklaşım ve yöntemleri yakalayabilmeleri için kurs, seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katılmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin, müzik eğitim ve öğretimiyle ilgili gelişmeleri takip etmeleri, okullarda daha nitelikli ve kalıcı bir müzik eğitiminin varlığı açısından büyük önem taşımaktadır.

Tablo 3.2.1.10'da, öğretmenlerin müzik eğitimi ile ilgili ne tür kurs ve seminerlere katıldıklarına ilişkin dağılım yer almaktadır.

Tablo 3.2.1.10. Öğretmenlerin müzik eğitimi ile ilgili kurs ve seminerlere katıldıklarına ilişkin dağılım*

Kurs / Seminerler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
MEB'nin hizmet içi eğitim kurslarına katıldım	7	9,9	2	25	2	3,8	2	9,1
Orff-Schulwerk seminerlerine katıldım	-	-	2	25	3	5,7	5	22,7
Özel müzik merkezlerinin atölye çalışmalarına katıldım	1	1,4	2	25	-	-	-	-
Çalıştığım okulun düzenlediği kurs ve seminerlere katıldım	3	4,2	2	25	-	-	3	13,6
Diğer	2	2,8	-	-	6	11,3	1	4,5

* Öğretmenler anket sorusunda birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir. Her bir maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdeler ise görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Tablo 3.2.1.10'da özel ilköğretimin ana sınıfındaki öğretmenlerin, kurs ve seminerlerin tümüne katılma konusunda eşit dağılım gösterdikleri görülmektedir. Özel anaokullarındaki öğretmenler ise daha çok Orff-Schulwerk seminerlerine %22,7'lik bir katılım sağlamışlardır.

Bu durum, yeni yöntem ve yaklaşımların bu kesimde daha çok takip edildiği biçiminde yorumlanabilir. Bununla birlikte resmi ilköğretim okullarında Orff-Schulwerk seminerine katılan hiçbir öğretmen bulunmamakta, resmi anaokullarındaki katılım ise %5,7'lik oran ile düşük olmaktadır.

3.2.2. O.Ö. Eğitimde Müzik Dersi Veren Öğretmenlerin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri

Tablo 3.2.2.1'de öğretmenlerin, “okulunuzda müzik dersi için özel bir ortam var mı?” sorusuna ilişkin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.1. Müzik dersi için özel bir ortamın varlığına ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	10	14,1	8	100	8	15,1	10	45,5
Hayır	61	85,9	-	-	45	84,9	12	54,5
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Yukarıdaki tablonun (Tablo 3.2.2.1) verilerine bakıldığında, çoğunlukla resmi okullarda müzik dersi için ayrılmış özel ortamların olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Özel ilköğretim okullarında ise öğretmenlerin tamamı olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Buna karşılık özel anaokullarında “Evet” diyenler (%45,5) ile “Hayır” diyenlerin (%54,5) oranları arasındaki farkın az olması anlamlı görülmektedir. Buradan özel anaokullarının, özel ilköğretim okulları kadar donanımlı olmadıkları sonucuna varılabilir. Araç-gereç ve çalgı bakımından iyi donanımlı bir ortamda müzik eğitiminin gerçekleştirilmesi, öğrenciyi güdüleme, müziksel zevkini geliştirme ve güven duygusunu oluşturabilme bakımından önem taşımaktadır.

Tablo 3.2.2.2’de, müzik dersinin yapıldığı ortamın ne derece yeterli olduğuna ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.2.2.2. Müzik dersinin yapıldığı ortamın yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	2	2,8	4	50	2	3,8	1	4,5
Büyük Ölçüde	5	7	4	50	13	24,5	7	31,8
Kısmen	38	53,5	-	-	19	35,8	10	45,5
Çok Az	23	32,4	-	-	16	30,2	2	9,1
Hiç	3	4,2	-	-	3	5,7	2	9,1
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.2’ye göre, özel ilköğretim okulları dışında diğer okullardaki öğretmenlerin müzik dersinin yapıldığı ortamın “Kısmen” yeterli olduğu görüşünde birleşmektedirler (% 53,5-% 35,8-% 45,5). Resmi ilköğretim okullarında “Çok Az” diyenler %32,4’lük, resmi anaokullarında bu yöndeki ifadeye katılanlar ise %30’luk dilimi oluşturmaktadır. Buradan, müzik dersinin yapıldığı ortamların yeterli olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Resmi okullarda maddi kaynakların kısıtlı olması nedeniyle bu durum daha belirgin olmaktadır.

Tablo 3.2.2.3’de, ana sınıfı ve anaokulu öğretmenlerinin müzik derslerinde kullandıkları çalışma örneklerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.3. Öğretmenlerin derste kullandıkları çalışma örneklerine ilişkin dağılım*

Çalışma Örnekleri	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Şarkı öğretimi	71	100	8	100	53	100	22	100
Ritim duygusunu geliştirmeye yönelik çalışmalar	66	93	8	100	47	88,7	21	95,5
İşitsel algıyı geliştirmeye yönelik çalışmalar	50	70,4	5	62,5	27	50,9	17	77,3
Müzik belleği geliştirmeye yönelik çalışmalar	31	43,7	6	75	26	49,1	12	54,5
Müzikli çocuk oyunları	61	85,9	6	75	48	90,6	22	100
Doğaçlama	26	36,6	4	50	29	54,7	12	54,5
Ritim çalgısı çalma	46	64,8	7	87,5	36	67,9	18	81,8
Müzik dinleme	65	91,5	8	100	46	86,8	20	90,9
Müzikli dramatizasyon	50	70,4	6	75	37	69,8	13	59,1
Oyun ve dans çalışmaları	63	88,7	5	62,5	48	90,6	20	90,9
Bedenine vurarak ses çıkarma	48	67,6	3	37,5	38	71,7	21	95,5
Atık malzemelerden çalgı yapımı	40	56,3	1	12,5	43	81,1	13	59,1

* Öğretmenler anket sorusunda birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir. Her bir maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdelerin görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Tablo 3.2.2.3’ye göre, öğretmenlerin tamamı derste şarkı öğretimi yaptıklarını ifade etmişlerdir. “Ritim duygusunu geliştirmeye yönelik çalışmalar” ifadesine verilen cevapların oranı yüksek olduğu görülmektedir. Buradan öğretmenlerin ritim çalışmalarına ağırlık verdikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin işitsel algıyı ve müzik belleğini geliştirmeye yönelik çalışmalar da yaptıkları tablodaki verilerden anlaşılmaktadır. Müzikli çocuk oyunları ve ritim çalgısı çalma etkinlikleri genelde tüm öğretmenler tarafından uygulanmaktadır. Buna karşın müzik derslerinde doğaçlama çalışmalarına daha az yer verilmektedir. Çocukların müzik eğitiminde doğaçlama çalışmaları yurt dışında yaygın kullanılmasına karşın, ülkemizdeki okullarda henüz bu doğrultuda yapılan çalışmalar tam anlamıyla yerleşmemiştir. Özel okullarda atık malzemelerden çalgı yapımı uygulamalarının resmi okullara göre daha az yapıldığı, tablodan anlaşılmaktadır. Bu durum, resmi okullarda çalgıların daha kısıtlı olması nedeniyle, “kendi çalgını kendin yap” uygulamalarına özel okullara göre daha ağırlık verildiği biçiminde yorumlanabilir.

Araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin, eğitimleri sırasında aldıkları okul müzik eğitimine ilişkin uygulamaların ne derece yeterli olduğuna ilişkin dağılım Tablo 3.2.2.4’de görülmektedir.

Tablo 3.2.2.4. Öğretmenlerin, eğitimleri sırasında aldıkları okul müzik eğitimine ilişkin uygulamaların yeterlilik durumları

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	3	4,2	-	-	4	7,5	-	-
Büyük Ölçüde	24	33,8	2	25	19	35,8	4	18,2
Kısmen	28	39,4	2	25	14	26,4	11	50
Çok Az	13	18,3	3	37,5	13	24,5	5	22,7
Hiç	3	4,2	1	12,5	3	5,7	2	9,1
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.4’den resmi ilköğretimin ana sınıfındaki öğretmenlerin %39,4’ü eğitimleri sırasında aldıkları okul müzik eğitimine yönelik uygulamaların “Kısmen” yeterli olduğu görüşünde birleştikleri anlaşılmaktadır.

Özel ilköğretimin ana sınıfında müzik dersini yürüten öğretmenler çoğunlukla müzik branşına sahip olmakla birlikte, %37,5'i eğitimleri sırasında aldıkları okul müzik eğitimine ilişkin uygulamaların “Çok Az” yeterli olduğunu düşünmektedir. Özel anaokullarındaki öğretmenlerin yarısı bu konudaki bilgilerinin kısmen yeterli olduğu görüşünü taşımaktadırlar. Bu sonuçlardan hareketle öğretmenlerin okul müzik eğitimine yönelik eğitimlerinin yeterli düzeyde olmadığı yargısına varılabilir. Bu durum öğretmen yetiştiren kurumların niteliği açısından düşündürücüdür.

Öğretmenlerin, “müzik eğitiminde Orff-Schulwerk yaklaşımını tanıyor musunuz” sorusuna yönelik verdikleri cevapların dağılımı Tablo 3.2.2.5'te görülmektedir.

Tablo 3.2.2.5. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımını tanıma durumları

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	21	29,6	8	100	20	37,7	12	54,5
Hayır	50	70,4	-	-	33	62,3	10	45,5
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.5'e göre, resmi okullardaki öğretmenlerin büyük bir kesimi, Orff-Schulwerk yaklaşımını tanımamaktadırlar (%70,4-%62,3). Özel ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin tamamı ise bu yaklaşım hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Bu okullardaki ana sınıflarında müzik dersini çoğunlukla müzik öğretmenleri yürütmektedir ve eğitimleri sırasında bu alanla ilgili bilgi edindikleri düşünülmektedir. Özel anaokullarında öğretmenlerin %54,5 gibi bir çoğunluğu, Orff-Schulwerk'i tanıdıklarını belirtmişlerdir. Orff-Schulwerk, gelişen çağa sürekli ayak uydurarak çocukların, bireylerin müzik eğitiminde çok etkili bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle okul öncesi eğitimde yaygın bir şekilde kullanılması, hem müzik eğitimi hem de çocuğun gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Okul öncesi eğitimde müzik dersini yürüten öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımı ile ilk kez karşılaşma durumları Tablo 3.2.2.6’da görülmektedir.

Tablo 3.2.2.6. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk ile karşılaşma durumları

Karşılaşma Durumu	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Lise eğitimi sırasında	10	14,1	1	12,5	7	13,2	3	13,6
Lisans eğitimi sırasında	7	9,9	4	50	12	22,6	2	9,1
Yüksek lisans eğitimi sırasında	2	2,8	-	-	-	-	-	-
Orff-Schulwerk semineri sırasında	1	1,4	1	12,5	1	1,9	3	13,6
Çalıştığı kurumda	4	5,6	1	12,5	5	9,4	2	9,1
Hizmet içi eğitimi sırasında	1	1,4	-	-	1	1,9	2	9,1
Hiçbir yerde	45	63,4	-	-	26	49,1	9	40,9
Diğer	1	1,4	1	12,5	1	1,9	1	4,5
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.6’den resmi okullardaki öğretmenlerin %63,4’ü ve %49,1’i Orff-Schulwerk ile hiçbir yerde karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Özel ilköğretimdeki öğretmenlerin yarısı lisans eğitimleri sırasında, özel anaokullarındaki öğretmenlerin %13,6’sı lise eğitimleri ve yine %13,6’sı ise Orff-Schulwerk seminerleri sırasında bu yaklaşımla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerden 21 kişinin, lise eğitimleri sırasında Orff-Schulwerk ile karşılaşmaları, meslek liselerinin çocuk gelişimi bölümlerinde bu öğretme anlayışı hakkında bilgi verildiği biçiminde yorumlanabilir. Verilen bilgilerin ne derece yeterli olduğuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 3.2.2.7’de yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.7. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımı hakkındaki bilgilerinin yeterlilik durumu

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	-	-	-	-	1	1,9	-	-
Büyük Ölçüde	6	8,5	1	12,5	7	13,2	3	13,6
Kısmen	15	21,1	3	37,5	8	15,1	-	-
Çok Az	7	9,9	3	37,5	7	13,2	7	31,8
Hiç	43	60,6	1	12,5	30	56,6	12	54,5
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Resmi okullardaki öğretmenlerin %60,9'u ve %56,6'sı Orff-Schulwerk yaklaşımına ait bilgilerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Özel anaokullarında ise %54,5'lik gibi bir çoğunluk bu konuda olumsuz görüş bildirmiştir. Bilgilerinin “Kısmen” yeterli olduğunu düşünen öğretmenler resmi ilköğretim okullarında %21,1'lik; resmi anaokullarında %15,1'lik dilimi oluşturmaktadır. Özel ilköğretim okullarında bu konuda “Kısmen” düşünenler ile “Çok Az” şeklinde cevap verenler %37,5 ile eşit dağılım göstermektedir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan genel olarak çoğunluğun, Orff-Schulwerk anlayışı ile yapılan müzik eğitimi konusunda bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.2.2.8'de öğretmenlerin Orff çalgıları ve uygulamaları konusunda bilgilerinin ne derece yeterli olduğuna ilişkin görüşlerinin dağılımı görülmektedir.

Tablo 3.2.2.8. Öğretmenlerin Orff çalgıları ve uygulamaları konusunda bilgilerinin yeterlilik durumu

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	1	1,4	2	25	4	7,5	1	4,5
Büyük Ölçüde	13	18,3	1	12,5	8	15,1	2	9,1
Kısmen	14	19,7	2	25	12	22,6	9	40,9
Çok Az	13	18,3	2	25	12	22,6	7	31,8
Hiç	30	42,3	1	12,5	17	32,1	3	13,6
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.8'a göre, resmi ilköğretimin ana sınıflarında görevli öğretmenlerin %42,3'lük dilimine denk gelen 30 kişi, Orff çalgıları ve uygulamaları konusunda bilgili olmadıklarını ifade etmişlerdir. Resmi anaokullarında bu oran %32,1 olarak görülmektedir. Özel anaokullarında öğretmenlerin %40,9'u Orff çalgıları ve uygulanma biçimleri konusunda bilgilerinin kısmen yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda tamamen bilgili olan öğretmenlerin sayısının oldukça düşük olduğu tablodan görülmektedir. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğu önceki tablodan (Tablo 3.2.2.7) anlaşılmaktadır. Orff temelli müzik eğitiminde yapılan uygulamaların Orff çalgıları ile destekleniyor olması, onların ne şekilde kullanılmalrı gerektiği konusunda belirli bir bilgi birikimini zorunlu kılmaktadır.

Öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımına yönelik bilgi düzeylerinin yetersiz oluşu, Orff çalgıları ve uygulamaları konusunda da bir takım eksikliklerin doğmasına neden olmaktadır.

Tablo 3.2.2.9’da öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımından ne derece yararlandıklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.9. Öğretmenlerin Orff-Schulwerk yaklaşımından yararlanma durumu

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	14	19,7	5	62,5	15	28,3	4	18,2
Kısmen	15	21,1	2	25	11	20,8	7	31,8
Hayır	42	59,2	1	12,5	27	50,9	11	50
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.9’da resmi ilköğretimdeki öğretmenlerin %19,7’lik gibi düşük bir oranı Orff-Schulwerk yaklaşımından yararlandıklarını belirtirken, özel ilköğretimdeki öğretmenlerin %62,5’lik bir çoğunluğu bu yaklaşım çerçevesinde müzik derslerini yürüttüklerini ifâde etmişlerdir. Anaokullarında Orff-Schulwerk’ten yararlanma durumuna yönelik oranların olumsuz ifâdelerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, Orff-Schulwerk anlayışından en çok özel ilköğretimin bünyesindeki ana sınıflarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin yararlandığı söylenebilir. Bu okullarda müzik dersini yürüten öğretmenlerin çoğunlukla müzik öğretmeni oldukları düşünülrse sonuç doğal karşılanmaktadır. Ancak müzik dışında farklı programlardan mezun olan öğretmenlerin de okul öncesi eğitimde müzik dersini yürüttükleri bilinmektedir. Bu nedenle Orff-Schulwerk ve Orff çalgıları konusunda gereken duyarlılığın gösterilmesi, etkili ve çağdaş bir müzik eğitimi açısından önem teşkil etmektedir.

Tablo 3.2.2.10’da öğretmenlerin Orff çalgılarının kullanımına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.10. Öğretmenlerin Orff çalgılarını kullanma durumları

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	42	59,2	5	62,5	38	71,7	17	77,3
Kısmen	22	31	2	25	12	22,6	5	22,7
Hayır	7	9,9	1	12,5	3	5,7	-	-
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.10’daki verilere bakıldığında, öğretmenlerin büyük bir bölümü derslerinde Orff çalgılarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu çalgılardan en çok yararlananların anaokulları olduğu görülmektedir. Ancak öğretmenlerin Orff çalgıları ve uygulamalarına yönelik bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı yönündeki görüşleri Tablo 3.2.2.8’de yer almıştır. Bu verilerden hareketle öğretmenlerin çoğunun Orff çalgılarını bilinçli ve uygun bir teknikle kullanmadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum müzik eğitiminin bir boyutu olan çalgı eğitimi açısından sakıncalı durumlar doğurabilmekte, çocuğun müziksel gelişimine yarardan çok zarar verebilmektedir.

Öğretmenlerin müzik derslerinde hangi Orff çalgılarını kullandıklarına ilişkin görüşleri Tablo 3.2.2.11’de yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.11. Öğretmenlerin Orff çalgılarını kullanmalarına ilişkin görüşleri *

Orff Çalgıları	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Bedeni çalgı olarak kullanma	58	81,7	5	62,5	46	86,8	21	95,5
Derili vurmalı çalgılar (davul,bongo,konga,def,vb.)	37	52,1	5	62,5	35	66	12	54,5
Çingiraklı çalgılar (marakas, içi boncuklu borular vb.)	57	80,3	4	50	46	86,8	21	95,5
Metal çalgılar (çelik üçgen,parmak zil, cymbal vb.)	29	40,8	7	87,5	28	52,8	11	50
Tahta çalgılar (kastanyet, tahta bloklar, agogo vb.)	45	63,4	5	62,5	33	62,3	20	90,9
Bagetli çalgılar (ksilofon,metalofon, glockenspiel)	19	26,8	3	37,5	12	22,6	4	18,2

* Öğretmenler anket sorusunda birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir. Her bir maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdelerin görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Tablo 3.2.2.11’den anlaşılacağı üzere, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu “bedeni çalgı olarak kullanma” ifadesine yönelik %95,5-%86,8-%81,7 ve %62,5 oranlarında görüş bildirmişlerdir. Buradan, öğretmenlerin müzik derslerinde bedene vurarak farklı tınılar elde etmeye ilişkin etkinlikler yaptıkları anlaşılmaktadır. Bedeni bir çalgı gibi kullanarak müzik yapmak, Orff-Schulwerk anlayışı doğrultusunda yapılan müzik eğitiminin önemli parçalarından biridir. Ancak bu etkinlikleri, belirli kurallar dahilinde ve önceden plânlanmış bir düzen içerisinde yapmak gerekmektedir.

Okullarda yapılan gözlemler sonucunda öğretmenlerin parmak şıklatmak ve elleri birbirine vurmak gibi etkinliklerden ileri gidemedikleri saptanmıştır. Tablodan, çingiraklı çalgıların da çokça kullanıldığı görülmektedir. Çingiraklı çalgıdan, marakas, içi boncuk-nohut-pirinç vb. ile dolu borular kastedilmektedir. Bu çalgılar aynı zamanda atık malzemelerden de yapılabileceği için tercih edilen çalgılar konumundadır. Tablo 3.2.2.11’e bakıldığında, çelik üçgen, parmak zil, simbal gibi metal çalgıların özel ilköğretim okulları tarafından daha çok kullanıldıkları görülmektedir. Tablodaki verilerden hareketle, ksilofon, metalofon ve glockenspiel gibi bagetli çalgıların kullanma oranlarının diğer çalgılara göre daha düşük olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum, bagetli çalgıların maliyetlerinin yüksek oluşu ve Türkiye’deki üretimlerinin yeterli düzeyde olmadığı şeklindeki nedenlere bağlanabilir.

Tablo 3.2.2.12’de öğretmenlerin Orff çalgılarını kullanmama nedenlerine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.12. Öğretmenlerin Orff çalgılarını kullanmama nedenlerine ilişkin görüşleri*

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitimim yeterli değil.	7	9,9	-	-	4	7,5	-	-
Orff çalgılarının yararlı olmadığını düşünüyorum.	-	-	-	-	-	-	-	-
Okulumda bu çalgılar bulunmamaktadır.	3	4,2	1	12,5	4	7,5	-	-
Ders saatlerinin yetersiz oluşu	1	1,4	-	-	2	3,8	-	-

*Öğretmenler anket sorusunda birden fazla seçeneği işaretlemişlerdir. Her bir maddeye ait yüzdeler kendi içerisinde hesaplanmış, geriye kalan yüzdelerin ise görüş bildirmeyenleri temsil ettiği varsayılmıştır.

Müzik derslerinde Orff çalgılarını kullanmayan öğretmenlerin kullanmama nedenleri Tablo 3.2.2.12’de gösterilmiştir. Resmi okullardaki öğretmenlerin çok düşük bir oranı (%9,9-%7,5) Orff çalgılarını, bu yöndeki eğitimleri yeterli olmadığı için kullanmamaktadırlar. Bunun dışında neden olarak, “okulumda bu çalgılar bulunmamaktadır” ve “ders saatlerinin yetersiz oluşu” gibi ifadeler gösterilmektedir. Bununla birlikte, anaokulu öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu (resmi %96,2- özel %90,9) Orff çalgılarının sınıf ortamında atık malzemelerden yapılabileceğini düşünmektedirler. “Hayır” şeklinde olumsuz ifade kullananları ise %5,3’lük dilime denk gelen 4 dört kişi oluşturmaktadır.

İlköğretimin ana sınıfındaki öğretmenlerinden 72 kişi (% 91,1), atık malzemelerden çalgıların yapılabileceğine ilişkin anket sorusuna “Evet” şeklinde olumlu cevap verirken, %8,9’u “Hayır” şeklinde cevap vermiştir. Atık malzemelerden çalgı yapımı uygulamalarını sınıf ortamında denediklerini belirten resmi ilköğretimdeki öğretmenler %77,5’lik dilimi oluşturmaktadır. Özel ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin %50’si ise bu uygulamaları denemediklerini ifade etmişlerdir.

Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine ne derece katkısı olduğuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri Tablo 3.2.2.13’de görülmektedir.

Tablo 3.2.2.13. Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine katkısına ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	18	25,4	3	37,5	17	32,1	7	31,8
Büyük Ölçüde	45	63,4	4	50	32	60,4	15	68,2
Kısmen	8	11,3	1	12,5	4	7,5	-	-
Çok Az	-	-	-	-	-	-	-	-
Hiç	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.13’den anlaşılacağı gibi, öğretmenlerin büyük bir kesimi Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine “Büyük Ölçüde” katkısı olduğunu düşünmektedirler.

“Tamamen” yönünde görüş bildirenlerin oranlarına bakıldığında, özel ilköğretim ve anaokullarının dağılımlarının yakın olduğu, resmi ilköğretimde %25,4'lük dilime denk gelen 18 kişinin de bu yönde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katkısı “Çok Az” ve “Hiç” şeklinde cevap veren öğretmenler bulunmamaktadır.

Buradan, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine çok büyük katkı sağladığı ve bu anlamda büyük önem taşıdığı düşüncesinde oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 3.2.2.14'de okul öncesi eğitim ortamlarında dans ve hareket çalışmalarının bireysel ifâde, iletişim ve dikkati yoğunlaştırmadaki gerekliliğine ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.14. Dans ve hareket çalışmalarının bireysel ifâde, iletişim ve dikkati yoğunlaştırmadaki gerekliliğine ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	24	33,8	4	50	24	45,3	10	45,5
Büyük Ölçüde	44	62	3	37,5	26	49,1	12	54,5
Kısmen	3	4,2	1	12,5	3	5,7	-	-
Çok Az	-	-	-	-	-	-	-	-
Hiç	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.14'e göre, okul öncesi eğitim kurumlarında müzik derslerini yürüten resmi ilköğretimdeki öğretmenlerin %62'si okul öncesi eğitim ortamlarında dans ve hareket çalışmalarının; bireysel ifâde, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak gerekliliğine “Büyük Ölçüde” inanmaktadırlar. Özel ilköğretim okullarında “Tamamen” şeklinde cevap verenlerin oranı %50 iken, anaokullarında %45,3 ve %45,5 gibi yaklaşık eşit bir dağılım görülmektedir. Bu konuya yönelik olumsuz görüş çıkmazken, “Kısmen” diyenlerin oranı çok düşük kalmaktadır. Tablodaki veriler, öğretmenlerin okul öncesi eğitimde dans ve hareket çalışmalarını önemsediklerini göstermektedir.

Çocuğun, dans ve hareket çalışmaları ile kendini değişik yollarla ifâde etmeyi öğrendiği, çevresiyle daha iyi iletişim kurabildiği ve dikkatini çok daha fazla yoğunlaştırabildiği saptanmıştır. Bunun sonucunda öğrencilerin sosyal ilişkilerinde daha başarılı oldukları gözlenmiştir.

Bu sebeplerden dolayı yurt dışında müzik dersi ile birlikte hareket eğitimi de verilmektedir. Ülkemizde bu konuya önem verilip, önceden plânlanmış ve düzenlenmiş uygulamalara yönelmek gerekmektedir.

Tablo 3.2.2.15’de öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda çalıştıkları kurumların kendilerini ne derece desteklediklerine ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.15. Yaratıcılığın geliştirilmesi konusunda öğretmenlere gösterilen kurum desteği

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tamamen	13	18,3	2	25	17	32,1	8	36,4
Büyük Ölçüde	23	32,4	6	75	20	37,7	4	18,2
Kısmen	29	40,8	-	-	12	22,6	9	40,9
Çok Az	3	4,2	-	-	3	5,7	1	4,5
Hiç	3	4,2	-	-	1	1,9	-	-
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.15’da görüldüğü üzere, resmi ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin %40,8’i çalıştıkları kurumların, öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmede kendilerine “Kısmen”, %32,4’ü ise “Büyük Ölçüde” destek olduklarını belirtmişlerdir. Özel ilköğretimdeki öğretmenlerin %75 gibi çoğunluğu kurumlarının bu konuda kendilerine “Büyük Ölçüde”, %25’i ise “Tamamen” destek olduklarını ifade etmişlerdir. İncelemeye alınan resmi anaokullarındaki öğretmenlerin %37,7’lik dilimi kurum desteği konusunda “Büyük Ölçüde” şeklinde cevap verirken, özel anaokullarında %40,9’luk bir oran kısmen destek gördüklerini belirtmişlerdir.

Bu durum, özel anaokulları ve resmi ilköğretim kurumlarının öğretmenlerini yaratıcı çalışmalar konusunda yeterince desteklemedikleri biçiminde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin daha verimli çalışabilmeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri için kurum desteği büyük önem taşımaktadır.

Tablo 3.2.2.16'da çalıştıkları kurumun, Orff çalgılarını sağlama konusunda kendilerine ne derece yardımcı olduğuna ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.16. Çalıştıkları kurumun Orff çalgılarını sağlama konusunda kendilerine yardımcı olma durumuna ilişkin öğretmen görüşleri

Görüşler	Ana sınıfı				Anaokulu			
	Resmi		Özel		Resmi		Özel	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	18	25,4	5	62,5	29	54,7	14	63,6
Kısmen	32	45,1	3	37,5	12	22,6	7	31,8
Hayır	21	29,6	-	-	12	22,6	1	4,5
Toplam	71	100	8	100	53	100	22	100

Tablo 3.2.2.16'de Orff çalgılarının sağlanmasında öğretmenlere verilen kurum desteğine yönelik görüşler yer almaktadır. Buna göre, resmi ilköğretimdeki öğretmenlerin %45,1'i Orff çalgılarının sağlanmasında kısmen destek gördüklerini belirtmişlerdir. Özel ilköğretimdeki öğretmenlerin %62,5 gibi bir çoğunluğu "çalıştığınız kurum Orff çalgılarını sağlama konusunda size yardımcı oluyor mu?" sorusuna "Evet" şeklinde cevap verirken, anaokulları %54,7 ve %63,6 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir. Soruya "Hayır" şeklinde cevap verenler resmi ilköğretimde 21, resmi anaokulunda ise 12 kişidir. Özel ilköğretimde olumsuz görüş bildiren öğretmen bulunmazken, özel anaokullarında %4,5'lik dilime denk gelen sadece 1 kişi "Hayır" şeklinde görüş bildirmiştir.

Bu verilerin sonucunda, özel okulların resmilere oranla Orff çalgıların sağlanmasında öğretmenlerini daha çok destekledikleri görülmektedir. Bu durumun maddi imkanlarla bağlantılı olduğu düşünüldüğünde sonuç doğal karşılanmaktadır.

3.2.4. O.Ö. Eğitimde Müzik Dersi Veren Öğretmenlerin Müzik Dersinin Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Tablo 3.2.3.1’de resmi ana sınıflarında ve anaokullarında müzik derslerini yürüten öğretmenlerin, derslerinde tabloda belirtilen uygulamalara ne derece yer verdiklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.2.3.1. Resmi ana sınıflarında ve anaokullarında okul öncesi müzik derslerinin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri

Müzik Dersine İlişkin Uygulamalar	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiçbir zaman		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanmaları konusunda rehberlik ederim.	4	3,2	11	8,9	28	22,6	36	29	45	36,3	124	100
Dersimi Orff çalgıları ile desteklerim.	3	2,4	18	14,5	40	32,3	39	31,5	24	19,4	124	100
Öğrencilerin Orff çalgılarıyla doğaçlama yapmalarına fırsat veririm.	6	4,8	19	15,3	50	40,3	32	25,8	17	13,7	124	100
Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanarak farklı ritmik eşlikler yaratmalarını sağlarım.	9	7,3	14	11,3	41	33,1	41	33,1	19	15,3	124	100
Öğrencilere öykü anlatıp Orff çalgılarını kullanarak öyküyü dramatize etmelerini sağlarım.	9	7,3	21	16,9	59	47,6	21	16,9	14	11,3	124	100
Müzik etkinliklerinin çocuğun yaratıcılığını geliştirebilecek nitelikte olmasına dikkat ederim.	1	0,8	2	1,6	31	25	4	3,2	42	33,9	124	100
Öğrencilerin, müzik etkinliklerinde ve grup çalışmalarında fiziki ortamı iyi kullanmaları için onlara rehberlik ederim.	1	0,8	1	0,8	26	21	39	31,5	57	46	124	100
Dinletiler sırasında öğrencilerin bedenlerini bir çalgı gibi kullanmaları için uygun ortam hazırlarım.	8	6,5	13	10,5	45	36,3	27	21,8	31	25	124	100
Öğrencilerin çeşitli materyallerle değişik tınılar elde etmeleri konusunda onlara rehberlik ederim.	2	1,6	16	12,9	40	32,3	36	29	30	24,2	124	100

Tablo 3.2.3.1’de müzik dersinde Orff çalgıları kapsamında uygulanabilecek çalışmalara yönelik öğretmen görüşleri yer almaktadır. Buna göre, “öğrencilerin Orff çalgılarını kullanmaları konusunda rehberlik ederim” ifadesine öğretmenlerin %36,3’ü “Hiçbir zaman”, %29’u “Nadiren” ve % 22,6’sı “Bazen” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden sadece 15 kişi Orff çalgılarının kullanımı konusunda öğrencilerine rehberlik ettiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden 40 kişi derslerini “Bazen” Orff çalgılarıyla desteklediklerini, %19,4’lük dilime denk gelen 24 kişi ise “Hiçbir zaman” desteklemediklerini belirtmişlerdir. Derslerini “Her zaman” ve “Genellikle” Orff çalgılarıyla destekleyen resmi okullardaki öğretmenlerin sayısı ise 21’dir.

Öğretmenlerin %40,3’ü öğrencilerinin Orff çalgılarıyla doğaçlama yapmalarına bazen fırsat vermektedirler. %25,8’e denk gelen 32 kişi ise nadiren bu tarz çalışmalara yer verdiklerini belirtmişlerdir.

“Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanarak farklı ritmik eşlikler yaratmalarını sağlarm” ifadesine öğretmenlerin %33,1’lik oranı “Bazen” ve yine %33,1’lik oranı “Nadiren” şeklinde cevap vermişlerdir. Tablodan Orff çalgılarıyla farklı ritmik eşlikler yaratma gibi etkinlikleri 23 öğretmenin uyguladığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilere öykü anlatıp, Orff çalgılarını kullanarak öyküyü dramatize etmelerini “Her zaman” ve “Genellikle” sağlayan 30 öğretmen bulunmaktadır. Bu tarz etkinlikleri öğretmenlerin %47,6’lık dilimine denk gelen 59 kişi “Bazen” uygulamakta, %11,3’lük dilime denk gelen 14 kişi ise uygulamamaktadır. Buradan hareketle, öğretmenlerin çoğunluğu Orff çalgılarıyla dramatizasyon etkinliklerini kısmen uyguladıkları sonucu çıkarılabilir.

Müzik etkinliklerinin, çocuğun yaratıcılığını geliştirebilecek nitelikte olmasına öğretmenlerin %33,9’u “Hiçbir zaman” dikkat etmediklerini, %38,7’si ise “Nadiren” dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin %25’i bu konuya “Bazen” şeklinde cevap verirken, çok düşük bir oran olumlu yönde görüş bildirmiştir.

Tablodaki verilerden, öğretmenlerin müzik dersinin uygulanması sırasında yaratıcılık konusuna gereken önemi vermedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin %46'sı, öğrencilerin müzik etkinliklerinde ve grup çalışmalarında fiziki ortamı iyi kullanmaları için rehberlik etmediklerini, %31,5'i "Nadiren" ve %21'i "Bazen" rehberlik ettiklerini belirtmişlerdir.

Buradan "fiziki ortamı iyi kullanmak" ifadesinin öğretmenler tarafından iyi algılanmadığı veya müzik dersinde bu konunun gerekli olmadığı yönünde düşüncelere sahip oldukları gibi yargılara varmak olasıdır.

"Dinletiler sırasında öğrencilerin bedenlerini bir çalgı gibi kullanmaları için uygun ortam hazırlarım" ifadesine öğretmenlerin %36,3'ü "Bazen" şeklinde cevap vermişlerdir. Bunu %25'lik oranı ile "Hiçbir zaman" ve %21,8'lik oranı ile "Nadiren" cevapları izlemektedir. Bu etkinlik için gereken ortamı sağlayan öğretmenlerin oranı ise diğerlerine göre düşük kalmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin tabloda gösterilen etkinlikleri gerçekleştirmek üzere müziksel eğitimlerinin yeterli olmadığı, müzik eğitimi ve öğretimindeki çağdaş yaklaşımları yeterince takip edemedikleri gibi nedenlere bağlanabilir.

Öğretmenlerden 16 kişi (%12,9) öğrencilerin çeşitli materyallerle değişik tınılar elde etmeleri konusunda onlara "Genellikle", %1,6'lık dilime denk gelen 2 kişi ise "Her zaman" rehberlik ettiklerini belirtmişlerdir. "Bazen" şeklinde cevap verenler %32,3 oranı ile grup içerisindeki çoğunluğu oluşturmakta, bunu %29 oranı ile "Nadiren" ve %24,2 oranıyla "Hiçbir zaman" gibi cevaplar izlemektedir.

Tabloya bakıldığında "Bazen", "Nadiren" ve "Hiçbir zaman" gibi cevaplarda yığılımaların olduğu dikkati çekmektedir. Yukarıdaki bulgulardan hareketle, öğretmenlerin müzik derslerinde tabloda yer verilen etkinlikleri yeterince uygulamadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Tabloda belirtilen etkinlikler daha özel bir eğitimi, iyi bir plânlamayı, araştırmayı ve daha çok zamanı gerektirdiği için öğretmenler tarafından uygulanmıyor olabilir.

Tablo 3.2.3.2’de özel ana sınıflarında ve anaokullarında müzik derslerini yürüten öğretmenlerin, derslerinde tabloda belirtilen uygulamalara ne derece yer verdiklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3.2.3.2: Özel ilköğretim ve anaokullarında okul öncesi müzik derslerinin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri

Müzik Dersine İlişkin Uygulamalar	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiçbir zaman		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanmaları konusunda rehberlik ederim.	-	-	1	3,3	5	16,7	8	26,7	16	53,3	30	100
Dersimi Orff çalgıları ile desteklerim.	1	3,3	1	3,3	10	33,3	11	36,7	7	23,3	30	100
Öğrencilerin Orff çalgılarıyla doğaçlama yapmalarına fırsat veririm.	-	-	6	20	10	33,3	13	43,3	1	3,3	30	100
Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanarak farklı ritmik eşlikler yaratmalarını sağlarım.	1	3,3	4	13,3	11	36,7	9	30	5	16,7	30	100
Öğrencilere öykü anlatıp Orff çalgılarını kullanarak öyküyü dramatize etmelerini sağlarım.	6	20	4	13,3	15	50	3	10	2	6,7	30	100
Müzik etkinliklerinin çocuğun yaratıcılığını geliştirebilecek nitelikte olmasına dikkat ederim.	-	-	-	-	2	6,7	13	43,3	15	50	30	100
Öğrencilerin, müzik etkinliklerinde ve grup çalışmalarında fiziki ortamı iyi kullanmaları için onlara rehberlik ederim.	1	3,3	-	-	4	13,3	11	36,7	14	46,7	30	100
Dinletiler sırasında öğrencilerin bedenlerini bir çalgı gibi kullanmaları için uygun ortam hazırlarım.	1	3,3	9	30	11	36,7	4	13,3	5	16,7	30	100
Öğrencilerin çeşitli materyallerle değişik tınılar elde etmeleri konusunda onlara rehberlik ederim.	1	3,3	7	23,3	11	36,7	6	20	5	16,7	30	100

Tablo 3.2.3.2’ye göre, özel ilköğretim ve anaokullarında okul öncesi müzik derslerinin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri yer almaktadır. Buna göre, öğretmenlerin %53,3’lük çoğunluğu öğrencilerin Orff çalgılarını kullanmaları konusunda onlara “Hiçbir zaman” rehberlik etmediklerini ifade etmişlerdir. % 26,7’si “Nadiren” şeklinde cevap verirken, % 16,7’si “Bazen” rehberlik ettiklerini belirtmişlerdir.

Dersini “Genellikle” ve “Her zaman” Orff algılarıyla destekleyen sadece 2 kişi bulunurken, retmenlerin % 36,7’si “Nadiren” ve % 33,3’ü “Bazen” desteklediklerini belirtmişlerdir. Tablodan retmenlerin büyük bir kesiminin derslerinde Orff algılarına çok yer vermedikleri anlaşılmaktadır.

rencilerin Orff algılarıyla doğaçlama yapmalarına “Genellikle” fırsat veren %20’lik dilime denk gelen 6 retmen bulunmaktadır. Bunun dışında kalanların %43,3’lk bir oranı “Nadiren” fırsat verdiklerini belirtmişlerdir.

Tablodaki verilere bakıldığında, retmenlerin %36,6’sı rencilerin Orff algılarını kullanarak farklı ritmik eşlikler yaratmalarını bazen sağladıkları görülmektedir.

“rencilere öykü anlatıp Orff algılarını kullanarak öyküyü dramatize etmelerini sağlarım” ifadesine retmenlerin %50’sinin “Bazen” seçeneğiyle katıldıkları görülmektedir. Bunu %20 ile “Her zaman” şeklinde görüş belirten üretmenler izlemektedir. Bu etkinliklere yer vermeyen veya nadiren yer veren retmenlerin oranı düşük kalmaktadır. retmenlerin yarısı (%50) müzik etkinliklerinin, çocuğun yaratıcılığını geliştirebilecek nitelikte olmasına “Hiçbir zaman” dikkat etmediklerini belirtmişlerdir. %43,4’ünün ise “Nadiren” şeklinde cevap verdikleri tablodan anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, yaratıcılığın özel okul üretmenleri tarafından önemsenmediği sonucu çıkarılabilir.

rencilerin müzik etkinliklerinde ve grup çalışmalarında fiziki ortamı iyi kullanmalarını sağlayan retmenlerin oranı oldukça düşüktür. retmenlerin %46,7’si “Hiç” şeklinde cevap verirken, %36,7’si “Nadiren” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu durum, retmenlerin müzik derslerinde özellikle hareket ve dans aşamasında rencilerin fiziki ortamı iyi kullanmalarına ilişkin rehberlik etmenin önemi konusunda bilgili olmadıkları biçiminde yorumlanabilir.

retmenlerin %36,7’si dinletiler sırasında rencilerin bedenlerini bir çalgı gibi kullanmaları için “Bazen” uygun ortam hazırladıklarını ifade etmişlerdir. Bunu izleyen %30’luk dilim “Genellikle” bu tarz etkinlikler için gereken ortamı hazırladıkları yönünde görüş bildirmiştir. Olumsuz yönde düşünenlerin oranı ise diğerlerine göre düşük kalmaktadır.

Buradan, öğretmenlerin bu çalışmalara kısmen yer verdikleri düşünülebilir. “Öğrencilerin çeşitli materyallerle değişik tınılar elde etmeleri konusunda rehberlik ederim” ifâdesine öğretmenlerin %36,7’si “Bazen” şeklinde görüş sunarken, %23,3’ü “Genellikle” ve %20’si ise “Nadiren” seçeneğini işaretlemişlerdir.

“Hiçbir zaman” doğrultusunda cevap verenlerin oranı %16,7 ile düşük kalmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin atık malzemeden çalgı yapımı gibi etkinlikleri kısmen uyguladıkları sonucunu ortaya koymaktadır.

3.3. Uzman Kişiler İle Yapılan Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Bu alt başlık altında Avusturya’nın Salzburg şehrinde bulunan Orff Enstitüsü’nde öğretim üyesi Prof. Dr. Ulrike Jungmair, Avustralya’nın Melbourne şehrindeki üniversitede (Australian Catholic University) öğretim elemanı olan Christoph Maubach ve İstanbul’daki Orff merkezinin ilk müdürü olan Katja O. Koçak ile Orff-Schulwerk ve Orff çalgıları konusunda yapılan görüşme sonuçları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda belirtilen kişilere aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

- 1) Çocukların müzik eğitiminde kullanılan Orff çalgıları neden çok önemlidir?
- 2) Türk literatüründe bu çalgılara “Orff çalgıları” denilmektedir. Yurt dışındaki kaynaklarda ne şekilde yer almaktadır?
- 3) Bazı çevrelerde sadece ksilofon, metalofon ve glockenspieller Orff çalgıları olarak ifade edilmektedir. Bu görüşe katılıyor musunuz?
- 4) Orff-Schulwerk’in bir yöntem olmadığı görüşü yaygındır. Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?
- 5) Orff-Schulwerk ile tüm dünyadaki müzik kültürü ve tabii ki Türkiye’deki müzik kültürü arasında bir bağ kurulmaktadır. Fakat öğretim programlarında olumlu değişiklikler yapmak bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda derslerin uygulanmasında ve araç-gereç bakımından Türkiye’deki okullarda sorunlar yaşanmaktadır. Gelecekte Orff-Schulwerk anlayışı çerçevesinde sanatsal ve pedagojik açıdan çalışmalar yapılabilecek ve öğretim programlarına yerleştirilebilecek mi?

- 6) Bu konuda Türkiye'deki MEB ve Orff Enstitüsü ile Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi ile bir işbirliğinden söz edilebilir mi?

3.3.1. Prof.Dr. Ulrike Jungmair İle Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Prof.Dr.Ulrike Jungmair 1942 yılında Avusturya'nın Linz şehrinde dünyaya geldi. 1963-68 yılları arasında ilkokul öğretmenliği yaptı. 1970 yılında Salzburg'taki (Avusturya) Mozarteum Üniversitesi Orff Enstitüsü'nden mezun oldu. 1972 yılından itibaren Orff Enstitüsü'nde öğretim elemanı olarak göreve başladı ve 1974-85 yılları arasında "Förderer des Orff-Schulwerks" kurumunun başkanlığını yürüttü. 1979 yılında psikoloji ve eğitim bilimleri alanında doktora öğrenimine başlayarak 1987 yılında doktor ünvanına sahip oldu. Sonraki yıllarda profesör ünvanıyla yurt içinde ve yurt dışında sayısız dersler, seminerler ve kurslar verdi. Prof. Dr. Jungmair, Orff Enstitüsü'nden emekliye ayrılmış olup halen birçok yerde seminerlere devam etmektedir.

Jungmair, insanın ve çocuğun kendi müziğini keşfetmesi açısından Orff çalgılarının kesinlikle önemli ve gerekli olduğunu belirtmektedir. Çalgılar, bu durumda kendini ifade edebilmek adına organların bir uzantısı konumundadır. İçten ne hissediliyorsa ellerle ve tüm vücutla çalgılara aktarılmaktadır.

Carl Orff'un da belirttiği gibi, ilk olarak davul basit bir vurmali çalgı gibi görünmektedir. Ancak içten gelen nabız ve içsel hareketlerle çalgıya aktarılanlar, sonsuz güzellikte müzikler oluşturmaktadır. Jungmair, ksilofon, metalofon ve glockenspiel gibi bagetli çalgılarda Orff'un ilk önce pentatonik dizilerle başladığını belirtmektedir. Pentatonik dizilerle başlamasının nedeni çocuğun teknik bir takım bilgilere sahip olmadan kendi müziğini yaratabilmesidir. Ancak bu çalgıların kolay çalınmıyor olması kötü kullanılmalarına ilişkin tehlikeler de yaratabileceğini ifade etmektedir. Prof. Dr. Jungmair, yurt dışındaki literatürlerde çalgıların "Orff çalgıları" şeklindeki adlandırmalarına az rastlandığı şeklinde görüş sunmaktadır. Özellikle Alman kaynaklarda ve müfredat programlarında, "Orff" adının kullanılmamasına dikkat edildiği hissini taşıdığını belirtmektedir. Daha çok "vurmali çalgılar" ve ksilofon, metalofon vb. denilmektedir. Bu durum, isimle bir bağlantının kurulması yaklaşımından kaçınıldığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Burada Jungmair, “Orff çalgıları” şeklindeki adlandırmanın problem teşkil ettiğini düşünmektedir. Davul, çelik üçgen, marakas.vb. çalgıları Carl Orff yaratmamıştır. Kendisi sadece bunları derslerinde kullanmış ve çocukların müzik eğitiminde kullanılması gerektiğini savunmuştur. Jungmair’e göre dar açıdan bakıldığında, küçük ksilofonlar, metalofonlar Orff’un yaratmış ve geliştirmiş olduğu çalgılardır. Buradan Afrika’daki örnekleri göstermek mümkündür. Bunların “Orff çalgıları” olarak ifade edilmesi de çok doğaldır. “Orff” adından Alman literatüründe neden bahsedilmediği sorusuna gelince Jungmair, bunun birtakım politik nedenlerden ötürü olduğunu belirtmektedir. Orff’un 1936 yılında olimpiyatlar için müzik bestelediğini ancak bunun Hitler’in faşist uygulamalar ve düşüncelerinin en doruk noktasına vardığı döneme denk geldiği için kendisi gibi birçok besteci ve sanatçının Hitler yandaşı olmakla suçlandığı şeklinde görüş ileri sürmektedir. Ancak bu durumun kesinlikle çarpıtıldığını, Orff’un bunlarla hiçbir ilgisinin olmadığını ve onun sadece kendi müziğini yapma çabası içerisinde olduğunu belirtmektedir.

Orff-Schulwerk’in bir yöntem olup olmadığı tartışma konusu olmakla birlikte Jungmair’e göre, C. Orff’un G. Keetman ile birlikte 50’li yıllarda yazmış oldukları 1’den 5’e kadar olan kitaplarında ve yardımcı kaynaklarında bir yöntemin varlığını bulmak mümkündür. Ona göre küçük ritmik ve melodik motiflerle başlanmakta ve sonra üst üste diğer motifler eklenmektedir. Basitten karmaşığa doğru giden bir yol izlenmektedir. Yaratıcılık odak noktasına yerleştirildiğinde, insan tüm varoluşuyla aktif olmak durumundadır. Aktif olmak için de bir sürü alanlar mevcuttur. Çalgı çalma, dans etme, insan sesi, dil bunların hepsi kendini ifade etme biçimleridir. Bu nedenle çok yönlü ve profesyonel eğitimcilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bir öğretmen birçok yöntemi bilmek ve kullanmak zorundadır. Dersler belli bir sistematik içinde yürümeli, aynı zamanda bir tiyatro eseri gibi de algılanmalıdır. Ona göre dersler, sahnede bir eser sergileniyor gibi işlenmelidir.

Jungmair’e göre okullarda iyi öğretim programlarından ve didaktik kurallardan bahsetmek mümkündür. Çocuk merkezli bir eğitim anlayışı yerleştirilmeli ve yaratıcılık her alanda geliştirilmelidir. Öğretmen yetiştirmede kendilerinde de bir takım aksaklıkların olduğunu belirtmektedir. Kendisi zamanla bir şeylerin yapılabileceğine inandığını ifade etmektedir.

Prof. Dr. Jungmair, Orff Enstitüsü ve Orff merkezi ile bir işbirliğinin ne yazık ki bireysel anlamda, birtakım kişilerle yürüdüğünü belirtmektedir. Kendisi, Orff-Schulwerk'in Türkiye'de yaygınlaşmasını, birçok kişi tarafından algılanmasını ve kullanılmasını sevindirici bir durum olarak algılamaktadır. Ancak maddi olarak bir takım zorlukların durumu güçleştirebileceğini de belirtmektedir.

3.3.2. Christoph Maubach İle Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Christoph Maubach Mozarteum Üniversitesi'ne bağlı Orff Enstitüsü'nde eğitim gördü. Burada hareket ve dans alanlarında lisansüstü eğitimini tamamlayarak Melbourne'deki Australian Catholic Üniversitesi'nde eğitim alanında master derecesini aldı. Halen aynı üniversitede Orff anlayışı çerçevesinde müzik eğitimi ile ilgili lisans dersleri vermekte ve doktora çalışmalarına devam etmektedir. Maubach aynı zamanda Melbourne'deki Brezilya Barbouluta korosunun müzik direktörlüğünü ve aranjörlüğünü yapmaktadır. 1991/1992 yıllarında Orff Enstitüsü'nde öğretim elemanı olarak çalıştı. 2001 yılında Amerika'nın değişik bölgelerinde Orff yaklaşımı konusunda sayısız workshoplar yaptı. Maubach'ın müzik eğitimindeki çabalarından biri, Avustralya'da daha yaratıcı bir içerikle düzenlenmiş müzik ve dans eğitimi uygulamalarını oluşturmak ve yaygınlaştırmaktır. Kendisinin bu alanda yazılmış kitapları, makaleleri bulunmaktadır. Ayrıca Orff-Schulwerk'e yönelik yapmış olduğu CD'ler ve radyo programları bulunmaktadır.

Christoph Maubach, Orff çalgılarının Orff-Schulwerk yoluyla yapılan müzik eğitiminin önemli ve gerekli bir parçası olduğunu belirtmektedir. Bu yolla yaratıcı bir eğitim içerisinde, öğrenmeye ilişkin çeşitli imkanların desteklendiğini ileri sürmektedir. Ona göre, çocuklara yönelik oluşturulmuş olan Orff çalgılarının (Orff Instrumentarium) en güzel fikirlerinden biri, müziği ve müzikal motifleri (örgüleri) kinestetik, görsel ve işitsel yolla anlayabilme, yaşayarak öğrenebilme gibi imkanları sunmasıdır.

Maubach, günümüzde Orff çalgılarının çok çeşitlerinin bulunduğunu ve Carl Orff ve Gunild Keetman'ın müzik eğitimi ile ilgili görüşlerinin sık sık vurmali çalgılarla bütünleştirildiğini belirtmektedir. Bazen bu görüşlerin Orff çalgılarına benzer, daha az ticari ve yerel olarak bulunabilen çalgılarla da doldurulabildiği yönünde görüş sunmaktadır.

Günümüzde ticari anlamda daha üst seviyede Orff çalgıları üreten kişilerin bulunduğunu bu nedenle büyüklük, tını, ses genişliği ve kalite açısından çok çeşitli Orff çalgılarının üretildiğini ifade etmektedir.

Christoph Maubach, müzik eğitiminde Orff çalgılarının gerekliliğine ve kullanımına ilişkin birtakım görüşler sunmaktadır. Bunlar şöyle sıralanmaktadır:

- Müzikal materyallerle, oyun yoluyla ilişki kurulmasını güdüleme
- Müzikal doğaçlamada ezgi, ritim, armoni, form ve dinamik gibi öğeleri rezonans ile yaşayabilme
- Psiko-motor gelişim için oyun uygulamaları
- El-göz koordinasyonunun gelişimi
- Bagetlerin çıkarılması ve ilave edilmesiyle, dizi ve ezgi motiflerinin çalımına yönelik esnek el-kol tutuşları
- Çalgıların çalımı sonucunda çocuk ve gençlerde oluşan yüksek motivasyon

Maubach, vurmali çalgıların Orff çalgıları olarak adlandırıldığını, ayrıca Orff-Schulwerk ile ilgili alt kategoride anglo-amerikan ve anglo-avustralyalı literatürde “akort edilebilen ve edilemeyen vurmali çalgılar”, “perdeli ve perdesiz vurmali çalgılar” ve “ezgili-ezgisiz vurmali çalgılar” şeklinde bir terminoloji kullanıldığını belirtmektedir. “Orff çalgıları” yada “Orff Instrumentarium” (bu ifade İngiliz dilinde pek kullanılmamaktadır) şeklindeki adlandırmalar, Orff Enstitüsü’nün kurulmasından bu yana popüler olan tüm ezgili ve ezgisiz vurmali çalgıları kapsadığını ve bu terminolojinin zamanla kabul gördüğünü ifade etmektedir. Studio 49 adlı firmanın ve çalgı yapım yeri München Graefelfing’in çıkarmış oldukları kataloglar sayesinde Avustralya’da da bir terminolojinin geliştiği ve halen de varlığını sürdürmekte olduğu görüşünü ortaya koymaktadır.

Maubach, Orff-Schulwerk’in bir yöntem olup olmadığına dair sorunun Orff-Schulwerk’in dünya çapında sağlıklı gelişebilmesi bakımından önemli bir ana sorun olduğunu ifade etmektedir. Kendisi, aslında Orff-Schulwerk’in yöntem olmadığına dair görüşlerin çok doğru olmadığı kanısındadır.

Avustralya’da birtakım öğrenme-öğretme etkinliklerin, hazırlıkların ve fikirlerin Orff-Schulwerk anlayışından yola çıkılarak uygulandığını belirtmektedir.

Schulwerk’in eğitim ve felsefi platformdaki tartışmalarla ilgili şu görüşe öncelik verildiği düşüncesindedir: Çocuklar müziği, aslında kendi müziklerini ve danslarını yaratarak-keşfederek öğrenmekte ve oyun oynayarak geliştirmektedirler. Bu platform doğrultusunda Avustralya’da son 25 ve 30 yıldır didaktik ve yöntemsel birtakım öğretme-öğrenme uygulamalarının, literatür ve yönetime dayalı müzik araştırmalarının yapıp geliştirildiğini belirtmektedir. Bu anlamda Avustralya’da “Orff Yaklaşımı”, “Orff” yada “Orff-Schulwerk Yaklaşımı” şeklindeki adlandırmalardan bahsetmek mümkündür.

Maubach, Avustralya’da son 25-30 yıldır müzik eğitimi alanında birçok değişikliklerin yapıldığını ve bu konuda kendisinin de çok katkılarının olduğunu eklemektedir. Gelecekte Türkiye’de de daha yaratıcı, multikültürel (multicultural) bir müzik ve dans eğitimine dair birçok değişikliklerin yapılacağına inandığını belirtmektedir. Avustralya’da 1975’ten beri yoğun çalışmaların sürdürüldüğünü ve birçok Orff-Schulwerk kurum-kuruluşlarının açıldığını, çeşitli kurs ve konferanslarının yapıldığını belirtmektedir. Çeşitli Orff organizasyonlarına katılanların çevrelerini de bir anlamda etkileyerek (bunlar öğretmen, ebeveyn, bakanlıklar vb.) bir farkındalık yarattıkları ve bunun sonucunda bakanlık düzeyinde birçok çalışmalara girişildiğini ifade etmektedir.

Christoph Maubach, Türkiye’de tüm alanlarda; okul öncesi eğitimden üniversiteye dek, uluslararası bir iletişimin oluşması ve zamanla geliştirilmesi gerektiği görüşünü ileri sürmektedir. Orff-Schulwerk ile ilgili kuruluşların yanında sempozyumların, yayın ve kitapların da önem taşıdığını belirtmektedir.

3.3.3. Katja O. Koçak İle Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Katja Ojala Koçak, Finlandiya'da müzik öğretmenliği ve piyano eğitimi almış, Salzburg'da Mozarteum Üniversitesi'nde müzik ve hareket eğitimini tamamlamıştır. 1998-2005 yılları arasında Türkiye'de "Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi" konusunda yetişkinler ve çocuklarla birçok çalışmalar yapmış olan Koçak, İstanbul'daki Orff merkezinin ilk müdürüdür.

Katja Koçak, çalgılarla veya bedenle yapılan dil, hareket ve müzik çalışmalarının Orff yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilen müzik eğitiminin önemli unsurlarından biri olduğunu belirtmektedir. Carl Orff'un kendisinin de bir müzisyen olduğunu ve arkadaşı Karl Maendler ile birlikte Orff anlayışı çerçevesinde yürütülen müzik dersleri için çalgılar geliştirdiğini vurgulamaktadır. Ona göre, bu çalgılar Orff-Schulwerk anlayışıyla yapılan müzik eğitiminin önemli parçalarından biridir. Ancak çalgıların olmayışı veya kısmen bulunması, elementer müzik ve dans eğitiminden vazgeçilmesi anlamına gelmemektedir. Eğer çalgılar bulunmuyorsa atık malzemelerden yapılabileceğini ve bedenle de müzikler yaratılabileceğini vurgulamaktadır. Her eğitimcinin kendine özgü bir stil benimsediğini, bazılarının çalgılar olmaksızın Orff anlayışı çerçevesinde çok yaratıcı ve kaliteli bir müzik eğitimi verdiklerini belirtmektedir. Çocuk için birlikte çalmanın ve kendini değişik yollarla ifade etmenin önemi büyüktür. Çalgılar, deneme-keşfetme- öğrenme için çocuğu motive etmektedir ve birçok çocuk için çok kuvvetli bir motivasyon faktörü olmaktadır. Çalgılar sayesinde insan kelimelerin yetersiz kaldığı durumlarda kendini ifade etmenin yollarını bulmaktadır. Örneğin otistik çocukların müzik ile terapisinde Orff-Schulwerk başarılı bir şekilde kullanılmaktadır.

Günümüzde "Orff çalgıları" terimiyle belirli bir elementer karaktere sahip olan çalgılar kastedilmektedir Katja Koçak'a göre. Elementer kelimesi; tınının yere-vücuda yakın olması, çalgıyı çalanın bilgisi olsun veya olmasın sesleri kolayca yaratabilmesi anlamını taşımaktadır ona göre. Orff çalgılarıyla yada diğer bir deyimle "elementer çalgılarla" tüm insanlar birlikte veya tek başına müzik yapabilir teknik ön bilgi, bedensel-ruhsal-psikolojik-kültürel ön koşul olmaksızın.

Çok çeşitli Orff çalgıları bulunmaktadır Katja hanım göre ve dünyanın birçok yerinde bulunan çalgılarla elementer müzik yapılabilir. Bu nedenle de onlar elementer birer çalgı konumundadırlar.

Katja hanım, “Orff-Instrumentarium” şeklinde adlandırılan Orff çalgıların, Carl Orff ve Keetman’ın yazmış oldukları beş ciltlik “Çocuklar için Müzik” eserinde de belirtildiği gibi şu çalgılardan oluştuğunu vurgulamaktadır.: Glockenspiel-metalofon-ksilofon (soprano, alto, tenor, bas), viyola ve diğer yaylı çalgılar (elementer çalımıyla temel eşlik ses olarak), blok-flüt (soprano, alto, tenor, bas), vurmali çalgılar (ör. Kastanyet, def, marakas çelik üçgen, davul ve çeşitleri vb.). Orff çalgılarının zaman geçtikçe daha çok çeşitlendiğini belirtmektedir Katja Koçak.

Orff-Schulwerk’in bir yöntem olup olmadığı sorusuna Katja hanım şu şekilde cevap vermektedir: Orff-Schulwerk metot olmayan bir çalışmadır. Yayınlandığı biçimiyle Musik für Kinder (Çocuklar için Müzik) kitabı derste okutulmaya hiç uygun değildir. Metodik olarak kurulabilen pedagojik süreçlerin oluşturulması için Orff-Schulwerk eğitimcilerle sayısız olanaklar sunar. Bu nedenle “yöntem” sözünün Orff ve Keetmann’ın pedagojik çalışmaları için kullanılamayacağı söylenebilir. Çocukları müzik yapmaya, dans etmeye ve doğaçlamaya yöneltebilmek için “bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, bir plana göre izlenen yol” anlamında, her eğitimci, derste belli amaçlara ulaşmak için birçok yollar (yöntemler) bulabilecek veya geliştirebilecektir. Kısaca ifade edilirse; Schulwerk bir metot (yöntem) değildir. Buna karşın içerdiği modellere dayanarak eğitmenin kendi ders sürecini geliştirmesini ister.

Katja hanım, Orff-Schulwerk’in okullara ve öğretim programlarına girmesi konusunun tüm kademelerdeki eğitimcilerin bu konuyla ilgilenmeleri, profesyonelleşmeleri ve daha ileri seviyeye getirmelerine, yaygınlaştırmalarına bağlı olduğunu belirtmektedir. Üniversitelerde bu alanla ilgilenen öğretim elemanları sayesinde Orff anlayışıyla yetişmiş daha çok öğretmen oluşacaktır. Bu durumda ileride atanacakları okullarda bu yaklaşımın yerleşmesini ve öğretim programlarına geçmesini sağlayacaklardır. Katja hanım’a göre, Türkiye’de Orff-Schulwerk ile ilgilenen öğretim elemanlarının ve üniversite öğrencilerinin sayısı gittikçe artmaktadır.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar özetlenerek ortaya konulmuş ve birtakım öneriler geliştirilmiştir.

İlköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin çoğunu erkekler, anaokullarında ise kadınlar oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitimde müzik dersini yürüten öğretmenlerin büyük bir kesimini yine kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Konuya öğretmenler açısından bakıldığında, kadın öğretmenlerin okul öncesi eğitim kurumlarında çalışmaya daha büyük bir ilgi gösterdiklerini, erkeklerin ise hem yönetici hem de öğretmen olarak bu kurumlarda çalışmayı tercih etmedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yöneticiler ve ilköğretimde görev yapan kadın öğretmenlerin çoğunluğu, genellikle 20 yıl ve üstü hizmet süresine sahip deneyimli bir kesimi oluşturmaktadır. Erkekler ise 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 16-20 yıl hizmet sürelerinde eşit bir dağılım göstermektedirler. Anaokullarını ise çoğunluğu 1-5 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler oluşturmaktadır. Buradan, ilköğretimin ana sınıflarında görev yapan öğretmenlerin, anaokullarındakilere göre belirli bir mesleki birikime sahip oldukları sonucuna varılmaktadır.

İlköğretim ve anaokulu yöneticilerinin büyük bir kesimi yüksek öğretim kurumlarından mezundur. Resmi kurumlarda çalışmakta olan öğretmenlerin büyük bir kesimi de yüksek öğrenime sahiptir. Buna karşın, özel okullarda görevli öğretmenlerin çoğu lise mezunudur. Resmi okul öncesi eğitim kurumlarında müzik dersini yürüten öğretmenlerin sadece %4'ü Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalından mezundur. Özel okullarda bu oran %36,7'dir. Buradan, okul öncesi eğitimde müzik derslerini genellikle müzik branşına sahip olmayan öğretmenlerin yürüttüğü sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yöneticilerin büyük bir oranı (%90-%95,8) hizmet içi eğitim programlarına katılmışlar ve bu programlardan büyük ölçüde yararlandıklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle hizmet içi eğitim programları eğitimcilere çok büyük katkılar sağlaması bakımından önem taşımaktadır.

Öğretmenlerin müzik eğitimi ile ilgili kurs-seminer ve hizmet içi eğitim programlarına katılım oranı, resmi ilköğretim okulları ve anaokullarında çok düşüktür (%15,5-%22,6), buna karşın özel okullarda bu oran daha yüksektir. Orff-Schulwerk'e yönelik kurs ve seminerlere, en çok özel okullardaki öğretmenler katılmışlardır. MEB'nin hizmet içi eğitim kurslarına katılım oranının resmi ilköğretim okullarında daha çok olduğu görülmektedir.

Resmi anaokullarında görev yapan öğretmenlerin büyük bir kesimi ve özel ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin %87,5'lik bir çoğunluğu, kendilerini geliştirebilecek imkanlara sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak özel anaokullarındaki öğretmenlerin çoğunluğunun "Kısmen" şeklinde görüş bildirmeleri anlamlı bir sonuç olarak görülmektedir.

Resmi ilköğretim okullarında müzik öğretmenin varlığına ilişkin, yöneticiler %81,8 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu durum, resmi ilköğretim okullarının çoğunda müzik öğretmenin bulunduğunu göstermektedir. Özel ilköğretim okullarının tamamında ve özel anaokullarının yarıdan fazlasında müzik öğretmeni mevcut iken, resmi anaokullarının çoğunda müzik öğretmeni bulunmamaktadır.

Okulunda müzik öğretmeni bulunmayan resmi ilköğretim yöneticileri, müzik öğretmeni ihtiyaçlarını diğer branş öğretmeni veya farklı okullardan görevlendirilen müzik öğretmeni ile karşılamaktadırlar. Resmi anaokullarındaki yöneticiler, ana sınıfı öğretmeniyle müzik derslerini yürütürken, özel anaokullarındaki yöneticiler ücretli müzik öğretmeni çalıştırmaktadırlar.

Resmi ilköğretim okullarının ana sınıflarında müzik öğretmeni derslere girmemektedir, buna karşın özel ilköğretim okullarında müzik öğretmeni müzik derslerini yürütmektedir. Resmi anaokullarında müzik dersleri %51,1 oranında müzik öğretmenleri tarafından işlenmektedir, özel anaokullarında bu oran %81,8 oranındadır.

İlköğretim yöneticileri, müzik öğretmenlerinin ana sınıflarında okutulan müzik derslerine girmemelerini, “yönetmelik gereği” ve “okul öncesine branş öğretmenin atanmaması” gibi nedenlere bağlamaktadırlar. Bu durum, okul öncesi eğitimde branşlaşmanın henüz oluşmadığını göstermektedir.

Özel ilköğretim okullarının tamamında müzik dersi için özel bir ortam bulunmaktadır, buna karşın resmi ilköğretim okulları ve anaokullarında çoğunlukla müzik dersi için özel ortamların bulunmadığı, özel anaokullarında ise kısmen bulunduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Resmi okul yöneticileri, okullarında müzik derslerinin yapıldığı ortamı yeterli görmemektedirler. Özel okullardaki yöneticiler ise ortamın tamamen veya büyük ölçüde yeterli olduğu görüşündedirler. Oysa özel anaokullarında görev yapan öğretmenlerin çoğunluğu, müzik derslerinin yapıldığı ortamın kısmen yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Buradan, özel anaokullarındaki öğretmenlerin yöneticileriyle aynı görüşü paylaşmadıkları ortaya çıkmaktadır.

Okullardaki müzik eğitime ilişkin uygulamalar, resmi okul yöneticileri tarafından kısmen yeterli görülürken, özel okul yöneticileri tarafından büyük ölçüde yeterli görülmektedir. Öğretmenler ise eğitimleri sırasında aldıkları okul müzik eğitime ilişkin uygulamaları yeterli bulmamaktadırlar. Sadece resmi anaokullardaki öğretmenlerin %35,8’lik çoğunluğu bu yöndeki eğitimlerinin “Büyük Ölçüde” yeterli olduğu, onu izleyen yakın oranların (%26,4-%24,5) yeterli olmadığı görüşünü taşımaktadır.

Öğretmenlerin derste en çok kullandıkları çalışma örnekleri; şarkı öğretimi, ritim duygusunu geliştirmeye yönelik alıştırmalar, müzikli çocuk oyunları, müzik dinleme ve oyun-dans çalışmalarıdır. Bu çalışma örneklerine göre, öğretmenlerin doğaçlama, bedenine vurarak ses çıkarma şeklindeki yaratıcı çalışmaları daha az uygulamaları, etkinliklerin gerçekleştirilmesine ilişkin bilgi eksiklikleri ile doğru orantılıdır. Tablo 3.5.1 ve Tablo 3.5.2’de okul öncesi müzik derslerinin Orff çalgıları kapsamında uygulanmasında hangi etkinliklere ne ölçüde yer verildiği saptanmaya çalışılmıştır. Buradan hareketle, hem resmi hem de özel okullarda etkinliklerin yeterli düzeyde uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Tabloda belirtilen etkinlikler, Orff-Schulwerk ve Orff çalgıları konusunda belirli bir bilgi birikimi gerektirdiği ve uygulama aşamasında daha çok zamana ihtiyaç duyulduğu için öğretmenler tarafından tercih edilmemektedir.

Resmi okul yöneticilerinin büyük bir bölümü Orff-Schulwerk yaklaşımını hiç tanımazken, özel okul yöneticileri çoğunlukla bu yöntem hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Resmi ilköğretim okulu öğretmenleri (%70,4) ile anaokulu öğretmenlerinin büyük bir kesimi (%62,3), Orff-Schulwerk yaklaşımını tanımamaktadır. Özel ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin tamamı ise bu yöntem hakkında bilgi sahibidir ve derslerinde bu yöntemden yararlanmaktadır. Bu okullardaki öğretmenlerin çoğunlukla müzik branşına sahip olduğu düşünülürse sonuç doğal karşılanmaktadır. Ancak müzik öğretmenleri yönetime ilişkin bilgi düzeylerinin kısmen ve çok az yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Yöneticilerin verdikleri cevaplardan hareketle özel ilköğretim ve anaokullarında Orff çalgıları bulunmaktadır. Ancak gözlemler sonucunda Orff çalgılarından genellikle ritim çalgılarının (ezgisiz vurmali) bulunduğu, diğer ezgili vurmali çalgılar olan metalofon, ksilofon ve glockenspiellerin daha az sayıda olduğu tespit edilmiştir.

Resmi ilköğretim okullarında yöneticilerin %60,6'sı Orff çalgılarının okullarında bulunmadığını ifade etmiştir.

Öğretmenlerin çoğunluğu derslerinde Orff çalgılarını kullanmaktadır. Ancak metalofon, ksilofon ve glockenspiel gibi çalgılar daha az kullanılmaktadır. Bunun yerine marakas, çelik üçgen, parmak zil, simbal, kastanyet, tahta bloklar vb. çalgılar tercih edilmektedir. Ayrıca beden vurmali (body percussion) olarak elleri birbirine vurma, parmak şıklatma, ayakları yere vurma biçimindeki çalışmalara yer verilmektedir. Orff çalgılarının sınıf ortamında atık malzemelerden yapılabileceğini düşünen öğretmenler çoğunluktadır. Resmi ilköğretim okullarında özel okullara göre atık malzemedeki çalgı uygulamalarına daha çok ağırlık verilmektedir.

Resmi okullardaki öğretmenlerin çoğunluğu, Orff çalgıları ve uygulamaları konusunda bilgilerinin hiç yeterli olmadığını düşünmektedir.

Özel anaokullarında ise kısmen düşünenler çoğunluktadır. Buna karşın özel ilköğretimde olumlu olumsuz tüm cevaplarda yaklaşık eşit bir dağılım göze çarpmaktadır.

Anaokulu yöneticilerinin büyük bir kesimi Orff çalgılarının sağlanmasında öğretmenlerine yardımcı olduklarını belirtmektedir. Özel ilköğretim okulları yöneticilerinin hepsi bu konuda yardımcı oldukları şeklinde görüş belirtirken, resmi ilköğretim yöneticilerinin %54,5'i yardımcı olmakta, %45,5'i ise yardımcı olmamaktadır. Yardımcı olmayan kesimin oranının yarıya yakın olması düşündürücüdür. Ancak resmi okullarının maddi imkanlarının sınırlı olması bu sonucu ortaya çıkarmaktadır.

Anaokulları ve özel ilköğretim okullarındaki öğretmenler, çalıştıkları kurumun Orff çalgılarını sağlama konusunda kendilerine yardımcı olduğunu belirtirken, resmi ilköğretimdeki öğretmenler ise kısmen yardım gördüklerini ifade etmişlerdir. Buradan, yöneticilerle öğretmenlerin verdikleri cevapların birbiriyle uyumlu olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yöneticilerin çoğunluğu Orff çalgılarının müzik etkinliklerinde kullanılması gerektiğine inanmaktadır. Çalgıların sağlanmasında özellikle resmi ilköğretim okullarında bu kadar yüksek bir oran görülmemektedir.

Yöneticilerle öğretmenlerin büyük bir kesimi, Orff çalgılarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığını düşünmektedir.

Genel olarak yöneticiler ile öğretmenlerin büyük bir bölümü, okul öncesi eğitim ortamlarında dans ve hareket çalışmalarının; bireysel ifade, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak gerekliliğine inanmaktadır. Her iki kesimin bu konuda aynı görüşü paylaşmaları eğitimin niteliği açısından sevindirici bir durum olarak görülmektedir.

Yöneticilerin büyük çoğunluğu, okul öncesi öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda ana sınıfı ve müzik öğretmenlerini desteklemektedir. Özel anaokulları ile resmi ilköğretim okullarındaki öğretmenler ise öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda çalıştıkları kurumların kendilerini kısmen desteklediklerini, özel ilköğretim ve resmi anaokulları ise büyük ölçüde destek gördüklerini belirtmişlerdir.

Resmi okul yöneticilerin, okuldaki yaratıcı ortamı geliştirme kapsamında yaptıkları çalışmalar arasında en çok müzik etkinlikleri için gerekli ortamı sağladıkları, buna karşın özel okul yöneticilerinin %94,1’lik oranının daha çok okula gerekli araç-gereç ve çalgıların okula alınmasını sağladıkları görülmektedir. Sadece özel okullarda %23,5’lik dilime denk gelen 4 yönetici Orff-Schulwerk seminerleri düzenlemişlerdir.

Prof. Dr. Ulrike Jungmair, Christoph Maubach ve Katja Koçak ile yapılan görüşmeler sonucunda, her üçünün de Orff çalgılarının çocukların müzik eğitimlerinde önemli ve gerekli olduğu görüşünde birleştikleri ortaya çıkmaktadır. Onlara göre, Orff çalgıları çocukların kendi müziklerini kolayca besteleyebilmelerine olanak sağladığı, el-kol-kas-göz koordinasyonunu geliştirdiği ve çocukta müzik yapma isteği uyandırdığı için önemlidir.

Jungmair, Alman ve Avusturya’daki literatürlerde “Orff çalgılar” yerine daha çok “vurmalı çalgılar” ve ksilofon, metalofon vb. terimlerin kullanıldığını belirtmektedir. Buna karşın Maubach, Avustralya’da Orff çalgılar ifadesiyle birlikte “akort edilebilen ve edilemeyen vurmalı çalgılar”, “perdeli ve perdesiz vurmalı çalgılar” ve “ezgili-ezgisiz vurmalı çalgılar” şeklinde bir terminolojinin kullanıldığını belirtmektedir. Jungmair ve Maubach, Orff-Schulwerk’in bir yöntem olmadığı görüşüne katılmadıkları, basitten karmaşığa doğru yine de bir yöntemin varlığından bahsetmenin mümkün olabileceği görüşünü taşımaktadırlar. Buna karşın Katja Koçak, “yöntem” kelimesinin doğru olmadığını, Schulwerk’in içerdiği modellere dayanarak eğitmenin kendi ders sürecini geliştirmesini istediğini belirtmektedir. Orff-Schulwerk kavramının diğer dillere çevrilemediğini, bu nedenle orijinal ismiyle kullanılması gerektiğini, bununla birlikte “yaklaşım” veya “anlayış” gibi ifadelerin eğitmenin Schulwerk ile ilişkisini, ders içeriği ile ilişkili olarak kullanılabileceğini belirtmektedir.

Maubach ise Avustralya’da daha çok “Orff Yaklaşımı”, “Orff-Schulwerk Yaklaşımı” gibi ifadelerin kullanıldığına dikkati çekmektedir.

Her üçü, Türkiye’de daha yaratıcı bir müzik eğitimi için birtakım değişikliklerin yapılabileceğini, Orff-Schulwerk’in müzik eğitiminin odak noktasına yerleştirilmesi gerektiğini belirtmektedirler.

Araştırma sonuçlarına göre öneriler geliştirilmiş ve aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

1. Ana sınıfı öğretmenleri ile müzik öğretmenlerine ilişkin müzik eğitimi ve öğretimi ile ilgili hizmet içi eğitim kurs ve seminerleri yaygınlaştırılmalıdır.
2. Özellikle Orff pedagojisinin önemi konusunda öğretmenler ve yöneticiler bilgilendirilmelidir.
3. Öğretmenlere kendilerini geliştirebilecekleri ve çalışmalarını rahatça ortaya koyabilecekleri imkan ve ortamlar sunulmalıdır. Bu konuda yöneticilere büyük görevler düşmektedir.
4. Okul öncesi eğitim kurumlarına müzik öğretmenleri atanarak, müzik derslerinin kendi branş öğretmenleri tarafından verilmesi sağlanmalıdır.
5. Eğitim Fakültelerinin müzik ana bilim dallarının bünyesinde, okul öncesi müzik öğretmenliği adı altında bilim dallarının açılması sağlanmalıdır.
6. MEB’ı gerekli yasal düzenlemeleri yaparak, anaokulları ve ana sınıflarında branşlaşmanın yolunu açmalıdır.
7. Okullarda müzik eğitime ilişkin görsel ve işitsel araç-gereçler daha çok temin edilmeli, özellikle Orff çalgılarının her anaokulunda ve ana sınıfında bulunmasına çaba gösterilmelidir. Yöneticiler bu konuya daha duyarlı yaklaşarak öğretmenlerine destek vermelidir.
8. Müzik derslerinin yapıldığı ortamlar iyi donanımlı ve hareket özüne uygun hale getirilmelidir.
9. Okul öncesi eğitimde müzik ders saatleri ihtiyaçlar doğrultusunda daha çok artırılmalı, ayrıca müzik eğitimi ile birlikte hareket eğitimine de ağırlık verilmelidir.

10. Orff-Schulwerk, yüksek öğretimin öğretmen yetiştiren kurumların programlarında yer almalı, gerekli olan dersler konulmalıdır. Öğretim elemanlarının hem yurt içi hem de yurt dışı olmak üzere bu alanda eğitim almaları ve kendilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.
11. Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının, Avusturya'nın Salzburg şehrinde bulunan Orff Enstitüsü ile işbirliği sağlanmalı, bilimsel araştırma ve çalışmalar desteklenmelidir. Yurt dışından öğretim üyeleri getirilerek üniversitelerin bünyesinde dersler vermeleri sağlanmalıdır.
12. İstanbul'daki Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi ve buna benzer kurumlarla iletişim kurulmalı ve Orff-Schulwerk sempozyumları, seminerleri, workshop ve konser gibi etkinliklerle tüm ülkede yaygınlaştırılma çabaları hızlandırılmalıdır.
13. Ayrıca belirtilen kurumlarda verilen seminerler daha yüksek düzeye getirilerek "seviye kurslarına" dönüştürülmeli, bu alanda lisanslı uzman kişilerin yetiştirilmesine gereken hassasiyet gösterilmelidir.
14. Yurt içinde Orff çalgılarının daha yeterli sayıda üretimi sağlanmalı, bu konuda ilgili kişiler maddi teşviklerle desteklenmelidir.
15. Üniversitelerin çalgı yapım atölyelerinde Orff çalgılarının yapımı konusunda dersler verilmelidir.
16. Başta üniversiteler olmak üzere, Türkiye çapında tüm okullarda atık malzemelerden Orff çalgıları yapımı uygulamaları desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- Açıköz, Kamile Ün, Etkili Öğrenme ve Öğretme, Kanyılmaz matbaası, 1. Baskı, İzmir1996.
- Amrhein, Franz, “Müzik ve Dans Eğitiminin Sosyal Yönleri”, INFO Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Dergisi, İstanbul 2002, s.7
- Aral, Neriman, Kandır, A., Okul Öncesi Eğitim ve Ana Sınıfı Programları Öğretmen Rehber Kitabı, Ya-Pa Yayınları, Turan Ofset İstanbul 2000.
- Bastian, Hans Günther, Musik(erziehung) und Ihre Wirkung, Verlag Schott Musik International, Mainz 2000.
- Başal, Handan Asude, Okul Öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri, Morpa Yayınları, İstanbul 2005, s.14
- Bilen, Sermin, “Öğretmen Yetiştirmede Orff Öğretisi”, Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, İstanbul 2003.
- Boyle, J. David., Radocy, Rudolf E., Measurement and Evaluation of Musical Experiences, Schirmer Books, New York 1987.
- Bozkaya, İsmail, Okul Ortamında Müzik, F.Özsan Matbaacılık, Bursa 2001.
- Erol, İsmail Lütfü, Batı Klasik Müziği, Açı Yayıncılık Ankara 1991.
- Ertürk, Selahattin, Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan A.Ş., Ankara 1998.
- İlkokul Programı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1948.
- İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi, Ankara 1995.
- Jungmair, Ulrike, “Orff- Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler”, Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, basım: Orff Schulwerk Eğitimi ve Danışmanlık Merkezi, İstanbul 2003.

- Keller, Wilhelm, Music Education In The Modern World (materials of the Ninth Conference of the International Society for Music Education). "The Orff Schulwerk and Its International Significance", Moskova 1974. Çev. Serhat Durmaz Orff Okul Çalışmaları ve Uluslararası Önemi, Orkestra Aylık Müzik Dergisi, İstanbul 1992. sayı:224, s.44-49
- Morgül, Mahiye, "Müzik Eğitiminde Güdülemenin Önemi", Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Yıl: 4, Sayı.41, Temmuz 2003.
<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/sayi41/morgul.htm>
- Müzik Ansiklopedisi, Başkent yayınevi, Sanem matbaası, 4. Cilt, Ankara 1985.
- Müzik Dersi Öğretim Programı, Mayıs 2005. <http://orgm.meb.gov.tr>
- Orff, Carl, "Okul Öğretisi – Geçmişi ve Geleceği", Orff Okul Öğretisi Metinler- 1, Carl Orff Vakfı, Münih Almanya 1996, s.4-5
- Regner, Hermann, "Uyarlama ve Uygulama Sorunu Üzerine Düşünceler", Sınanmış Gelenek ve Yeni Görevler, Salzburg Sempozyumu, Orff Okul Öğretisi Metinler, Avusturya 1980.
- Sachs, Curt, Kısa Dünya Musikisi Tarihi, Devlet Konservatuvarı Yayınları Serisi, Milli Eğitim Basımevi, Çeviren: İlhan Usmanbaş, İstanbul 1965.
- San, İnci, Sanatsal Yaratma, Çocukta Yaratıcılık, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1979, s.3 - Hüseyin ÖZTEKE, Ortaöğretimde Sanat Eğitimi ile Tarihi Çevre Bilincinin Geliştirilmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, U.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa 2004), s.7'deki alıntı.
- Saydam, Akif, Dünyaca Ünlü Müzisyenler de Çocuktu I, Doğu Matbaacılık Ankara 1985.
- Shamrock, Mary, "Orff-Schulwerk An Integrated Foundation", Music Educators Journal, Vol. 83, Issue 6, p41, 2-4p, 2bw, Mayıs 1997.

- Sönmez, Veysel, Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Personel Geliştirme Merkezi, Yayın No: 12, Ankara 1994.
- Sungurtekin, Mete, K.K.T.C.'de Müzik Eğitimi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2003.
- Sungurtekin, Şehnaz, “Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi Kapsamında Ana ve İlköğretim Okullarında Müzik Yoluyla Çevre Eğitimi”, U.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt:14, sayı.1, Bursa 2001.
- Şendurur, Yılmaz., Barış, Dolunay., “Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı” G.Ü. Eğitim Fak. Dergisi, Cilt 22, Sayı 1, Ankara 2002.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı, Ya-Pa yayınları, İstanbul 1981.
- Uçan, Ali, İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Kurtuluş Matbaası, Ankara 1994.
- Uçan, Ali, Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi yayınları, Adalet Matbaası, 2. Basım, Ankara 1997.
- Uçan, Ali, “Türkiye’de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisi’nin Tanımı-Uygulanımı-Uyarlanması ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu”, Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Uluslararası Sempozyumu, Orff-Schulwerk ve Danışmanlık Merkezi Yayınları, İstanbul 2003.
- Variş, Fatma, Eğitimde Program Geliştirme-Teori ve Teknikler, Alkım Kitap Yayıncılık, 5. baskı, Ankara 1994.

E K L E R

- 1. Anket Uygulama İzin Belgesi**
- 2. Yöneticilere Yönelik Anket Soruları**
- 3. Öğretmenlere Yönelik Anket Soruları**
- 4. Carl Orff Biografisi**
- 5. Röportaj I: Prof.Dr. Ulrike Jungmair**
- 6. Röportaj II: Christoph Maubach**
- 7. Röportaj III: Katja O. Koçak**
- 8. Okullardaki Orff Uygulamalarının Resimleri**
- 9. Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları Resimleri**

İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞI'NA

Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisiyim. İlköğretim Anabilim Dalında yürütmekte olduğum “Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri ve Bursa'daki Okul Öncesi Eğitimi Kurumlarındaki Uygulamaların Değerlendirilmesi” konulu tez çalışmam için ilişik listede adı verilen Bursa'daki resmi ve özel okul öncesi eğitimi kurumlarındaki yönetici ile anasınıfı müzik öğretmenlerine anket uygulamak istiyorum.

Anket örneği ilişikte sunulmuştur. Anket uygulama izni için gereğinin bilgilerinize arz ederim. 08.04 2004

Şehnaz SUNGURTEKİN
Araştırmacı

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ KURUMLARINDA VERİLEN MÜZİK
DERSLERİNE YÖNELİK YÖNETİCİ TUTUMLARINI BELİRLEME
ANKETİ**

(Form A)

Değerli Yönetici ;

Bu anket “ Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri ve Okul Öncesi Eğitimi Kurumlarındaki Uygulamaların Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans tezi için gerekli olan verilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşmasında, anketin içerdiği soruların içtenlikle ve eksiksiz olarak cevaplandırılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle tüm soruları lütfen cevaplayınız, boş bırakmayınız. Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlar için kullanılacak, kişisel bilgiler gizli tutulacaktır.

İlgi ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Öğr. Gör. Şehnaz SUNGURTEKİN

Araştırmacı

İletişim Adresi :

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü
Görükle / Bursa

Tel : 442 92 04 / 129

ANKET

Açıklama : Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere ait 10 soru ; ikinci bölümde ise 19 soru bulunmaktadır. Size uygun gelen seçeneğin karşısındaki kutucuğa (×) işareti koyunuz. Boş bırakılan yerlere lütfen görüşlerinizi yazınız.

A. Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz ?

( ) Kadın ( ) Erkek

2. Branşınız ? .....

3. Alanınızla ilgili bitirdiğiniz kurumu yazınız.....

4. En son bitirdiğiniz program aşağıdakilerden hangisidir ?

( ) Eğitim Enstitüsü
( ) Eğitim Enstitüsü + Lisans Tamamlama
( ) Lisans
( ) Yüksek Lisans
( ) Doktora
( ) Diğer (Belirtiniz).....

5. Meslekteki hizmet yılınızı işaretleyiniz.

( ) 1- 5 yıl
( ) 6- 10 yıl
( ) 11- 15 yıl
( ) 16- 20 yıl
( ) 20 ve üstü

6. Şu anda çalışmakta olduğunuz okul aşağıdakilerden hangisidir ?

( ) Resmi Okul ( ) Özel Okul

7. Okuldaki idari göreviniz nedir ?

( ) Müdür ( ) Müdür Vekili

8. Herhangi bir hizmet içi eğitim kursu ya da seminere katıldınız mı ?

( ) Evet ( ) Hayır

9. Cevabınız “Evet” ise hangi kurs ya da seminere katıldığınızı lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

10. Size göre hizmet içi eğitim kurs ya da seminerleri, meslek yaşamınıza ne ölçüde katkı sağlamaktadır?

- Tamamen
 Büyük Ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

B. Müzik Dersine Yönelik Görüşler

11. Okulunuzda müzik öğretmeni var mı ?

- Evet Hayır

12. Cevabınız “ Hayır ” ise müzik öğretmeni ihtiyacınızı karşılayabilmek için neler yapıyorsunuz ?

- Ücretli müzik öğretmeni çalıştırıyorum.
 Başka branş öğretmeni ile müzik dersini yürütmeye çalışıyorum.
 DiğerBelirtiniz).....

13. Okulunuzun müzik öğretmeni okul öncesi sınıflarında müzik dersine giriyor mu ?

- Evet Hayır

14. Cevabınız “ Hayır” ise okul öncesi müzik derslerini kim yürütmektedir ? (Belirtiniz)

.....
.....

15. Okul öncesi müzik derslerine müzik öğretmenin girmemesinin nedenleri nelerdir?
(Belirtiniz)

.....
.....

16. Okulunuzda müzik dersinin yapıldığı özel bir ortam var mı ?

- Evet Hayır

17. Size göre müzik dersinin yapıldığı ortam ne derece yeterlidir ?

- Tamamen
- Büyük Ölçüde
- Kısmen
- Çok Az
- Hiç

18. Okulunuzda, müzik eğitime yönelik uygulamalar size göre ne ölçüde yeterlidir ?

- Tamamen
- Büyük Ölçüde
- Kısmen
- Çok Az
- Hiç

19. Müzik eğitiminde Orff – Schulwerk yaklaşımı konusunda bilgi düzeyiniz nedir ?

- Tamamen
- Büyük Ölçüde
- Kısmen
- Çok Az
- Hiç

20. Orff çalgılarının (davul, def, zil, tahta blok, marakas, ksilofon, metalofon vb.) okul müzik ortamında kullanılması gerektiğine inanıyor musunuz ?

- Evet
- Kısmen
- Hayır

21. Size göre Orff çalgıları, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine ne ölçüde katkı sağlamaktadır ?

- Tamamen
- Büyük Ölçüde
- Kısmen
- Çok Az
- Hiç

22. Okulunuzda Orff çalgıları var mı ?

- Evet
- Hayır

23. Okuluza Orff çalgılarını sağlama konusunda anasınıfı ve müzik öğretmenlerine yardımcı oluyor musunuz ?

- Evet
- Hayır

24. Cevabınız “Evet” ise yapılanları kısaca belirtiniz.

.....
.....
.....

25. Müzik eğitimi-öğretimi ile ilgili kurs ve seminerleri ne ölçüde gerekli görüyorsunuz ?

- Tamamen
 Büyük Ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

26. Okulunuzda okul öncesi öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda anasınıfı öğretmenleri ile müzik öğretmenlerini ne ölçüde destekliyorsunuz ?

- Tamamen
 Büyük Ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

27. Öğretmenlerinizi destekliyorsanız, yaptığınız çalışmalar nelerdir ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Okulda müzik eğitimi ile ilgili kurs ve seminerler düzenliyorum.
 Okulda Orff- Schulwerk seminerlerin düzenlenmesi için çaba gösteriyorum.
 Öğretmenlerin drama kurslarına katılmalarını sağlıyorum.
 Gerekli araç- gereç ve çalgıların okula alınmasını sağlıyorum.
 Müzik etkinlikleri için gerekli ortamı sağlıyorum.
 Diğer(Belirtiniz).....

28. Cevabınız “Hiç” ise desteklememenizin nedenleri nelerdir ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Müfredat buna olanak vermiyor.
 Okulun kaynakları kısıtlıdır.
 Yaratıcılığın geliştirilebileceğine inanmıyorum.
 İdari görevlerimin yoğunluğu nedeni ile fırsat bulamıyorum.
 Diğer(Belirtiniz).....

29. Size göre müzik derslerinde dans ve hareket çalışmaları, bireysel ifade, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak okul öncesi eğitim ortamlarında ne ölçüde gereklidir ?

- Tamamen
 Büyük Ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ KURUMLARINDA MÜZİK DERSİNİ YÜRÜTEN
ÖĞRETMENLERE YÖNELİK ANKET**

(Form B)

Değerli Öğretmen ;

Bu anket “ Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri ve Okul Öncesi Eğitimi Kurumlarındaki Uygulamaların Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans tezi için gerekli olan verilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşmasında, anketin içerdiği soruların içtenlikle ve eksiksiz olarak cevaplandırılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle tüm soruları lütfen cevaplayınız, boş bırakmayınız. Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlar için kullanılacak, kişisel bilgiler gizli tutulacaktır.

İlgi ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Öğr. Gör. Şehnaz SUNGURTEKİN

Araştırmacı

İletişim Adresi :

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü
Görükle / Bursa

Tel : 442 92 04 / 129

A N K E T

Açıklama : Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere ait 11 soru ; ikinci bölümde 24 ve üçüncü bölümde ise 17 soru bulunmaktadır. Size uygun gelen seçeneğin karşısındaki kutucuğa (×) işareti koyunuz. Boş bırakılan yerlere lütfen görüşlerinizi yazınız.

A. Kişisel Bilgiler

1.Cinsiyetiniz?

- Kadın Erkek

2. Alanınızla ilgili bitirdiğiniz kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü
 Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi A.B.D.
 Eğitim Enstitüsü
 Eğitim Fakültesi G.S.E.Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.
 Türk Müziği Devlet Konservatuarı
 Devlet Konservatuarı
 Diğer (Belirtiniz).....

3. En son bitirdiğiniz program aşağıdakilerden hangisidir ?

- Lise
 Eğitim Enstitüsü
 Eğitim Enstitüsü + Lisans Tamamlama
 Lisans
 Yüksek Lisans
 Doktora
 Sanatta Yeterlik
 Diğer (Belirtiniz).....

4. Meslekteki hizmet yılınızı işaretleyiniz.

- 1 – 5 yıl
 6 – 10 yıl
 11 –15 yıl
 16 – 20 yıl
 20 ve üstü

5. Şu anda çalışmakta olduğunuz okul aşağıdakilerden hangisidir ?

- Resmi okul   Özel okul

6. Bir eğitimci olarak, mesleki açıdan kendinizi geliştirmeye yönelik imkanlara sahip misiniz ?

- Evet   Kısmen   Hayır

7.Cevabınız “Evet ya da Kısmen” ise kendinizi geliştirmeye yönelik hangi imkanlara sahipsiniz? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Yeni çıkan yayınları takip ediyorum.
 İnternette yeni bilgilere ulaşıyorum.
 Kurs- Seminer ve Hizmet içi eğitim çalışmalarına katılıyorum.
 Diğer (Belirtiniz).....

8. Müzik eğitimi- öğretimi ile ilgili kurs ve seminerleri ne ölçüde gerekli buluyorsunuz ?

- Tamamen
 Büyük Ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

9. Müzik eğitimi- öğretimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu ya da seminerine katıldınız mı ?

- Evet   Hayır

10. Cevabınız “Evet” ise hangi kurs ya da seminere / seminerlere katıldınız ?

- M.E.B.’in hizmet içi eğitim kurslarına
 Orff- Schulwerk seminerlerine
 Özel müzik merkezlerinin atölye çalışmalarına
 Çalıştığım okulun düzenlediği kurs ve seminerlere
 Diğer (Belirtiniz).....

11. Size göre hizmet içi eğitimi kurs ya da seminerler, meslek yaşamınıza ne ölçüde katkı sağlamaktadır?

- Tamamen
 Büyük Ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

B. Derse Yönelik Görüşler

12. Kaç yıldır okul öncesi eğitimi kurumlarında müzik dersi veriyorsunuz ?

- 1 yıldan beri
- 2 yıl
- 3- 5 yıl
- 6- 8 yıl
- 9- 11 yıl
- 12 yıl ve üstü

13. Haftada kaç saat müzik dersi veriyorsunuz?.....

14. Müzik dersi için ayrılmış özel bir ortam var mı?

- Evet
- Hayır

15. Müzik dersini yapmakta olduğunuz ortam ne derece yeterlidir?

- Tamamen
- Büyük Ölçüde
- Kısmen
- Çok Az
- Hiç

16. Derste öğrencilerinizin müziksel bilgi ve becerilerini geliştirebilmek için aşağıdaki çalışma örneklerinden hangilerini yapıyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- Şarkı öğrenme
- Ritim duygusunu geliştirme
- İşitsel algıyı geliştirme
- Müzik belleği geliştirme
- Müzikli çocuk oyunları
- Doğaçlama
- Ritim çalgısı çalma
- Müzik dinleme
- Müzikli dramatizasyon
- Oyun ve dans çalışmaları
- Bedenine vurarak ses çıkarma
- Atık malzemeden çalgı yapımı
- Diğer.....

17. Müzik dersinde aşağıdaki yöntemleri hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?
(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

	Her Zaman	Genellikle	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
a) Anlatım	( )	( )	( )	( )	( )
b) Soru-yanıt	( )	( )	( )	( )	( )
c) Grup çalışması	( )	( )	( )	( )	( )
d) Kulaktan şarkı öğrenme	( )	( )	( )	( )	( )
e) Orff- Schulwerk yöntemi	( )	( )	( )	( )	( )
f) Dalcroze yaklaşımı	( )	( )	( )	( )	( )
g) Kodaly yöntemi	( )	( )	( )	( )	( )
h) Gordon yaklaşımı	( )	( )	( )	( )	( )
i) Müzikli dramatisasyon	( )	( )	( )	( )	( )
j) Demonstrasyon	( )	( )	( )	( )	( )

19. Eğitiminiz sırasında aldığınız okul müzik eğitimine yönelik uygulamalar sizce ne ölçüde yeterliydi?

- ( ) Tamamen
( ) Büyük ölçüde
( ) Kısmen
( ) Çok Az
( ) Hiç

20. Müzik eğitiminde Orff - Schulwerk yaklaşımını tanıyor musunuz ?

- ( ) Evet ( ) Hayır

21. Orff- Schulwerk anlayışı ile ilk kez eğitiminizin hangi basamağında karşılaştınız ?

- ( ) Lise eğitimim sırasında
( ) Lisans eğitimim sırasında
( ) Yüksek Lisans eğitimim sırasında
( ) Orff – Schulwerk seminerleri sırasında
( ) Çalıştığım kurumda
( ) Hizmet içi eğitimim sırasında
( ) Hiçbir yerde
( ) Diğer (Belirtiniz).....

22. Müzik eğitiminde çağdaş yaklaşımlardan biri olan “ Orff- Schulwerk” hakkında bilgileriniz ne düzeydedir?

- Tamamen
 Büyük ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

23. Eğitiminiz sırasında aldığınız Orff- Schulwerk yaklaşımına ilişkin bilgileri ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?

- Tamamen
 Büyük ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

24. Eğitiminiz sırasında aldığınız Orff çalgılarına (vürmalı ezgisel-ezgisiz çalgılar) yönelik bilgiler ve uygulamalar, meslek yaşantınızda kullanılabilirliği açısından ne ölçüde yeterlidir?

- Tamamen
 Büyük ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

25. Derslerinizde Orff- Schulwerk’ten yararlanıyor musunuz ?

- Evet Kısmen Hayır

26. Cevabınız “Hayır” ise bu yönteme neden başvurmadığınızı belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

27. Orff- Schulwerk doğrultusunda işlenen müzik derslerinin, diğer derslere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz ?

- Tamamen
 Büyük ölçüde
 Kısmen
 Çok Az
 Hiç

28. Derslerinizde Orff çalgılarını (davul, marakas, parmak zil, tahta bloklar, ksilofon, metalofon vb.) kullanıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Bazen ( ) Hayır

(Cevabınız “Evet-Bazen” ise devam ediniz, cevabınız “Hayır” ise 30. soruya geçiniz.)

29. Hangi Orff çalgılarını kullanıyorsunuz?(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- ( ) Bedeni çalgı olarak kullanma (bedensel percussion, el-ayak vurma,parmak şıklatma vb..)
( ) Derili çalgıları (davul, bongo, konga, def)
( ) Çingiraklı çalgılar (marakas, içi boncuklu borular- yumurtalar- toplar)
( ) Metal çalgılar (çelik üçgen, parmak zili, büyük ziller, cymbal)
( ) Tahta çalgılar (tahta bloklar- sopalar, kastanyet, agogo, kaşıklar)
( ) Bagetli çalgılar (Ksilofon, Metalofon, Glockenspiel)

30. Orff çalgılarını kullanmıyorsanız, sizce bunun nedenleri nelerdir ? (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- ( ) Eğitimim yeterli değil.
( ) Müzik eğitiminde bu çalgıların yararlı olmadığını düşünüyorum.
( ) Okulumda bu çalgılar bulunmamaktadır.
( ) Ders saatlerinin yetersiz oluşu, buna olanak vermiyor.
( ) Diğer.....

31. Orff çalgıları, çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine ne ölçüde katkı sağlamaktadır?

- ( ) Tamamen
( ) Büyük Ölçüde
( ) Kısmen
( ) Çok Az
( ) Hiç

32. Orff çalgılarının sınıf içersinde atık malzemeler (kavanoz, pet şişe, yoğurt kabı vb.) kullanılarak yapılabileceğini düşünüyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

33. Cevabınız“Evet”ise atık malzemelerden çalgı yapımı uygulamalarını sınıf ortamında denediniz mi?

( ) Evet ( ) Hayır

34. Cevabınız “Evet”ise hangi çalgı /çalgıların yapımını sınıf ortamında denediniz?

.....
.....
.....

35. Size göre müzik derslerinde dans ve hareket çalışmaları, bireysel ifade, iletişim ve dikkati yoğunlaştırma aracı olarak okul öncesi eğitim ortamlarında ne ölçüde gereklidir?

- Tamamen
 Büyük lde
 Kısım
 Çok Az
 Hiç

36. Çalıştığınız kurum, ğrencilerinizin yaratıcılıklarını geliştirmeleri konusunda sizi ne ölçüde desteklemektedir?

- Tamamen
 Büyük lde
 Kısım
 Çok Az
 Hiç

37. Çalıştığınız kurum Orff algılarını sağlama konusunda size yardımcı oluyor mu ?

- Evet   Kısım   Hayır

38. Cevabınız “Evet - Kısım” ise yapılanları belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

39. Okul ncesi müzik eğitimi ile ilgili görüş ve önerileriniz varsa lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

C. Dersin Uygulanmasına İlişkin Görüşler

40. Müzik dersinin işlenişinde aşağıdaki seçenekleri hangi sıklıkla uyguluyorsunuz ?

Müzik dersine yönelik uygulamalar	Her zaman % 100	Genellikle % 75	Bazen % 50	Nadiren % 25	Hiçbir zaman % 0
• Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanmalarını konusunda rehberlik ederim.					
• Dersimi Orff çalgıları ile desteklerim.					
• Öğrencilerin Orff çalgılarıyla doğaçlama yapmalarına fırsat veririm.					
• Öğrencilerin Orff çalgılarını kullanarak farklı ritmik eşlikler yaratmalarını sağlarım.					
• Öğrencilere bir öykü anlatıp Orff çalgılarını kullanarak öyküyü dramatize etmelerini sağlarım.					
• Müzik etkinliklerinin çocuğun yaratıcılığını geliştirebilecek nitelikte olmasına dikkat ederim.					
• Öğrencilerin müzik etkinliklerinde ve grup çalışmalarında fiziki ortamı iyi kullanmaları için onlara rehberlik ederim.					
• Dinletiler sırasında öğrencilerin bedenlerini bir çalgı gibi kullanmaları için uygun ortam hazırlarım.					
• Öğrencilerin çeşitli materyallerle değişik tınılar elde etmeleri konusunda onlara rehberlik ederim.					

B İ Y O G R A F İ

Carl Orff 10 Temmuz 1895 yılında Münih'te doğdu. 20.yüzyılın başlarında piyano, org ve viyolonsel öğrenimine başlayan Orff 1914 yılına kadar Münih Müzik Akademisi'nde kompozisyon öğrenimi gördü. Buradaki ilk eserlerinde, ünlü bestecilerden C.Debussy, R.Strauss, A.Schönberg ve H.Pfitzner'den

etkilenmiştir. 1915-1917 yılları arasında Münih Oda Tiyatrosu orkestra yönetmenliği görevini yürüttü. Bu dönemlerde yeni tınılar keşfederek çok sayıda eserler vermeye başladı. 1921-1922 yılları arasında zamanın ünlü bestecisi Heinrich Keminsky'den üst düzeyde kompozisyon dersleri aldı. Daha sonraları Ortaçağ müziğiyle ilgilenen Orff'a, Orlando di Lasso, Heinrich Schütz ve Claudio Monteverdi gibi besteciler esin kaynağı oldu. J.S Bach ve ondan önceki dönemde yaşayan bestecilere yönelik yenileme çalışmaları ve çabaları Orff'un bu müzikleri kendi bestelerine yansıtmasına neden oldu.

1924'te Dorothee Günther ile birlikte Münih'te bir cimnastik, müzik ve dans okulu olan Güntherschule'yi kurdu. Carl Orff bu okul hakkında şöyle söyler:

“Burada, yeni bir ritmik eğitim kurmanın, hareket ve müzik eğitiminin karşılıklı etkileşimi ve tamamlayıcılığı yolundaki düşüncelerimi yaşama geçirme olanağını görüyordum.”

Bu söyleyiş, Orff'un müzik ve hareket eğitimini ayrılmaz bir bütün olarak düşündüğünü ve bu anlamda Güntherschule'nin önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak II.Dünya Savaşı'nda bu okul bombalanarak yok oldu. Daha sonraki yıllarda “Orff-Schülwerk (Çocuklar için Müzik) adlı beş ciltlik eseriyle çocukların müzik eğitimine yeni bir anlayış getirdi. Müzik eğitiminde ritim, hareket, müzik, dil ve oyun bir bütün olarak düşünülmekte, dersler Orff çalgıları olarak adlandırılan ezgili ve ezgisiz vurmali çalgılarla desteklenmekteydi.

Günümüzde Orff yöntemi olarak da adlandırılan bu eğitim hareketi dünyada birçok ülkede çocukların müzik eğitiminde kullanılmaktadır.

Besteciliğinin ilk yıllarında eserlerinde ritmin ağırlıkta olduğu yalın armoniyle yazılmış bir stil benimsedi. Bunu “Carmina Burana” adlı bir Bavyera manastırında bulunmuş olan VIII. yüzyıl şiiirleri üzerine kurulu eserinde görmek mümkündür.

Eserin ilk seslendirilişinden sonra Carl Orff önceki yıllarda yazmış olduğu eserlerini tümüyle reddetti ve daha çok müzikli tiyatro çalışmalarına yöneldi. Ritim ögesi güçlü olduğundan eserlerinde vurmali çalgılara büyük ölçüde yer verdi.

1950 yılında Münih Devlet Yüksek Müzik Okulu’nda kompozisyon alanında görevini sürdürerek birçok eserler verdi. 1982 yılında 87 yaşında Münih’te öldü.

Başlıca Yapıtları: Carmina Burana, Catulli Carmina, Der Mond (Ay), Die Kluge (Akıllı kız), Antigon, Prelüd (Orkestra için), Konçertino (Üflemeler ve çembalo için), birçok eşlikli ve eşiksiz koro yapıtı, “Sesler Konçertosu”, “Das Schulwerk: Musik für Kinder (Çocuklar için Müzik)” adlı 5 ciltlik eğitim kitabı ve birçok alıştıırma kitapları vardır.

Reportage an Prof.Dr.Ulrike JUNGMAIR

Liebe Frau Dr.Jungmair, ich möchte Ihnen ein paar Fragen stellen und es ist für mich sehr wichtig Ihre Meinungen dabei zu erhalten, denn es wird in meiner These wie sie heisst:”Die Wichtigkeit der Orff Instrumente in der Musikerziehung und die Bewertungen der Praxis an den Grundschulen in Bursa” erscheinen sollte. Ich danke für Ihre Aufmerksamkeit. Nun die Frage ist :

Frage 1) Wie wichtig sind die Instrumente (Orff Instrumente) die im Orff-Schulwerk verwendet werden, in der musikalischen Erziehung der Kinder?

Ich denke die Instrumente sind absolut Essential. Denn es geht darum dass der Mensch und auch das Kind seine eigene Musik findet. Die Instrumente sind in diesem Fall die verlängerte Ausdrucksorgane. Sie verlängern eigentlich Hand, wenn man so will die Extremitaeten, um dass was man im Inneren spührt mit der Hand, mit dem Körper zum ausdruck bringen kann und dass man dann einfach über dass Instrument zum Ausdruck bringen kann. Also da meint Orff; am Anfang war die Trommel ein einfaches Schlaginstrument wo der innere Puls, die inere Bewegung über die Hand dann zum Instrument, danach über das Instrument Musik wird.

Auf den Stabspielen, Xylophonen, Metalophonen und Glockenspiel, also diese einfachen Instrumente eine Stabreihe über einen Rezonanskasten, da verwendet Orff am Anfang halbtone freie Reihen. Diese pentatonische (halbtone freie) Reihen ist es dem Kind möglich ganz schnell die einfache Musik zu finden ohne irgendwelche technischen Barrieren. Und dass ist der Grund: Nicht zuerst die Technik, sondern zuerst ein Instrumentarium schaffen, über dass das Kind die eigene Musik, die eigene Melodie finden kann. Das ist einmalig. Nirgendwo ist es dem Kind möglich ohne Vorkenntnisse und so Voraussetzungslos zu musizieren. Die Gefahr ist natürlich; die Instrumente sind leicht zu spielen, dass man es auch missbrauchen kann.

Frage 2) In der türkischen Literatur werden die Instrumente als Orff-Instrumente bezeichnet. Wie ist es bei Ihnen?

In der Literatur taucht der Name “Orff Instrumente” wenig auf. Ich habe dass Gefühl dass man in der Deutschen Literatur eher vermeidet. Mann spricht von einfachen Instrumentarium, von Schlaginstrumenten schon von Xylophon usw. Aber man möchte nicht unbedingt dieses Instrumentarium mit dem Namen in Verbindung bringen. Vor allem in Curricular, Lehrplaenen.

Frage 3) Warum vermeidet man den Namen "Orff" zu verwenden für die Instrumente? Manche Meinungen darüber ist; daß man nur das Xylophon, Metalophon und Glockenspiel als Orff Instrumente bezeichnen darf ! Was ist Ihre Meinung dazu?

Das ist eine sehr schwierige Frage. Die Benennung "Orff Instrumente" ist auch etwas problematisch. Es gibt Trommeln, Triangeln, Schellen usw. Das sind nicht weder Instrumente die Orff erfunden hat, noch für die er verantwortlich ist. Er hat nur diese Instrumente in seinem Unterricht benützt. Orff Instrumente; wenn man es ganz eng sehen würde dann dürfte man eigentlich nur die kleinen Xylophone mit der Stabreihe aus Holz und dem Resonanzkasten darunter, das sind wirklich Instrumente die er entwickelt hat. Dafür ist er verantwortlich. Es gab natürlich Vorbilder, Vorbilder die aus Afrika kommen. Xylophon, Metalophon, Glockenspiel; diese Instrumente dürfte man als Orff Instrumente benennen. Der Scheu der Deutschen den Namen Orff zu verwenden hat politische Gründe. Orff hat in einer Zeit, 1924 seine Schule gegründet und die Schule ist während dem zweiten Weltkrieges vernichtet worden. Orff hat Musik für die Olympiade 1936 geschrieben und diese Olympiade war der Anfang der National Sozialistischen Zeit. In Deutschland und Österreich, man versucht künstlerisch taetigen Menschen zu unterstellen sie seien im Dienste Hitlers gewesen. Das hat man auch versucht mit Karajan, Strauss und verschiedenen Dirigenten, Menschen. Aber alle Künstler wollen eigentlich nur Ihre eigene Musik machen. Sie wollten Ihre Berufung nachgeben. Da sie sich wenig um die Politik gekümmert haben, das ist vielleicht ein Nachteil, aber meistens sind Künstler unpolitische Menschen. Orff hat mit diesem Alles nichts zutun.

Frage 4) Man sagt das Orff-Schulwerk keine Methode ist, also daß keine methodische Konzeption vorhanden ist. Wie sehen Sie die Sache ?

Wenn man mit Orff Schulwerk die fünf Baende und die Zusatzbaende meint die Orff und Gunild Keetman herausgegeben haben in den fünfziger Jahre dann könnte man schon eigentlich eine Methode entdecken. Man beginnt mit kleinen Bausteinen und rhythmischen melodischen Bausteinen und baut Elemente einander. Im diesen Sinne könnte man sagen es geht vom Einfachen bis zum Komplexen. Das ist sozusagen eine Art Instruktive Methode. Aber wenn man diese Art der menschlichen Kreativität in den Mittelpunkt stellt dann kann es eigentlich keine einfache und komplizierte Kreativität geben. Natürlich gibt es kreative Lösungen auf unterschiedlichen Niveaus. Und vielleicht wird die kreative Leistung eines Kindes einfacher sein als die eines Erwachsenen. Aber das ist nicht die Frage, es geht darum dass der Mensch in der Lage ist seine eigene Lösung zu finden und dass man Techniken findet die Fertigkeiten zu erhöhen und dann auf einer Ebene wieder eine kreative Leistung zu bringen. Dazu geht es darum dass der Mensch aus seiner Ganzheit aktiv wird. Das wird er sprachlich, musikalisch am Instrument tun, vokal durch die Stimme, durch Tanz. Es sind so viele Bereiche die Ausdrucksmittel sein können. Man wird viele Methoden und professionelle Pädagogen brauchen in dem Moment wo man sich auf Kreativität einlässt.

Denn ich weiss nicht welche kreative Leistung im Unterricht von einem Kind oder Teilnehmer kommt. Es kommen viele Lösungen und verschiedene Rythmen, Melodien, dann muss ich auf verschiedene Situationen antworten können. Ein Lehrer muss viele unterschiedliche Methoden beherrschen um mit dieser Kreativität umgehen zu können. Das wichtigste ist dass der Unterricht nicht auf verschiedenen Phasen und Schritten eingeteilt, obwohl eine Systematik sicher auch notwendig ist, sondern im Unterricht diese freie Räume zu lassen so dass man den Unterricht eher als eine Dramaturgie, oder eine Art Inszenierung, wie ein Theaterstück versteht. Ich muss wissen wo die Instrumente stehen, welche Unterrichtsmittel ich verwende und wann ich sie einsetze, wie ich Sozialformen finde, wie ich Kontakte stelle. Man muss auf unendlichen Ebenen professionell fit sein.

Frage 5) Orff-Schulwerk wird mit vielen Aspekten mit anderen Musikkulturen der Welt verbunden, auch mit der Musikkultur der Türkei. Doch es gibt einige Probleme um in Lehrplänen einige Anforderungen zu machen. In offiziellen Schulen hat man Schwierigkeiten in der Praxis (Raum, Material, Instrumente usw.). Werden mit der Zeit in den türkischen Schulen und auch Universitäten einige künstlerische-pädagogische Arbeiten, im Sinne des Orff-Schulwerks angewendet und in Lehrplänen eingerichtet?

In Grundschulen gibt es sehr gute Lehrpläne und didaktische Grundsätze. Das Kind steht im Mittelpunkt, die kreativen Fähigkeiten sind zu fördern. Viele von allen Seiten die Ausbildung der Lehrer ist schlecht auch bei uns. Vielleicht in der kommenden Zeit wird sich einiges ändern.

Frage 6) Gibt es eine Zusammenarbeit zwischen dem türkischen Ministerium, Universitäten - Orff-Institut und auch dem Orff Schulwerk Erziehungs- und Beratungszentrum in Istanbul?

Eine Zusammenarbeit wird immer möglich sein aber sie wird nur zwischen einzelnen Personen möglich sein. Es freut mich mit dem Orff Schulwerk dass vielen Leute Kenntnisse haben und es auch anwenden wollen. Die Herzlichkeit und Emotionalität ist sehr ausserordentlich. Aber die Finanzierung ist schwierig.

Ich bedanke mich herzlichst!
Şehnaz Sungurtekin
Lehrbeauftragte an der Universität Uludağ

Reportage An Herrn Christoph Maubach

Frage 1) Wie wichtig sind die Instrumente (Orff Instrumente) die im Orff-Schulwerk verwendet werden, in der musikalischen Erziehung der Kinder?

Die Orff Instrumente sind ein wichtiger und oft integraler Bestandteil in der Musikerziehung mit dem Orff Schulwerk Wege. Dieser Weg unterstuetzt ausdruuecklich die diversen Lernmoeglichkeiten in einer kreativen Erziehung. Die Moeglichkeit Musik und musikalische Muster auf kinetischem, visuellem und audialen Weg zu erleben und zu erkennen ist durch die geniale Idee des Orff Instrumentariums in einer fuer Kinder angemessen Weise gegeben.

Heute gibt es Variationen der urspruenglich konzipierten Orff Instrumente.

Das musik-erzieherische Konzept von Orff und Keetmann wird oft mit den Schlaginstrumenten verbunden. Manchmal laesst sich dieses Konzept auch mit aehnlichen, weniger kommerziellen und lokal auffindbaren Instrumenten erfuellen. Heute gibt es viel mehr kommerzielle Hersteller dieser Schlaginstrumente (Orff Instrumente). Daher gibt es Variationen in der Groesse, der Stimmung, des Tonumfangs und der Qualitaet der Orff Instrumente. Es gibt einige Gruende und Aspekte die fuer den Gebrauch von Orff Instrumenten in der Musikerziehung sprechen:

- Anreiz zum spielerischen Umgang mit musikalische Materialien
- Direkt erlebbare Resonanz im improvisatorischen Musikspiel mit Melodie, Rhythmus, Harmonie, Form und Dynamik
- Spielpraxis fuer die Entwicklung von Gross- und Feinmotorik
- Entwicklung von 'hand-eye' Koordination
- Annaeherung an andere 'keyboard' Instrumente
- Flexible Handhabung fuer Skalen und Melodiemuster durch das Herausnehmen und Zugeben von Staeben
- Hohe Motivation durch die Kinder und Jugendgemaesse Groesse und Spielbarkeit der Instrumente.

Frage 2) In der türkischen Literatur werden die Instrumente als Orff-Instrumente bezeichnet. Wie ist es bei Ihnen?

Bei uns werden die Instrumente oft als *Orff Instruments* bezeichnet. Ausserdem wird als sub-category in der *Anglo-American* und *Anglo-Australian* Literatur die mit dem Schulwerk zu tun hat wird oft die folgende Terminology benutzt:

Tuned und un-tuned percussion, pitched und – non-pitched percussion, melodic und non-melodic percussion.

Frage 3) Manche Meinungen darüber sind; daß man nur das Xylophon, Metalophon und Glockenspiel als Orff Instrumente bezeichnen darf ! Was ist Ihre Meinung dazu?

Die Bezeichnung *Orff Instruments* und *Orff Instrumentarium* (diese letzte Bezeichnung findet man seltener im Englischen Sprachraum) umfasst ALLE melodischen und nicht-melodischen Instrumente die besonders in den ersten zwei Jahrzehnten nach der Eröffnung der Orff Institutes populär wurden. Diese Terminology hat sich weiterhin durchgesetzt. Durch die informativen Kataloge und Beihefte der Firma Studio 49 Instrumentenbau Muenchen Graefelfing hat sich in Australien ein Bild und eine Terminology entwickelt die weiterhin Bestand hat.

Frage 4) Man sagt das Orff-Schulwerk keine Methode ist, also daß keine methodische Konzeption vorhanden ist. Wie sehen Sie die Sache ?

Diese Frage enthaelt das groesste Dillema und ist die Kernfrage fuer eine weitere und gesunde Entwicklung des Orff Schulwerk Weges weltweit.

- a) In Australien werden bestimmte Lehr- und Lernaktivitäten, Fertigkeiten, Ideen und Ansätze die aus dem Orff Schulwerk Weg destilliert worden sind praktiziert, in Trainingskursen weiter unterrichtet und als Kernwahrheiten dieser Art Musik- und Tanzerziehung dargestellt. Die Auffassung dass keine methodische Konzeption vorhanden ist beim Orff Schulwerk Weg ist, ist DE FACTO nicht korrekt. Es mag sein dass in Gesprächen und Diskussionen über das Schulwerk die erziehungs-philosophische Plattform der 'Idee' oft Vorrang hat: Der Gedanke dass Kinder die Musik lernen in dem sie Ihre eigene Musik, Ihren eigenen Tanz von innen heraus selber entdecken und spielerisch entwickeln.
- b) Auf dieser erziehungs-philosophische Plattform hat man in Australien in den letzten 25 bis 30 Jahren didaktisch-methodische Lehr- und Lernpraktiken sowie Literatur und Musik Ressourcen entwickelt die durchaus auf einer methodischer Konzeption basieren. Man spricht in Australien vom *Orff Approach*, *Orff*, oder *Orff Schulwerk Approach*.
- c) Das grosse Dillema scheint mir liegt nun in der vorsichtigen, umsichtigen und auf historischer Literaturkenntnis und umfangreicher Befragung und Diskussion basierenden Weiterentwicklung der *Idee*. Respekt fuer den Anfang, die Guenther Schule Konzeption, das Orff-Schulwerk, Keetmann's Elementaria, die engen Mitarbeiter Carl Orffs, UND die der *Idee* getreuen Weiterentwicklung einer kreativen Musik- und Tanzerziehung im Kontext von modernen pädagogischen Anforderungen muessen mehr in den Mittelpunkt ruecken. Schon oft taucht die Frage auf: *Sind alle Musikstunden welche die Kinder zu kreativen Aufgaben mit Tanz und Musik einladen vom Orff Schulwerk Weg inspiriert?* Und weiter: *Was fuer eine besondere Art von Kreativitaet ist dem Orff Schulwerk Weg nahe, denn Kreativitaet hat viele Gesichter.* Auf der einen Seite wollen wir nicht 'vorschreiben' auf der anderen Seite erkennen wir das NICHT alles was kreativ ist im Erziehungsbereich Orff Schulwerk Weg ist.

Frage 5) Orff-Schulwerk wird mit vielen Aspekten mit anderen Musikkulturen der Welt verbunden, auch mit der Musikkultur der Türkei. Doch es gibt einige Probleme um in Lehrplänen einige Forderungen zumachen. In offiziellen Schulen hat man Schwierigkeiten in der Praxis (Raum, Material, Instrumente usw.). Werden mit der Zeit in den türkischen Schulen und auch Universitäten einige künstlerische-pädagogische Arbeiten, im Sinne des Orff-Schulwerks angewendet und in Lehrplänen eingerichtet?

Dazu kann ich relative wenig sagen: Zum Vergleich: In Australien hat sich in den letzten 25 bis 30 Jahren sehr sehr viel geändert im Bereich Musikerziehung. Ich hatte das Privileg bei diesen Veränderungen aktiv mitzuwirken.

Veränderungen im Erziehungssystem stellen oft auch Kulturveränderung dar, Kinder, Lehrer, Eltern, Ministerien, Institute alle bewegen sich nur langsam. Ich kann mir vorstellen dass auch in der Türkei in den nächsten Jahren und Jahrzehnten Veränderungen stattfinden werden die eine kreative, multikulturelle und integrative Musik- und Tanzerziehung weiterhin viell leichter und populärer machen werden in der Türkei. Hier in Australien haben wir das mit dem Orff Schulwerk Weg etwa 1975 klein angefangen. Dabei war Toleranz, Koexistenz mit etwaigen noch anders denkende Menschen und Institutionen von grosser Wichtigkeit

Erst wurde EINE Orff Schulwerk Gesellschaft aufgebaut (1975 Queensland) dann eine weitere (1976 New South Wales) dann eine weitere (1978 Victoria) usw, heute gibt es sechs Organisationen und etwa 900 Mitglieder in ganz Australien. Lokale Komitees haben immer weiter gemacht, Tageskurse angeboten fuer Lehrer, Sommerkurse, Konferenzen (alle zweie Jahre eine Nationale Konferenz seit 1978) . Immer weiter gearbeitet. Bei den Anfängen der Orff Organisationen in Sued Australien, Tasmanien, Queensland und Western Australien war ich aktiv mit dabei. Am Anfang war es immer eine kleine Gruppe von uns die mit ganz ganz viel persoenlichem Aufwand gearbeitet hat. Die Teilnehmer waren eben oft begeistert, haben in Ihren Schulen und Kindergaerten vom Orff Schulwerk Weg geschschwærmt, use. Dadurch sind andere Lehrer, Eltern und Ministerien aufmerksam geworden. Es ging immer weiter. Heute werden wir ab und zu zu ministeriellen Gesprächen eingeladen. Es geht immer weiter....

Frage 6) Wie sehen Sie eine Zusammenarbeit zwischen dem türkischen Ministerium,Universitäten - Orff-Institut?

Es ist sinnvoll dass auf allen Ebenen, Schule, Kindergarten, Gymnasium, Universität, Fachschule. Volkshochschule etc eine regionale und auch internationale Kommunikation weiter besteht und auch noch viel weiter entwickelt wird. Dazu gehorene auch Medienmoeglichkeiten (journals and books) wie:

Lokale Orff Schulwerk Gesekschaft Informationen (newsletter, bulletin – gibt es einen Tuerkischen Orff Schulwerk Weg newsletter?)

Orff Insformationen Salzburg

Orff Heute/OrffToday (Carl Orff - Foundation Munich)

AOSA Orff Echo Journal (USA)

ANCOS Music Works Journal (Australia)

Musette (VOSA newsletter Melbourne)

Websites Symposium naechstes Jahr in Salzburg sollte ein Forum fuer International Fortbildung und Weiterentwicklung haben.

Reportage An Katja O. Koçak

Frage 1) Wie wichtig sind die Instrumente (Orff Instrumente) die im Orff-Schulwerk verwendet werden, in der musikalischen Erziehung der Kinder?

Die bestandteile des Unterrichts im (klassischen) Sinne des Orff-Schulwerks sind sprache, bewegung und musik auf instrumenten oder körperinstrumenten.

Man darf nicht vergessen dass C.Orff selbst ein Musiker war und dass Die Instrumente von Orff und Karl Maendler spesifisch fur die verwendung Im Unterricht im Sinne des Schulwerks entwickelt wurden. Die instrumente Sind also ein wichtiges bestandteil des Unterrichts im Sinne des Orff Schulwerks. Jedoch ist ein mangelhaftes oder sogar ganz fehlendes Instrumentarium keineswegs ein Grund, auf elementare Musik- und Tanzerziehung zu verzichten! Wo man keine instrumente hat, sollte man Sich mit instrumentenbau (oder wenigstens -basteln) und körperinstrumente beschaffigen. Darüberhinaus hat jeder lehrer seine eigene besonderheiten und sein persönliches stil: Es gibt manche die kaum instrumente verwenden und trotzdem einen kreativen, qualitativen unterricht im Sinne des Schulwerks gestalten können. Fur das kind hat natürlich das Zusammenspiel mit anderen und die eigenen gestaltungsmöglichkeiten einen grossen wert.

Die Instrumente motivieren zum üben und zum ausprobieren, oft und bei vielen kindern sind die instrumente ein starkes motivationsfaktor. Mit instrumenten kann man manches ausdrücken wo die Worte nicht ausreichen oder gar nicht zu finden sind - denken wir z.b. an autistische kinder – bei ihre musiktherapie wird Orff Schulwerk mit grossem erfolg verwendet. Also kurz gefasst: die instrumente sind ein untrennbares bestandteil des konseptes von Schulwerk, aber andererseits kann man im Sinne des Schulwerks auch ohne instrumente durchaus arbeiten.

Frage 2) In der türkischen Literatur werden die Instrumente als Orff-Instrumente bezeichnet. Wie ist es bei Ihnen?

Durch denn begriff “Orff-Instrumente” werden heutzutage instrumente Mit elementarem Charakter bezeichnet. Elementar heisst hier: Der Klang ist erdnah, Körpernah, fur jeden spieler mit oder ohne Vorkenntnisse erzeugbar.

Mit Orff Instrumenten bzw. Elementaren instrumenten können alle menschen gemeinsam oder allein musizieren, ganz abgesehen davon welche spieltechnische vorkenntnisse sie haben oder welche körperliche, geistige, psychologische, kulturelle Bedingungen sie haben. Es gibt kaine lückenlose liste von Orff-Instrumenten, denn es gibt eine unglaubliche Menge von instrumenten aus allen ecken der welt die mit voraussetzung der entsprechenden verwendung elementare instrumente genannt werdenkönnen.

Frage 3) Manche Meinungen darüber ist; daß man nur das Xylohon, Metalophon und Glockenspiel als Orff Instrumente bezeichnen darf ! Was ist Ihre Meinung dazu?

Die klassische Orff-Instrumentarium, wie es in den fünf bander von Orffs und Keetmans “Musik fur kinder” enthält folgende Instrumente: Glockenspiel, Metallofon und Ksylofon (Sopran – alto – tenor –bass), Bratschen, Gamba u.a. seiteninstrumente

(gespielt auf die elementare weise bzw. Als Borduninstrumente), Blockflöten (sopr – alto – tenor – bass) Verschiedenes Schlagwerk (z..b. kastagnetten, schellentrommel, maracas,triangel und VIELE andere) Verschiedene Trommeln, insbesondere Drehpauken und Handtrommen.

Das Instrumentarium hat sich jedoch im Laufe der Zeit sehr viel erweitert. (siehe antwort zu frage 2)

Frage 4) Man sagt das Orff-Schulwerk keine Methode ist, also daß kaine methodische Konzeption vorhanden ist. Wie sehen Sie die Sache ?

Dazu habe ich in meinen Artikel über die Übersetzungsmöglichkeiten des wortes “Schulwerk” sehr lang geschrieben, also empfehle ich einfach, den antwort für diese Frage aus dem Artikel abzurufen.

Frage 5) Orff-Schulwerk wird mit vielen Aspekten mit anderen Musikkulturen der Welt verbunden, auch mit der Musikkultur der Türkei. Doch es gibt einige Probleme um in Lehrplänen einige Forferungen zumachen. In offiziellen Schulen hat man Schwierigkeiten in der Praxis (Raum, Material, Instrumente usw.). Werden mit der Zeit in den türkischen Schulen und auch Universitäten einige künstlerische-pädagogische Arbeiten, im Sine des Orff-Schulwerks angewendet und in Lehrplänen eingerichtet?

Dass das Orff Schulwerk, seine Padagogischen Prinzipien, Instrumentarium sowie Unterrichtsweise in den türkischen schulsystem in der zukunft geankert wird, hängt nur davon ab wieviele padagogen an allen Ebenen des Bildungssystems sich für die sache genug interessieren, um sich in diesem Feld zu professionalisieren und diese Erneuerung weiterzubringen. Das prozess muss meines achtens nach “von oben nach unten und zuruck”

gehen: Wenn es in den Universitäten genügend fachkrafte sind, die in der lage sind diese Ideen an den Studierenden zu vermitteln, werden diese studenten zu solchen lehrerInnen die fahig sind, im Sinne des Schulwerks zu arbeiten.

Dann entsteht auch hoffentlich irgendwann das tatsächliche Bedarf, die staatliche richtlinien und lehrplane dementsprechend umzuandern. Schon jetzt gibt es immer mehr Türkische Studierende und Uni-lehrkrafte, die sich für Orff Schulwerk interessieren und meines achtens nach steigt der anzahl von solchen Padagogen standig in der Türkei.

Frage 6) Wie sehen Sie eine Zusammenarbeit zwischen dem türkischen Ministerium,Universitaeten - Orff-Institut ?

Ich habe keine erfahrung von der Arbeit mit türkischen Unterrichtsministerium.

Ich bedanke mich herzlichst!

Şehnaz SUNGURTEKİN
Lehrbeauftragte an der Universität
Uludag

Yurt Dışındaki Okullarda Yapılan Orff-Schulwerk Çalışmaları

Resim-4

Bir vurmali çalgı olan “konga” ile yapılan ritim çalışmaları.

Resim-5

Metalofon, ksilofon ve glockenspiellerden oluşan öğrenci orkestrası.

Resim-6

Amerikalı eğitimci Doug Goodkin'in öğrencilerle yaptığı Orff çalgılarına yönelik uygulamalar. Derslerde ezgili vurmali çalgılar sıkça kullanılmaktadır.

Resim-7

Resim-8

Resim-9

Bir anaokulunda Orff çalgılarını tanıtmaya yönelik ders etkinlikleri.

Resim-10

Vurmalı tahta kasalarla yapılan öğrenci çalışmaları.
Çocukların müzik eğitiminde bu çalgılar yaygın olarak kullanılmaktadır.

Resim-11

Resim-12

Ritim-dil bağlamında yapılan etkinliklerde kullanılan “Afrika davulu” (Resim-8) ve “kongalar” (Resim-9).

Vurmalı çalgılarla yapılan müzik dersleri çocuğun ritim duygusunu geliştirdiği gibi el-kol ve kas koordinasyonunu da sağlamaktadır.

Resim-13

Alman anaokulunda öğrencilerden oluşan Orff çalgıları orkestrası.

Resim-14

Resim-15

Almanya'daki bir anaokulunda yapılan Orff-Schulwerk etkinlikleri.

Yurt İçindeki Okullarda Yapılan Orff-Schulwerk alışmaları

Resim-16

Bir ilköğretim okulunda sınıf içinde yapılan dinleti. Metalofonun yanında alto blok flütler kullanılmaktadır.

Resim-17

Resim-18

Özel bir ilköğretim okulunda ezgili vurmali algularla yapılan uygulamalar ve sunumlar.

Resim-19

Resmi bir anaokulunda, Orff algılarıyla yapılan yıl sonu gösterisi.

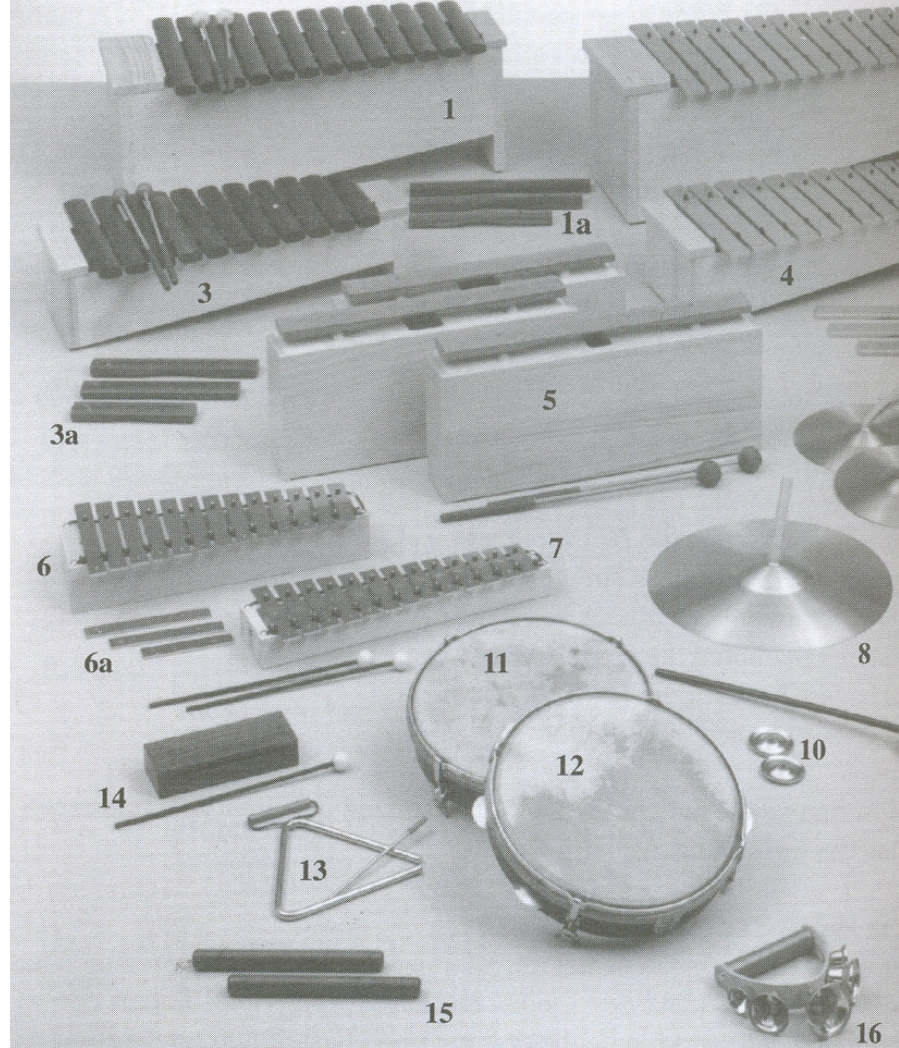
Resim-20

Sınıf içinde ritim çalgılarıyla yapılan uygulamalar.

ORFF ÇALGILARI

Resim-21

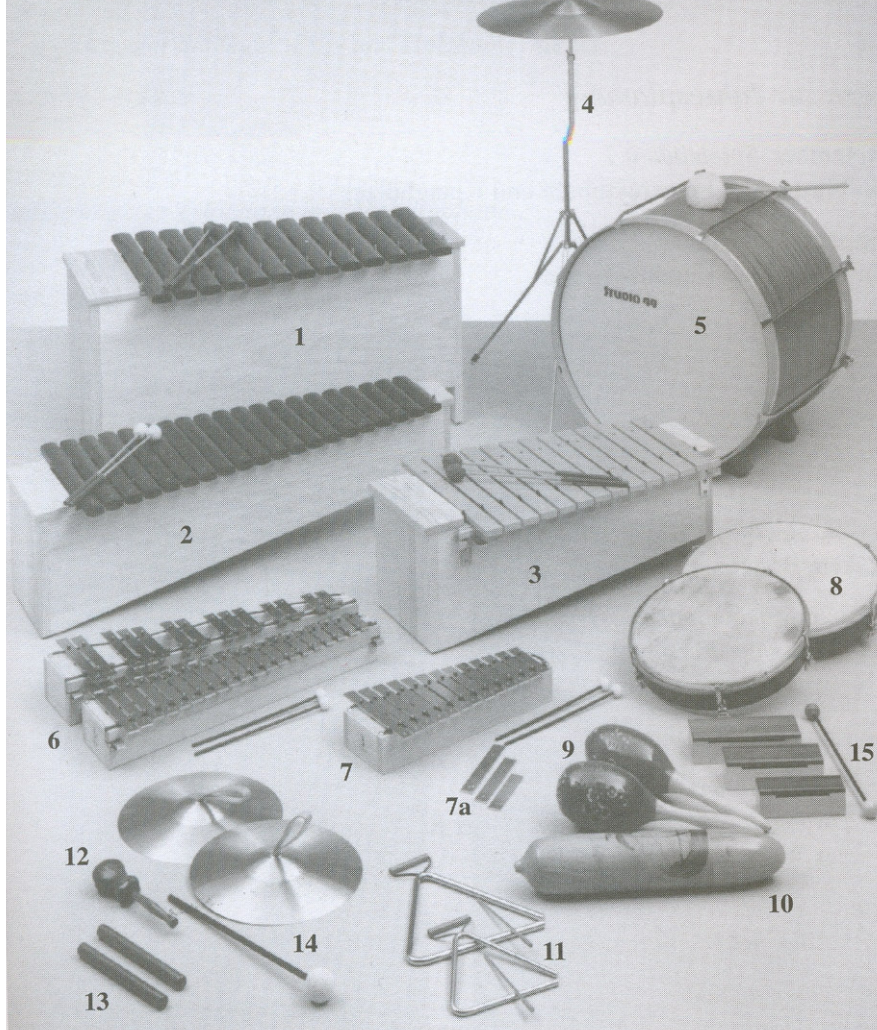

1. Alto ksilofon	7. Soprano glockenspiel
1a. İlave ses çubukları si bemol, fa diyez	8. Büyük zil
2. Alto metalofon	8a. Baget
3. Soprano ksilofon	9. Bir çift simbal
3a. İlave ses çubukları si bemol, fa diyez	10. Bir çift parmak zil
4. Soprano metalofon	11. Def
4a. İlave ses çubukları si bemol, fa diyez	12. Zilli def
5. Bas bar	13. Çelik üçgen
	14. Ağaç blok
	15. Tahta ses çubukları
	16. Çıngıraklı zil

6. Alto glockenspiel
6a. İlave ses çubukları, sib, fa #

Resim-22

1.	Bas Ksilofon	15. Tahta bloklar
2.	Alto Ksilofon	
3.	Alto Metalofon	
4.	Ayaklı zil	
5.	Büyük davul	
6.	Alto-soprano glockenspiel kromatik	
7.	Alto glockenspiel	
7a.	İlave ses çubukları	
8.	Küçük davul	
9.	Bir çift marakas	
10.	Tır-Tır	
11.	Çelik Üçgen	
12.	Saplı kastanyet	

13. Tahta ses çubukları
14. Simbal ve bageti

Resim-23

Bir vurmali çalgı olan Afrika davulu

Resim-24

Ritim çalgısı olan bongolar çocukların müzik eğitimlerinde kullanılmaktadır

Resim-25

Tahta kasalar müzik eğitiminde ritim çalgısı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Resim-26

Vurmalı algılar atölyesi

Resim-27

Orff algıları atölyesi

Yurt Dışında Yapılan Orff-Schulwerk Seminerleri

Salzburg'taki (Avusturya) Orff Enstitüsü'nde Temmuz 2004'de yapılan Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Yaz kurslarında Prof. Dr. Ulrike Jungmair'in Orff algılarıyla uygulamalı olarak yürüttüğü dersler. (Resim-28 ve Resim-29).

Resim-28

Resim-29

Resim-30

2004 yazında Orff Enstitüsü'nde Christoph Maubach'ın verdiği dersler.

Resim-31

Eğitimci Doug Goodkin'in Orff Enstitüsü'nde verdiği dersin sonrasında yapılan bir genel değerlendirme.

Yurt İçinde Yapılan Orff-Schulwerk Seminerleri

İstanbul'daki Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi'nde öğretim görevlisi İnsuk Lee tarafından verilen seminer.

Resim-32

Orff çalgılarıyla yapılan etkinlikler.

Resim-33

Kongalarla yapılan eşlikler.

Resim-34

Müzik ve hareket eğitimi çalışmaları

Orff-Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi'nin müdürü Katja Ojala Koçak tarafından Bursa'da verilen Orff-Schulwerk semineri.

Resim-35

Resim-36

Atık Malzemelerden Çalgı Yapımı Uygulamaları

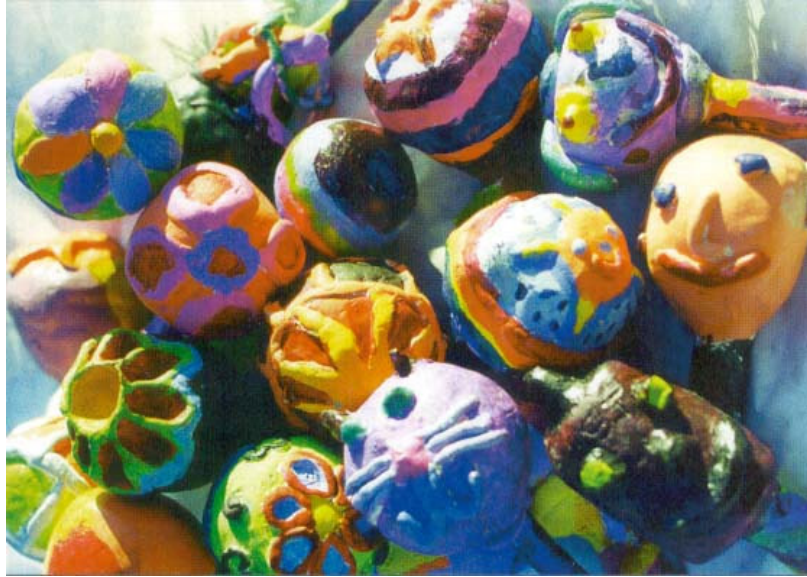

Resim-37

Çocukların yapmış oldukları atık malzemelerden marakaslar

Resim-38

Çeşitli renklere boyanmış marakas örnekleri

Resim-39

Resim-40

Öten eldiven (Karadeniz Yöresinin halk çalgısı olan tuluma benzemektedir).*

Resim- 41

Renkli boncuk ve zillerden yapılan çingiraklar

---

* www.alg.com

Resim- 42

Orff Enstitüsü'ndeki (Salzburg / Avusturya) algı yapım atölyesinde atık malzemelerden çalgı yapımı uygulamalarında ortaya çıkan vurmali algılar.

Resim- 43

Tahtadan yapılan ritim çalgısı aynı zamanda ocuk için basit birer oyuncaktır.

Tahtadan yapılan vurmali ritim algıları

Resim- 44

Resim- 45

ÖZGEÇMİŞ

1970 yılında Bursa'da doğdu. İlkokulu Almanya'nın Hamburg şehrinde tamamladı. Orta öğreniminin bir kısmını da yine Hamburg şehrinde bulunan Gymnasium Hartzloh adlı okulda sürdürdü. 1988'de Bursa Atatürk Lisesi'nden mezun oldu. 1992 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlayarak aynı yıl Nilüfer ilçesine bağlı Zekâi Gümüşdiş İlköğretim Okuluna müzik öğretmeni olarak atandı. Kasım 2000'de Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda Öğretim Görevlisi kadrosunda çalışmaya başladı. Halen aynı kadroda görevini sürdürmektedir.

Şehnaz SUNGURTEKİN